

12/2023

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
DECEMBER – GRUDEN

V letu 2024 želimo vsem lovcem in drugim bralcem našega glasila obilo zdravja, delovnih uspehov ter osebnega zadovoljstva, tudi pri varstvu naravnega okolja in upravljanju divjadi. Na lovu pa dober pogled!

*Uredništvo Lovca
Upravni odbor LZS*

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CVI., št. 12
december – grudni

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

V. d. odgovornega urednika:
Boris Leskovic

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: dr. Arpad Kóveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovca izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7-8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovca pošljite na e-naslov lovca@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovca ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovca oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovca na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovca

Foto: Iko Kraševac

IZ VSEBINE:

<i>J. Šalomon:</i>	Štiri leta	556
<i>L. Bradač:</i>	Predsednikov pogled	558
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		558
LOVSTVO		560
<i>R. Bernik:</i>	Prostoživeče živali in nova skupna kmetijska politika 2023-2027 v evropskem prostoru	560
<i>G. Šuler:</i>	Videonadzor v naravi – je sploh kaj dovoljeno?	564
DREVESNE VRSTE		567
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Vrbe – zveste spremljevalke rek	567
LOVSKI NABOJI		570
<i>G. Hodnik:</i>	.17 Hornady magnum rifirne (HMR)	570
PO LOVSKEM SVETU		574
<i>S. F. Kropce:</i>	Generalna skupščina FACE v Pragi	574
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		576
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		577
<i>F. Černigaj:</i>	Na lovu. In o lovu ...	577
LOVSKO PESNIŠTVO		586
<i>J. Libnik:</i>	Slovo od gore	586
LOVSKA ORGANIZACIJA		587
<i>P. Novak:</i>	Lovska delavnica za učence dvojezične OŠ Prosenjakovci	587
<i>S. F. Kropce:</i>	Enodnevni lovski tabor v LD Vinski Vrhovi	588
<i>J. Hribar:</i>	Domžalski rogisti med šestimi najboljšimi skupinami v Evropi	589
<i>F. Rotar:</i>	Nove lovske prijateljke spoznal po poplavih	589
<i>U. Kmetec:</i>	49. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov na Visokem	591
<i>F. Ekar:</i>	Po avgustovskih neurjih v visokogorskih loviščih	591
<i>M. Malek:</i>	Lovska družina Starše se pomlajuje	592
JUBILANTI		593
MLADI IN LOVSTVO		594
<i>P. Žagar Rupar:</i>	Bil je lep poletni dan ...	594
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Rjavi medved	595
LOVSKA KRIZANKA		596
LOVSKI OPRTNIK		597
<i>M. Toš:</i>	»Lovci razumete naravo in pomagate pri ohranjanju ravnovesja v njej«	597
<i>F. Rotar:</i>	Ponovno srečanje nekdanjih kranjskih puškarjev	598
<i>F. Rotar:</i>	Še vedno živi spomini na Mirka Kumra - Frica	598
<i>J. Marhl:</i>	Darilo boginje Diane za 75. rojstni dan	599
<i>M. Toš:</i>	Upravni odbor okrajne Lovske zveze Murska Sobota razrešen	600
<i>Žan in Eva:</i>	Kruhov divjačinski zvitek	600
V SPOMIN		601
LOVSKA KINOLOGIJA		602
<i>M. Ambrožič:</i>	Srečanje ljubiteljev psov pasme baset pri lovskem domu na Nanosu	602
<i>T. Dajčar:</i>	Preizkus naravnih zasnov (PNZ), vzrejne preizkušnja (VPP) in telesno ocenjevanje prinašalcev	602
<i>T. Dajčar:</i>	Lovska preizkušnja prinašalcev (LP-P) prinašalcev v LD Šentrupert	603
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	604

SLIKA NA NASLOVNICI:

Lisica (*Vulpes vulpes*)

Foto: Migos Michael

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovca@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna	srnjak, lanščak: 1. 5.-31. 10.
srna, mladici obeh spolov:	1. 9.-31. 12.
mladica:	1. 5.-31. 12.
Navadni jelen	jelen: 16. 8.-31. 12.
košuta:	1. 9.-31. 12.
teleta:	1. 9.-31. 1.
junica, lanščak:	1. 7.-31. 1.
Damjak	damjak: 16. 8.-31. 12.
košuta:	1. 9.-31. 12.
teleta:	1. 9.-31. 1.
junica, lanščak:	1. 7.-31. 1.
Muflon	oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov: 1. 8.-28. 2.
ovca:	1. 8.-31. 12.
Gams	kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: 1. 8.-31. 12.
Kozorog	kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: 1. 8.-31. 12.
Divji prašič	merjasec: 1. 1.-31. 12.
svinja:	1. 7.-31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:	1. 1.-31. 12.
Poljski zajec	1. 10.-15. 12.
Kuna belica, kuna zlatica	1. 11.-28. 2.
Jazbec	1. 8.-31. 12.
Lisica	1. 7.-15. 3.
Šakal	1. 7.-15. 3.
Rakunasti pes (enok)	1. 8.-31. 3.
Navadni polh	1. 10.-30. 11.
Alpski svizec	1. 9.-30. 10.
Pižmoka	1. 1.-31. 12.
Nutrija	1. 1.-31. 12.
Fazan	1. 9.-28. 2.
Poljska jerebica (gojena)	1. 9.-15. 11.
Raca mlakarica	1. 9.-15. 1.
Šoja	1. 8.-28. 2.
Sraka	1. 8.-28. 2.
Šiva vrana	1. 8.-28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Štiri leta

Mag. Jani Šalamon,
predsednik Komisije LZS
za lovsko kulturo in
odnose z javnostmi

Štiri leta prehojene poti in turbulentnega mandata sta glavni značilnosti, ki sta zaznamovali Komisijo LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi (v nadaljevanju Komisija) v dozdajšnji sestavi. Temeljna vizija oziroma cilj na začetku mandata je bil uvesti postopne spremembe na področju kulture glede organizacijskih sprememb in razumevanja vloge kulture v naši lovski organizaciji. Članom komisije je bilo jasno, da lahko to dosežemo le s skupnim, še aktivnejšim delovanjem, ki

je bil pogoj za doseganje zelenega cilja. Na tem mestu velja zahvala vsem članom Komisije za njihov konstruktiven in aktiven prispevek pri doseganju ciljev.

Takoj na začetku mandata smo se soočili z epidemijo covid-19 in z ukrepi za njeno zaježitev. V lovski organizaciji so največjo škodo utrpele skupine, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko kulturo: pevski zbori in skupine rogistov. Komisija se je zavedala, da vse skupine potrebujejo več časa za obuditev aktivnosti. Kljub aktivnostim za ohranjanje skupin je obstajala tudi realna možnost, da se to ne bi zgodilo. Na žalost je nekaj skupin prenehalo z delovanjem. Komisija je po koncu epidemije energijo usmerjala v uravnovešanje stanja skupin na raven, kot smo jo poznali pred epidemijo.

In kot nam je slovenskim lovcem že znano, je bila leta 2015 lovska kultura vpisana na seznam nesnovne kulturne dediščine. To dejstvo je bilo po mnenju komisije, do njenega začetka štiriletnega mandata, premalo poudarjeno in izpostavljeno. Komisija se je zato odločila za neprestano skrb pri izpostavljanju in poudarjanju, da je lovska kultura vpisana v seznam nesnovne kulturne dediščine, kar je (bo) posledično pripomoglo k splošni prepoznavnosti lovstva, lovske kulture in ljubiteljske kulturne ustvarjalnosti v lovskih vrstah. Iskali smo različne oblike aktivnosti na področju lovske ljubiteljske kulture, da bi jo približali predvsem mladim, sredi katerih mora lovska kultura vztrajno iskati svoje mesto. Trud mora biti nenehno usmerjen v pomlajevanje in množičnost, kar omogoča ohranjanje lovske kulture in ljubiteljskega delovanja v lovskih vrstah.

Rezultat prizadevanj za postopne spremembe sta bila med drugim tudi posodobitev in nadaljevanje oblike izvedbe srečanj lovskih pevskih zborov in rogistov. Temelje sprememb in smernic je začrtala že komisija v prejšnjem mandatu, v tem pa so smernice dokončno zaživele tudi v praksi. Spremembe

so srečanja naredile prijaznejša in vzdržnejša v vsebinskem, finančnem, časovnem in organizacijskem pomenu.

Izziv pa je komisijo čakal tudi na področju statusne oziroma pravno-formalne ureditve dejavnosti oponašanja jelenjega rukanja. Pravila LZS v 4. členu določajo članstvo v Lovski zvezi Slovenije. Člani(ce) so lahko društva ali zveze društev, kar pomeni pravne osebe, zato je dejavnost v domeni komisije, ki jo usmerja in vodi. Leta 2021 je Upravni odbor LZS sprejel Pravilnik o dejavnosti oponašanja jelenjega rukanja in drugih prostoživečih živali ter Pravilnik o usposabljanju sodnikov in podeljevanju licenc sodnikom v oponašanju jelenjega rukanja. Tako je bila vzpostavljena pravno-formalna ureditev te dejavnosti. V tem času je licence pridobilo enaindvajset sodnikov. Na evropskih in mednarodnih tekmovanjih Slovenijo zastopata dva mednarodna sodnika, ekipa »rukačev« LZS pa redno sodeluje na evropskih prvenstvih.

Lovsko kulturo kot organizacijsko kulturo slovenskega lovstva sem predstavil že v enem od prejšnjih uvodnikov. Tokrat pa bi kulturi dodal njena razmerja z vrednotami. Slovar slovenskega knjižnega jezika razlaga, »da je vrednota to, čemur kdo priznava veliko načelno vrednost in mu zato daje prednost: doživljati, ohranjati, priznavati vrednote; družbene, osebne vrednote; estetske, moralne vrednote; ljubezen, resnica, svoboda, domoljubje in druge vrednote.« Vrednote so torej pozitivna duhovna in materialna stanja oziroma cilji pri človeku oziroma ljudeh, ki so na splošno civilizacijsko cenjena. V vrednotah se kažejo naši cilji, ki odsevajo naš kulturni in duhovni razvoj. Definicijo (določbo) vrednot bi lahko razumeli tudi, da temu, čemur priznavamo veliko vrednost, dajemo prednost.

Vrednote so tiste, ki zelo vplivajo na naše obnašanje, čeprav včasih ni videti tako. Med take vrednote gotovo spada kultura. Kultura je vrednota in dejavnik, ki bistveno prispeva k razvoju nekega okolja oziroma družbe. Kultura sem jaz, si ti, smo mi vsi. Kultura nas bogati in nas dela boljše, simbolizira našo organizacijo, daje vrednost ljudem in vzpodbuja medsebojno sodelovanje. Kultura je vzorec prepričanj in pričakovanj članov organizacije, je vzorec skupnih prepričanj in vrednot, ki oblikuje pomen organizacije za njene člane. So tista prepričanja in vrednote, ki jih člani sprejmejo kot svoje, ki so jih ponotranjili, je tisto, kar resnično omogoča razumeti bistvo in dušo lovske organizacije.

Spoštovane lovke in lovci, našo lovsko kulturo sprejmimo in jo razumimo kot svojo temeljno identitetno vrednost in vrednoto.

»Kultura sem jaz, si ti, smo mi vsi. Kultura nas bogati in nas dela boljše, simbolizira našo organizacijo, daje vrednost ljudem in vzpodbuja medsebojno sodelovanje.«

Predsednikov pogled

Tudi ta mesec ni minil brez dela, čeprav nam je ministrstvo naklonilo počitek. Na ministrstvu sta potekala dva sestanka z nevladnimi organizacijami in deležniki na področju kmetijstva, vendar Lovska zveza Slovenije ni bila povabljen. Najprej sem pomislil, da ima minister za obrambo Marjan Šarec veliko dela in zgodi se, da so morda spregledali tudi LZS. Po prvem sestanku sem kabinet ministrstva in ministra samega ter sklicatelja pisno opozoril, da so vabili Ribiško zvezo Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Kmetijsko zbornico in izpustili LZS. Toda kljub opozorilu nismo prejeli vabila tudi za naslednji sestanek. Še več: na dopise NISMO prejeli niti odgovora ali vsaj pojasnila. Skratka, zdaj imamo lahko pomisleke, da so bili razlogi za menjavo ministrice in ministra povezani tudi z lovskimi težavami. Proti koncu meseca smo za 29. 11. 2023 prejeli vabilo za sestanek z državno sekretarko, a to nikakor ni sestanek z ministrom. Pred nami je sprememba zakonodaje, ki je obstala pred Vlado RS. V rokah nam je ostal le papir, s katerim je zdaj že bivša ministrica za kmetijstvo obljubila, da bodo skušali najti rešitev, s katerim bi lovskim družinam in drugim društvom v Sloveniji vrnili neupravičeno odvzeta zemljišča. Ob tej Vladi, ko nas prizadete organizacije (ribiči, planinci, lovci) na sestanek ni sprejel niti predsednik Vlade, dr. Robert Golob, in je reševanje odstopil državni sekretarki, zato nekateri predsedniki zvez niti nismo odšli na sestanek! Prav tako Šarec kot začasni minister uvajata novo prakso, da se ne sestaja neposredno s predstavniki LZS, temveč pošlje na sestanek državno sekretarko. V naslednjem mesecu bom opisal, kakšen je bil ta sestanek in to bo tudi pomenljiv znak, kako naprej. Verjamem, da je veliko ljudem odneslo hiše in zemljo, a to še ni razlog niti argument, da sedaj ni čas, da ne bi reševali preostalih težav!

Na LZS smo pripravili in oddali vlogo na medijski razpis 2024. Z novim razpisom za tisk revije Lovec smo za okroglo 30.000 EUR uspeli zmanjšati stroške nadaljnjega tiska revije Lovec. Poleg tega je vse pripravljeno, da preidemo iz plastičnega PVC-ovoja z vstavljenim naslovom na dodaten papirnat ovoj z natisnjenim naslovom prejemnika. Tako bomo izpolnili ekološke smernice in prenehali uporabljati plastiko. Žal je treba še premisliti, katere vsebine (npr. kratkoročna obvestila, mali oglasi, križanka?) bodo šle na ta dvobarvni štiti ovoj in kako potem zapolniti vsebino v reviji. To pa je naloga uredništva in uredniškega odbora. Pogoji so ustvarjeni, da se lahko z ekološkim papirnatim ovojem začne tiskati revija Lovec. Seveda, ko bodo izpolnjeni še vsebinski pogoji. Razmislek o manj kakovostnem tisku ali mogoče celo na recikliran papir pa naj počaka na naslednje vodstvo LZS.

Verjamem, da marsikdo ne ve, da skoraj v enaki višini, kolikor je zbrane članarine v zadnjih letih, pridobimo denarja tudi iz drugih oblik oz. virov financiranja za delovanje lovcev. Pri tem zame osebnostni pomembno, ali gre denar neposredno lovski družini (npr. za nadomestilo stroškov pri delu z APK) ali ga prejmemo na LZS kot sredstva za izvajanje projektov ali javnih nalog po zakonu. Ob tem nekateri menijo, da ne smemo biti odvisni od države in se moramo odpovedati temu denarju. S tem se ne morem strinjati, saj sem sam veliko dela opravil s ciljem, da bi zagotovil sredstva za povračilo stroškov, ki nastanejo pri našem volonterskem delu. Ali drugače: če gasilci delajo volontersko, ni razloga, da bi zavrnilo opremo za gašenje ali darovana sredstva za gasilski dom, četudi jih daruje država. Tudi zato je razveseljivo, da na Ministrstvu za naravne vire in prostor iščejo rešitev, da bi lovce, ki jih napotijo na intervencijo v primeru zavarovanih vrst (npr. medvedov), zavarovali. Menim, da brez ustreznega zavarovanja država nikogar ne sme napotiti na izvajanje nalog. Opravljanje javnih nalog pa nas še bolj utrjuje v našem položaju pred prihajajočimi podelitvami koncesij v letu 2028.

APK se nevdružno širi tudi na Hrvaškem in veterinarska uprava

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

v sodelovanju z LZS pripravlja dodaten tečaj za lovce z obmejnih območij s Hrvaško. Bolj kot kar koli drugega se bo tudi pri prihodnjih podelitvah koncesij pokazala naša prednost v tem, da bomo lovci še pripravljeno opraviti naloge.

Končana so bila tudi pogajanja z obema ponudnikoma za gradnjo NLC – Zlatorog. Žal so se gradbene storitve in predvsem material podražili oziroma ostajajo visoke cene. Ob zadnjem občnem zboru je padla pobuda, da bi z enkratnim dvigom članarine ter namensko privarčevanimi sredstvi za gradnjo (700.000 EUR) začeli graditi NCL Zlatorog. Denar smo rabili racionalno in se usmerili v pridobivanje drugih virov denarja, zato je članarina ostala na ravni 55 EUR tudi v teh dveh mandatih oziroma osmih letih. Menim, da bo prodaja pokrila gradnjo novega objekta, saj na LZS nimamo nobenih posojil. Zemljišča so kupljena in pridobljena je gradbeno dovoljenje! Skratka, ni nobenih dolgov in nekaj denarja je privarčevanega.

Znesek do tretje gradbene faze, kljub vsem pogajanjem, le presega 1,4 mio EUR, zato bo morala gradnja še počakati. Seveda bo o tem odločal decembrski občni zbor, a ker nam manjka polovica sredstev, je težko sprejeti takšno odločitev. Gradbeno dovoljenje pa je mogoče podaljšati. Kaj je ovira pri prodaji zgradbe na Župančičevi? To me sprašuje večina lovcev na delnih občnih zbora. Pri prodaji je osnovna ovira zasedeno najemniško stanovanje in dokler to ne bo prazno, ne kaže, da bi objekt lahko prodali po ocenjeni vrednosti 4 mio EUR. A pogodba govori o »dedni pravici« najemniškega razmerja, česar sicer ne poznamo, a težko je zaključiti z najemnikom, ker razumen dogovor ni mogoč. Ostaja le reševanje na sodišču. Tako vsi ostajamo ujetniki nekaterih odločitev prejšnjih vodstev LZS, čeprav so nekateri že pokojni. Vseeno pa menim, da je treba pojasniti, zakaj ne uspemo prodati sicer čudovite vile v elitnem predelu v Ljubljani. Verjetno se vsi zavedamo, kako velik znesek bi morali plačati, če bi gospe, ki je ostala v stanovanju po moževi smrti, kupili drugo stanovanje v Ljubljani. A ko se zberejo odvetniki, zagovarjajo tudi takšne nerazumne pogodbe. Druga (če ne celo prva) velika ovira je, da je treba objekt, ki je pod spomeniškim varstvom, tudi obnoviti. Ocene prenove so različne, a segajo tudi do 2 mio EUR in ta strošek je treba upoštevati ob prodaji. Že na osnovi te pogodbe spoznamo, da ni vseeno, koga boste delegati izvolili za novega predsednika LZS.

Konec avgusta smo vas pozvali k sodelovanju v humanitarni akciji lovskih organizacij in lovcev za odpravo posledic poplav. Po začetnem zagonu se je zbiranje donacij nekoliko upočasnilo, zato vse, ki se še niste odločili za solidarnostno pomoč prizadetim v poplavah, ponovno pozivamo, da prispevate v okviru svojih zmognosti. Vse, ki lahko pomagata, tako lovske družine, druga društva in območne lovske zveze, kot tudi posameznike, pozivamo, da svoj prispevek nakažete na namenski račun Lovske zveze Slovenije TRR SI56 0284 3026 5551 066 (NLB d. d.). Osnutek donatorske pogodbe (velja za LD) dopolnite ter podpisano pošljete na naslov Lovska zveza Slovenije, Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana, ali po e-pošti na lzs@lovska-zveza.si ali pokličite Uršo Kmetec.

Na namenskem računu Lovske zveze Slovenije smo do vključno 10. novembra 2023 prejeli sedemdeset nakazil lovskih družin, zvez lovskih družin, društev in posameznikov v skupni vrednosti 27.651 EUR. Seznam je objavljen na spletni strani LZS. Na računu je še dodaten znesek v višini 25.000 EUR iz rezervnega sklada LZS.

Tudi tokrat vas pozivam, da se pridružite donaciji (deset evrov na člana ni veliko), tistim pa, ki so izgubili skoraj vse, bomo ob številnem odzivu lahko zelo pomagali. Še posebej se zahvaljujem za donacijo vsem lovcem, ki so v lastnem imenu donirali sredstva v sklad. Tudi te posameznike bomo objavili na seznamu donatorjev.

Foto: Marjan Toš

Nadvse siromašno okolje za divjad: brez gozdnega roba in s pusto zorano njivo

EVROPSKA LJUDSKA STRANKA KMETE SNUBI Z ODSTRELOM VOLKOV

DELO, 11. 10. 2023, (Maja Prijatelj Videmšek) – Evropska ljudska stranka (EPP),

največja politična skupina v evropskem parlamentu, je pred evropskimi volitvami, junija prihodnje leto, izbrala novo strategijo za pridobitev ključnih volivcev, kmetov: poziv k zmanjšanju varstvenega statusa volkov. Pri tem ima močno zaveznico, predsednico evropske komisije **Ursulo**

von der Leyen. Potem ko je lani volk pokončil njenega ljubljenega ponija Dollyja, je Ursula von der Leyen pozvala k ponovni oceni strogega varstva volkov v EU. V začetku septembra pa je napovedala »novo fazo« v spoprijemanju s »problematiko volkov«. Lokalne skupnosti, znanstvenike in zain-

teresirano javnost je pozvala, naj posredujejo podatke o populacijah volkov in njihovem vplivu. Evropska komisija bo podatke vključila v analizo o volkovih v EU, ki naj bi bila nared do konca leta. Na podlagi analize se bo odločila o morebitni spremembi statusa varstva volkov v EU in

posodobitvi evropske direktive o habitatih, kar bi omogočalo dodatno prožnost pri upravljanju te vrste velikih zveri. Preberite, s čim potrebo po zmanjšanju varstva volkov utemljuje evropski poslanec **Franc Bogovič** ter kakšno je stališče Ministrstva za naravne vire in prostor do znižanja varstvene statusa volkov v EU.

ZVEČER V PEČ, ZJUTRAJ VEN

SLOVENSKE NOVICE, 17. 10. 2023, (Katja Bitenc) – Ideja, da se s kulinaricnim razvajanjem prestavimo v Tavčarjeve čase, sto in več let nazaj, je za kulinaricne sladokusce dobrodošla. Kulinaricno dediščino s pridihom sodobnosti negujejo v Tavčarjevem dvorcu Visoko, ki ga upravlja javni zavod Poljanska dolina v občini Gorenja vas - Poljane. Lovska večerja na preurejenem dvorcu na dan svetega Huberta, zavetnika lovcev, je tod že nekaj let tudi praznik lovske kulinarike, letos pa je potekala v režiji kuharskega čefa **Matjaža Erzarja** iz gostilne Pr' Matičku. Dr. Ivan Tavčar, priznani slovenski pisatelj, politik in pravnik, je bil tudi navdušen lovec, njegova ljubezen do lova je bila zelo povezana z njegovo ljubeznijo do narave. Njegova posest na Visokem ni bila majhna, bila je dovolj velika, da je bilo tam veliko divjadi, ki je bila tako lahko pogosto na krožniku visoške gospode in tudi služinčadi. Lov je bil pomembna dejavnost za pridobivanje hrane pa tudi priložnost za druženje.

PRVE ŽRTVE NA LJUBLJANSKEM BARJU

MLADINA, 13. 10. 2023, (Peter Petrovič) – Ker nutrija po zakonu velja za divjad, lahko njen odvzem iz okolja opravljajo samo lovci. Če bi zakon spremenili in nutrija ne bi imela več tega statusa, bi to delo lahko opravljal tudi kdo drug. Kastelic pojasnjuje, da nutrije na Nizozemskem niso označene za divjad, zato lahko odvzeme iz okolja opravljajo posebne ekipe, ki so zaposlene samo za ta namen. »Če bi se odločili, da bo to potrebno in da bi potrebovali drugačen način odlova in bi nutriji odvzeli status divjadi, bi morali prej imeti že pripravljen sistem za izvedbo odlova,« je dejal Kastelic. Kdo bi potem lovil in streljal nutrije?

»Vse usposobljene osebe, ki imajo dovoljenje za nošnje orožja.« Ker nutrij verjetno ne bodo streljali vojaki in policisti, bi torej »prosto-voljce« iskali med širšo populacijo občanov, med osebami z orožnim listom? Kastelic odgovarja, da je za vse to prezgodaj in da se mora najprej pokazati, kako uspešno ali neuspešno bo potekal odlov nutrij, ko bo začel potekati v polnem obsegu. Načinov odlova nutrij, ki ga ne opravljajo lovci, je po izkušnjah iz tujine več. Odlov se sicer lahko nemoteno nadaljuje po načrtih vodstva Krajinskega parka Ljubljansko barje tudi zato, ker je ustavno sodišče pobudo Helsinškega monitorja Slovenije za presojo in začasno zadržanje odredbe glede izvajanja odločbe kmetijskega ministrstva o odlovu nutrij na Ljubljanskem barju zavrglo kot formalno pomanjkljivo. A odlov nutrij je večleten, če ne celo desetleten projekt, in pot do njegove ustavne presoje ostaja odprta. Seveda v primeru, da bi na ustavno sodišče prispela dovolj konkretna pobuda, ki bi sodnice in sodnike prisilila k odločanju.

POMURSKI ODVETNIK USPEL Z REVIZIJO NA VRHOVNEM SODIŠČU, KER SO NIŽJA NAPAČNO TOLMAČILA ZAKON

VESTNIK, 14. 10. 2023, (Andej Bedek) – Senat vrhovnih sodnikov, ki mu je načelovala vrhovna sodnica **Karmen Igljič Stroligo**, člani pa so bili še vrhovni sodniki **Matej Čujovič**, **Vladimir Horvat** in **Tomaž Pavčnik** ter vrhovna sodnica **Nina Betetto**, je ugodil reviziji, ki jo je zoper sodbo v pravnih zadevi zaradi škode, ki jo je povzročila divjad, vložil **Jože Korpič**, soboški odvetnik. Zastopal je kmetovalko iz Šalovcev, ki ji je divjad februarja 2020 na 1,5 hektarja velikem kmetijskem zemljišču uničila piro, na nekaj manj kot hektar velikem zemljišču pa rž. Po izračunu izvedenca za področje kmetijstva Milana Lovrina je bilo škode za okoli 5100 evrov. Korpič je v imenu kmetovalke na okrajnem sodišču v Murski Soboti vložil tožbo proti Zavodu za gozdove oziroma Lovišču s posebnim namenom (LPN) Kompas - Peskovci – upravljavcu lovskega revirja, na katerem je kmetovalka imela svoja zemljišča –, vendar je sodnica **Darinka Pušenjak** njeno tožbo zavrnila, ker, kot je zapisala

v sklepu o zavrnitvi tožbe, tožnica ni izpolnila procesnih predpostavk iz tožbe, ker je »pisno prijavo škode na komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah vložila po izteku osmih dni, kot ta čas določa 2. odstavek 56. člena zakona o divjadi in lovstvu«.

MINISTRSTVO IN ZAVOD ZA GOZDOVE NEENOTNA GLEDE ZMANJŠANJA VARSTVA VOLKOV

DELO, 17. 10. 2023, (Maja Prijatelj Videmšek) – Volkovi so v večini držav EU, tudi v Sloveniji, na seznamu priloge IV evropske direktive o habitatih, kar pomeni, da so strogo zavarovani, prepovedane so vse oblike namernega ulova ali uboja. Za vrste v prilogi V, kamor bi jih premaknila evropska komisija, če bi potrdila zmanjšanje njihovega varstva (zaščite), pa velja, da za odvzem iz narave lahko veljajo ukrepi upravljanja. Mednje spada tudi odstrel, a s pogojem, da se še naprej vzdržuje ugodno stanje ohranjenosti populacije. Na Ministrstvu za naravne vire in prostor ne podpirajo zmanjšanja varstvenega statusa volkov. Ministrstvo opozarja na širši pomen slovenske populacije volkov, Zavod za gozdove pa na predolge postopke dovoljenj za izredni odstrel. Na ZGS že več let zagovarjajo stališče, da je treba volkovom in medvedom znižati stopnjo varstva.

KDO JE USTRELIL SRNJAKA?

PRIMORSKE NOVICE, 19. 10. 2023, (Danijel Cek) – Lovec lovske družine Marežice se je odpravil na sprehod s svojim psom proti sosednji vasi Truške, ko je pes nenadoma »potegnil« v goščavo in tam potem glasno lajal. Ker je lovec vedel, da je pes nekaj našel, mu je sledil in ob njem zagledal srnjaka, ki je v hudih mukah poginjal že dalj časa. Nekdo ga je s kroglo majhnega kalibra, kakršne lovci ne uporabljajo, ustrelil v trebuh, tako da je živemu srnjaku iz trebušne votline že gledalo drobovje. Lovec je srnjaku skrajšal trpljenje in takoj obvestil pristojne, kasneje je po kadaver prišel dežurni higienik.

Policija preiskuje primer; če bodo uspeli najti strelca, ga bodo ovadili zaradi nezakonitega lova. O dogodku je poročal tudi portal www.regionalobala.si/novice.

POMURSKI LOVCI USTRELILI ZA TRI TISOČAKE GOLOBOV

SLOVENSKE NOVICE, 27. 10. 2023, (Oste Bakal) – »Ob katastrofalnih poplavah, ki so letos prizadele Slovenijo, smo se sestali in dogovorili, da priredimo dobrodelno strelsko akcijo. Tako smo v Budinskem mlinu organizirali tekmovanje v streljanju na glinaste golobe, na katerem smo zbrali 3000 evrov in izkupiček predali tovarišu, ki je ostal tako rekoč brez vsega,« nam je razlagal eden od organizatorjev dobrodelne akcije **Jože Kuhar** iz Bakovcev. Tako so se vodje vseh šestih lovskih družin (**Mirko Buzeti**, **Jože Kuhar**, **Ivica Miličević**, **Simon Kočar**, **Branko Hari** in **Andrej Kosednar**) odpravili na Prevalje k **Renatu Vastlu** in mu predali ček. »Ta dan je bil čudovit. Prevzema nas nepopisna radost, da smo lahko pomagali, za vedno nam bo ostal v spominu. Po kratkem druženju in klepetu smo se zadovoljni, da smo nekoga osrečili, vrnili v Prekmurje,« je še povedal Kuhar.

DIVJI PRAŠIČI STEKLI NA AVTOCESTO, VANJE TRČILA VOZNIKA

www.24ur.com, 29. 10. 2023, (M.S.) – Voznika osebnega in tovornega vozila sta ponoči na štajerski avtocesti trčila v skupino divjih prašičev. V nesreči so bile poškodovane tri osebe. Nesreča se je zgodila 29. oktobra okoli 3. ure zjutraj na štajerski avtocesti pred izvozom Krčina v smeri Maribora. Kot so sporočili s PU Ljubljana, sta voznik osebnega vozila in voznik tovornega vozila naletela na skupino divjih prašičev, ki je pred njima stekla na avtocesto. Trčenju se nista mogla izogniti. V nesreči so se lažje poškodovali voznik avtomobila in potnici v vozilu. Zaradi oskrbe ponesrečencev, odstranjevanja vozil, poginulih živali in čiščenja vozišča je bila avtocesta na tamkajšnjem delu zaprta do 6. ure zjutraj. O nesreči sta poročala tudi časopisa **VESTNIK** in **SLOVENSKE NOVICE**.

Pripravil: dr. Marjan Toš

PROSTOŽIVEČE ŽIVALI IN NOVA SKUPNA KMETIJSKA POLITIKA 2023–2027 V EVROPSKEM PROSTORU

Pristop k reševanju ali obnovitvi samodejnega sodelovanja in dela pri samodejnem povečanju biotske raznovrstnosti je na vseh področjih zdajšnjega upravljanja z naravnimi danostmi večplasten. Začetki neuravnovesnosti med živalsko populacijo in gospodarnim upravljanjem z »zemeljsko skorjo« segajo daleč v preteklost. Uravnovešenje in skladnost z živimi okoliškimi bitji pa bosta segala daleč v prihodnost. Predhodno upravljanje in upoštevanje posameznika ali institucije v ozkem žarišču prizadevanj za rešitev ali uskladitev določenega stanja v naravnem okolju ne vodi v skupno zadovoljstvo vseh udeležencev v naravnem okolju. Predvsem pa navedeno delo vodi k superiornemu reševanju ene težave ali želje posameznika v delovni skupini, kar vodi v nastanek novih potreb po usklajevanju različnih mnenj. Skupni imenovalac vseh dobronamernih udeležencev je končni rezultat predvsem povečanja že tako preobsežnega administrativnega dela s sočasnim zmanjšanjem operativne aktivnosti udeležencev v postopku urejanja. Modus vivendi – izraz, ki pomeni »način življenja«, je v navedenem primeru reševanja težav še kako primeren za nadaljnje delo na omenjenem področju.

*Zaradi spoznanja, da so kmetijska zemljišča namenjena samo za pridelavo hrane, je EU pripravila zakonodajo za skupno kmetijsko politiko v obdobju od 2023 do 2027. Dosedanje vrednote kmetijskih zemljišč so bile na osnovi zakonodaje osnovane na merilu hektarskih pridelkov (t/ha) kultur in vsesplošne drugačne uporabe kmetijskega prostora, kot so sprehajalne in kolesarske poti. Nadaljnje delo in upravljanje s kmetijskimi zemljišči je osnovano in prikazano pod naslovom **Evropska zakonodaja SKP (Skupna kmetijska politika 2023–2027)**.*

Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/126 iz 7. decembra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dodatnimi zahtevami za nekatere vrste intervencij,

ki jih morajo države članice na podlagi navedene uredbe ter pravil o deležu za standard dobrih kmetijskih in okolijskih razmer (DKOP) določiti v svojih strateških načrtih SKP za obdobje 2023–2027.

V pregledu besedila *Skupna kmetijska politika 2023–2027* le-to pomeni omejevanje kmetovanja na obstoječih kmetijskih površinah zaradi dobrobiti za prostoživeče živali, predvsem ptic in male poljske divjadi.

Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo

DKOP 4: VZPOSTAVITEV VAROVALNIH PASOV VZDOLŽ VODNIH TOKOV

(DKOP Standard za dobre kmetijsko-okoljske razmere)

Obvezna je vzpostavitev varovalnih pasov ob vodotokih 1. reda (širokih vsaj 15 m) in vodotokih 2. reda (vsaj 5 m) ter zaradi določb Uredbe Parlamenta in Sveta o strateškem načrtu tudi ob osuševalnih jarkih v širini 3 m. V varovalnih pasovih je prepovedana uporaba gnojil in fitofarmaceutskih sredstev (FFS); zaradi zagotavljanja učinkov te prepovedi tudi ni dovoljeno oranje.

Dovoljena je obdelava za namene vzdrževanja (košnja, mulčenje ali paša).

DKOP 8: NAJMANJŠI DELEŽ NEPRIDELOVALNIH POVRŠIN, OHRANJANJE KRAJINSKIH ZNAČILNOSTI, OMEJITEV REZANJA MEJIC, OMEJEVANJE TUJERODNIH INVAZIVNIH RASTLINSKIH VRST

Najmanj 4 % delež njivskih površin kmetijskega gospodarstva mora biti namenjen za neproizvodne površine in elemente, vključno s praho.

Neproduktivne značilnosti in elementi so: – praha (vzdrževana – pleveli se ne smejo širiti oz. semeniti; lahko je zasejana z dosevki, medonosnimi posevki ali travo oz. TDM, DTM, pridelki se ne smejo uporabljati za hrano ljudi ali živali); praha mora biti najmanj od 1. 1. do 31. 7. tekočega leta brez uporabe FFS in gnojenja – krajinske značilnosti ob njivah oz. na njih: mejice, vključno s pasovi naravne grmovne zarasti ob vodotokih, posamična drevesa, drevoredi, skupine dreves.

Kmetijska gospodarstva z 10 ha ali manj ornih površin so izvzeta iz zahteve za zagotavljanje 4 % varovalnih pasov ob vodnih tokovih.

Kmetijska gospodarstva, na katerih je več kot 75 % njivskih površin, kjer vzdržujejo trave, druge krmne rastline, metuljnice, površine v prahi ali kombinacijo naštetih rab, so prav tako izvzeta iz te zahteve.

Kmetijska gospodarstva z več kot 75 % površin z rabo trajnega travinja so prav tako izvzeta iz te zahteve.

Omejitev krčenja in rezanja mejic

Posek, krčenje in obrezovanje ter redčenje mejic in dreves ni dovoljeno v času od 1. marca do 1. avgusta tekočega leta.

Omejevanje tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst na kmetijskih površinah se opravlja z ukrepi za omejitev širjenja (ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti v primeru lesnih rastlin) tujerodnih rastlin z invazivnim potencialom: – rudbekija/deljenolistna rudbekija

(*Rudbeckia laciniata*) – kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*) – orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*) – enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*) – ambrozija/pelinolistna žvrklja (*Ambrosia artemisifolia*), s katero je treba ravnati v skladu z Odredbo o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia* (Uradni list RS, št. 63/10) – sirska svilnica (*Asclepias syriaca*) – žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*) – navadna barvilnica (*Phytolacca americana*) – veliki pajesen (*Ailanthus altissima*) – dresniki (japonski dresnik (*Fallopia japonica*), češki dresnik (*Fallopia bohemica*), sahalinski dresnik (*Fallopia sachalinensis*).

Ohranjanje prostoživečih ptic

Travniške površine in zatravljene površine travniških visokodebelnih sadovnjakov morajo biti vzdrževane vsaj enkrat na leto, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Na območjih Natura 2000 – ptice je na kmetijskih zemljiščih prepovedano vzpostavljanje novih in obnavljanje že obstoječih plantaž gozdnega drevja in hitro rastočih panjevcev, vključno z vrstami in

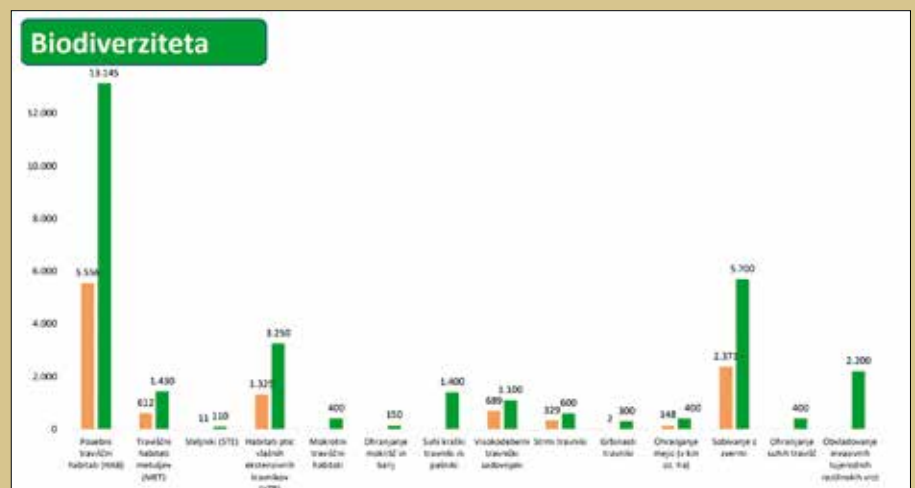
hibridi (križanci) iz rodu *Paulownia* sp., z namenom pridobivanja lesa/sekancev.

Na območjih Natura 2000 – ptice je prepovedano vzpostavljanje novih in obnavljanje obstoječih nasadov naslednjih tujerodnih rastlin z invazivno širitveno močjo: miskant (*Miscanthus* sp.), gojenje jagod, topinamburja, aronije, abesinske gizotije (oz. munga).

Ohranjanje naravnih habitatov in prostoživečih živalskih ter rastlinskih vrst

Košnja in/ali mulčenje travniških površin v območju Natura 2000 – habitati, ki poškoduje travno rušo, nista dovoljena. Nove agromelioracije na območju NATURA 2000 – habitati so dovoljene samo z Odločbo o uvedbi zahtevne agromelioracije oziroma s soglasjem Zavoda R Slovenije za varstvo narave (ZRSVN) za druge agromelioracije.

Na območjih Natura 2000 – habitati je na kmetijskih zemljiščih prepovedano vzpostavljanje novih in obnavljanje obstoječih plantaž gozdnega drevja ter hitro rastočih panjevcev, vključno z vrstami in

Graf 1: Povečanje denarnih sredstev za ohranjanje raznovrstnosti (vir: MKGP)

SOPO - Shema za podnebje in okolje	Plačilo na ha (80% max vrednosti, razen za shemo št. 1, 8 in 9 =100% ter za shemo št. 3 prvo leto =80%, ostala leta =60%)	Ocenjena površina 2027	Vrednost	MAX oz 100% vrednosti na ha- glede na kalkulacije
1. Ekstenzivno travinja	45,05	67.200	3.068.729,95	45,05
2. Tradicionalna raba travinja	129	16.300	2.106.723,13	361,29
3. Gnojenje z živalskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak-travinje	95,42	17.000	1.621.970,00	159,03
3. Gnojenje z živalskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak-njive	95,42	30.000	2.862.300,00	159,03
4. Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP- krmni dodatki od 2024 dalje	60	10.400 (GVZ)	624.600,00	75,0
4. Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP- Inhibitorji od 2024 dalje	60	14.500	870.000,00	75,0
5. Naknadni posevki in dosevki	138	22.400	3.083.478,40	172,00
6. Ozelenitev ornih površin prek zime	148	16.300	2.442.000,00	185,00
7. Konzervirajoča obdelava tal	18,24	27.000	492.480,00	22,80
8. Gole zaplate tal za poljskega škrljansa	60	4.000	240.000,00	60,00
9. Varstvo gnezid ptice	200	10	22.000,00	200,00
10. Gnojenje le z organskimi gnojili za zagotavljanje dušika v TN	312	5.000	1.560.000,00	390,00
11. Ohranjanje biotske raznovrstnosti v travnih nasadih	273,2	5.000	1.366.000,00	341,58

Preglednica 1: Povečanje površin za obnovo vrstne pestrosti (vir: MKGP)

Kosec (*Crex crex*) (slika: MKGP)

Foto: Milan Vogrin

Poljski škrjanec (*Alauda arvensis*)

Foto: Milan Vogrin

Priba (*Vanellus vanellus*)

hibridi iz rodu *Paulownia* sp., z namenom pridobivanja lesa.

Za ohranjanje biotske raznovrstnosti je predvideno 11,7 milijona evrov na leto. To pomeni šestkratno povečanje sredstev glede na obdobje 2015 do 2022. Sredstva so namenjena predvsem za območja Natura 2000. Uporaba povečanih sredstev bo usmerjena za povečanje površin, ki bodo prispevala k obnovi in vzdrževanju biotske raznovrstnosti na izbranih površinah (**graf 1**).

Povečanje denarnih sredstev in sočasno kmetijskih površin bo prispevalo k obnovi/ponovni oživitvi male poljske divjadi in travniških ptic gnezdil (označeno svetlo zeleno) (**preglednica 1**).

Kosec (*Crex crex*)

Pogoji za upravljavca kmetijskih zemljišč (GERK – Grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva) za izplačilo denarnih sredstev za ohranjanje biotske raznovrstnosti (povzetki iz zakonodaje)

– Košnja travnikov je dovoljena od 10. 7. tekočega leta. Čas košnje se sporoča na ARSKTRP (Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja).

– Obvezno je spravilo pokošene krme (zastiralna kosilnica – mulčenje ni primeren postopek).

– Kositi je treba od sredine travnika proti robovom travnika.

– Pri košnji je treba zagotavljati »rešilni otok«. Od zunanje strani travnika je treba pustiti površino; njen najožji del je 10 m in najširši 20 m. Površino je treba pokositi najkasneje do 15. 10. tekočega leta. Košnja se ne sme opraviti tri dni po košnji celotnega travnika.

– Uspešnost upravljanja travnikov se določi na podlagi mest (lokacij) pojočih koševih samcev (*Crex crex*).

– Upravičenec prejme plačilo, če zadosti enemu od meril: 1 – prehranjevalna površina je območje v premeru 150 m okrog mesta pojočega samca. Površina mora biti enaka ali večja od 2500 m². 2 – prisotnost gnezdilne površine kosca v premeru 50 m okrog pojočega samca. 3 – prisotnost prehranjevalnih in gnezdilnih površin več koscev na isti površini.

– Uporaba FFS (ni dovoljena med letom).

Poljski škrjanec (*Alauda arvensis*)

Upravičenec mora za pridobitev denarnih sredstev izpolnjevati določene pogoje pri obdelavi kmetijskega zemljišča v prid ponovne oživitve poljskega škrjanca (*Alauda arvensis*). Na zorani njivi, velikosti do 0,5 ha, mora biti vsaj ena površina njive, ki ostane neposejana. Za vsakih dodatno zoranih 0,5 ha mora biti zopet neposejana dodatna površina. **Primer:** Na enem hektarju naj bi bili dve neposejani površini. Upravljavca zemljišča si pridobi 60 €/ha nadomestila za izgubljeni pridelek na obdelovalni površini. Za večje ali manjše obdelovalne površine je dodatna razlaga predstavljena v **preglednici 2**.

Razdelitev denarnih sredstev
V letu 2023 je bilo na voljo 120.000,00 €. Za leto 2024 bo na voljo 180.000,00 €. Od leta 2025 bo na voljo 240.000,00 € oziroma 60 €/ha ali 30 €/na zaplato njive.

Priba ali vivek (*Vanellus vanellus*)

Upravljavcu kmetijskega zemljišča je za varstvo gnezd pribe (*Vanellus vanellus*) namenjeno denarno nadomestilo za izgubo pridelka v znesku 200 €. Za pridobite navedenega zneska mora uporabnik zemljišča izpolniti pogoje na kmetijskem zemljišču.

– Upravljavca zemljišča mora obvestiti kmetijsko svetovalno službo o prisotnosti pribe na obdelovalnem območju. Nato mora slediti navodilom in postopkom svetovalne službe.

– Upravljavca zemljišča mora najdeno gnezdo pribe označiti s palicami.

Velikost kmet. parcele	Število potrebnih zaplat	Plačilo
0,3 ha	1	30 €/ha
0,7 ha	2	60 €/ha
1 ha	2	60 €/ha
1,2 ha	3	90 €/ha
1,53 ha	4	120 €/ha
1,88 ha	4	120 €/ha

Preglednica 2: Denarna nadomestila za izgubo pridelka na obdelovalni površini (slika: MKGP)

– Na označenem delu njive nato niso dovoljena nobena kmetijska opravila s kmetijsko mehanizacijo.

– V okolici gnezda lahko opravlja vsa druga kmetijska opravila s kmetijsko mehanizacijo.

– Po 15. juniju lahko na celotni kmetijski površini opravlja vsa kmetijska dela. Zavarovano območje in površina obsegata en hektar obdelovalne površine.

Razdelitev denarnih sredstev
– Za leto 2023 je bilo na voljo 15.000,00 €.

– V letu 2024 bo na voljo 18.000,00 €.

– Od leta 2025 bo na voljo 22.000,00 € oziroma 200 €/ha ali na gnezdo.

Za druge prostoživeče živali na kmetijskih površinah so predpisani ukrepi, kot so:

– talna odeja se vzdržuje na vsaj 80 % kmetijskih (ornih) površin kmetijskega gospodarstva v času od 15. 11. do 15. 2. naslednjega leta, zagotavlja se pokritost tal z rastlinami, zastirko ali s strniščem oziroma nepreorano površino,

– kmetije z več kot 10,0 ha njiv morajo izpolnjevati zahtevani standard tako, da je najmanj 4 % delež njivskih površin kmetijskega gospodarstva namenjen za neproizvodne namene (krajinske značilnosti, praha),

– praha* mora biti zagotovljena najmanj od 1. 1. do 31. 7. tekočega leta.

Navedena besedila sem povzel iz celotnega besedila zakonodaje EU: **Skupna-kmetijska-politika 2023-2027**. Predstavljajo pa vsebino, ki se nanaša tudi na obnovo ogrožene male divjadi na kmetijskih površinah.

Zastiralna košnja – »mulčenje« ob vodotokih in poteh

Košnja trave ob vodotokih, kanalih za odvodnjavanje in poteh pomeni oblikovanje krajine ter urejen videz okolice. Košnjo opravljajo s kosilnicami, ki po-

***Praha:** Beseda izhaja iz nemščine – *die Brache* in pomeni, da njivo v jeseni preorjejo, a ne posejejo. Bistveni in glavni namen prahe je bil, da so po spravilu žita njivo pustili zarasti s plevelom in izpadlim žitom od žetve. Na taki njivi se je do jeseni, do prve slane, pasla živina. Nato so njivo preorali. Zdaj glavne pomena prahe in namena njive ne uporabljamo več.)

Graf 2: Skupine živali ob robovih vodnih kanalov (vir: Wild und Hund, 9/2021)

košeno travno maso raztrgajo, zmeljejo in ni uporabna za krmo. Travnna masa na pokošeni površini ostane kot *zastirka*, zato postopek dela imenujemo *zastiralna košnja*. Udomačen je izraz »mulčenje«, ki pa je nepravilna raba angleškega jezika. Pokošena okolica vozniških ali sprehajalnih poti ter vodotokov predstavlja za naključnega uporabnika kmetijskega prostora urejenost in skrb za okolico. Največkrat navedena opravila urejanja okolice opravljajo različni podjetniki, pri čemer je osnova za plačilo opravljeno delo; to so kilometri pokošenih mejnic ob poti ali obrežjih potokov. Razumljivo in potrebno je, da so travni pasovi ob vozniških cestičkih ali poteh pokošeni zaradi varnosti in boljše vidljivosti udeležencev v prometu. Sočasno z začetkom okoljskega urejanja so nastale tudi združbe zemljišč in kmetijske površine, ki so vedno bolj prepredene s cestički. Naselja, ceste, železnice in daljnovodi, poljske in gozdne poti ter zidovi prepredajo pokrajino. Tako je nastala ločenost populacij živih bitij, ki ne sodelujejo več med seboj in so osamljene (izolirane). Cestni jarki in grebeni so pogosto zadnja preostala zatočišča za številne vrste živali (graf 2).

V pokrajini so najrazličnejša območja, ob vodonosnih do skoraj trajno suhih delov. Tam živijo skupnosti najrazličnejših vrst sesalcev, ptic, pajkovcev in žuželk. Včasih so imele visoko stopnjo vrstne raznolikosti (pestrosti), ki je temeljila na ekstenzivni uporabi kmetijske površine za občasno košnjo ali pašo. Z urejanjem kmetijskih površin z zastiralno kosilnico – mulčenjem se vrstna sestava rastlin in živali popolnoma spremeni ali uniči. Travnna masa in manjše grmičevje je popolnoma razsekano in zmleto, sočasno pa vsa živa bitja, ki so na takem prostoru, lahko prizadenejo še čistilne obdelave obrežja vodotoka.

V nekaterih primerih košnje ob potoku so že doslej uporabljali varovalne pasove,

v katerih se je zadrževalo obvodno življenje. Primer je prikazan na spodnji sliki. Po navadi varovalni pasovi ob obvodni površini nastanejo zaradi nezmožnosti strojne košnje trave in spravila travinja s kmetijskimi stroji. Nagib obrežja namreč preprečuje varno delo s traktorjem in kmetijskim strojem. Največkrat so morali obvodni pas pokositi ročno, s koso. Zdaj je kosa domala pozabljeno orodje na kmetiji.

EU: skupna kmetijska politika 2023–2027 sedaj predpisuje zahteve za obvodne kmetijske površine

- Priobalna zemljišča (varovalni pasovi) ob vodnih telesih (vodah) 1. reda v širini 15 m in 2. reda v širini 5 m morajo biti urejena v skladu z zakonom, ki ureja vode.
- Varovalni pasovi ob osuševalnih jarkih, širših od 2 m, morajo biti široki 3 m.
- Varovalni pas je lahko zaraščen s travo, travnimi mešanici, deteljami, lucernami,

travno-deteljnimi mešanici, deteljno-travnimi mešanici, samonikli rastlinami, grmovjem ali domorodnimi drevesi.

Prepovedana sta gnojenje in uporaba FFS na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 metrov od meje brega vodnih teles 1. reda in pet metrov od meje brega voda 2. reda ter tri metre ob osuševalnih kanalih, širših od dveh metrov. Na površino varovalnega pasu ni dovoljeno odlagati hlevskega gnoja. Varovalni pas je lahko zaraščen s travo, naravno rastočimi rastlinami, grmovjem ali drevesi, ne sme pa biti neobdelana površina ali površina, preraščena z rastlinami z invazivno močjo (potencialom). Prepovedano je preoravanje vseh površin varovalnih pasov. Površinska obdelava (košnja, mulčenje ali paša) je dovoljena. Vzdrževati jih je treba v skladu z dobro kmetijsko prakso.

Glede na novo kmetijsko zakonodajo naj bi prostoživeče živali imele več ugodnosti za preživetje in obnovo vrste. Slogan: »Ni hrane, ni miru in ni male poljske divjadi,« je delno izpolnjen. S povečanjem površin in novimi postopki dela (opravil) na kmetijskih površinah se sočasno povečuje tudi dostopnost do hrane. Težje bo zagotoviti pogoje za vzpostavitev več miru na kmetijskih površinah. Zavzeti okoljevarstveniki so največkrat tudi največji ljubitelji kmetijskega prostora ali drugih naravnih danosti v okolju. Zdajšnja psihofizična obremenitev človeka zahteva tudi sprostitev v naravnem okolju. Vendar se dandanes omenjena sprostitev dogaja ob vsakem času in z različnimi pomagali (kolesi, rolerji, skiroji, motornimi kolesi ...), največkrat tudi v družbi štirinožnih prijateljev. Vsa našeta raba kmetijskega prostora pa je za prostoživeče živali zelo moteča, predvsem v večernem ali nočnem času. V prihodnosti bo treba urediti in uskladiti tudi omenjeno težavo v kmetijskem prostoru.

Dr. Rajko Bernik

Varovalni pas ob potoku

VIDEONADZOR V NARAVI – je sploh kaj dovoljeno?

26. 1. 2023 je začel veljati nov *Zakon o varstvu osebnih podatkov*¹ (v nadaljnjem besedilu: ZVOP-2), ki je v 3. poglavju samostojno, obširno in natančno uredil izvajanje videonadzora z vidika varstva osebnih podatkov. Po izrecni zakonski določbi se za izvajanje videonadzora tako uporabljajo določbe 3. poglavja ZVOP-2, če drug zakon ne določa drugače,² pri čemer bi bil v našem primeru tak poseben zakon lahko *Zakon o divjadi in lovstvu*³ (v nadaljnjem besedilu: ZDLov-1). Glede na to, da se osebni podatki lahko obdelujejo le takrat in v obsegu, kadar je to v skladu s pravnimi podlagami za obdelavo osebnih podatkov,⁴ je tudi v primeru videonadzora treba upoštevati še *Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)*⁵ (v nadaljnjem besedilu: *Splošna uredba*).

V nadaljevanju navedene omejitve in prepovedi pri videonadzoru v naravi je treba upoštevati le v primerih, ko tehnične lastnosti videonadzorne sistema omogočajo določljivost

¹ Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22)

² Prvi odstavek 76. člena ZVOP-2

³ Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 - popr., 203/20 – ZIUPOPĐVE, 44/22, 158/22)

⁴ prvi odstavek 6. člena ZVOP-2

⁵ Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L, št. 119 z dne 4. 5. 2016, str.1), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L, 127 z dne 23.5.2018, str. 2)

posameznika, torej v primerih, ko je posameznika na posnetku mogoče neposredno ali posredno prepoznati.⁶ Vprašanje, ali je na posnetku določljiv ali nedoločljiv posameznik, pa ni pravno vprašanje, ampak je dejansko vprašanje, na katero je mogoče odgovoriti le ob obravnavi konkretnega posnetka oziroma konkretne zadeve.

Za razumevanje problematike je pomembno tudi **razlikovanje med javnim in zasebnim sektorjem**, kot ga določa ZVOP-2.⁷ Upoštevaje obravnavano tematiko opozarjam, da v javni sektor nedvomno sodijo univerze, visokošol-

⁶ (1) Točka 4. člena Splošne uredbe v povezavi s prvim odstavkom 5. člena ZVOP-2

⁷ 3. in 4. točka drugega odstavka 5. člena ZVOP-2

ski zavodi in drugi javni zavodi (torej tudi Zavod za gozdove Slovenije in Javni zavod Triglavski narodni park), lovske družine, ki upravljajo z loviščem pa le v delu, v katerem uresničujejo javna pooblastila. To pomeni, da se lovske družine štejejo kot del javnega sektorja samo v primeru, kadar sodelujejo pri izvajanju ukrepov preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in ko dostavljajo poginulo divjad v veterinarske preglede ter pri izvrševanju nadzornih nalog, ki jih opravlja lovskočuvarjska služba.⁸ Pri vseh drugih aktivnostih lovske družine in tudi lovci kot posamezniki sodimo v zasebni sektor.

⁸ 3. in 11. točka prvega odstavka 21. člena v povezavi z 2. alinejo 22. člena ZDLov-1

ZVOP-2 in Splošna uredba določata, da je obdelava osebnih podatkov zakonita, taka pa je le, če je izpolnjen vsaj eden od pogojev, ki so določeni v Splošni uredbi. V primeru opravljanja videonadzora v naravi v okviru javnega sektorja bi tako lahko upoštevali pogoj, po katerem je obdelava potrebna za uresničitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca,⁹ ali pogoj, po katerem je obdelava potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri opravljanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu.¹⁰ Pa tudi v naštetih primerih je obdelava osebnih podatkov zakonita le, če so, povedano zelo poenostavljeno, vsa bistvena vprašanja urejena z zakonom.¹¹ V primeru obdelave osebnih podatkov za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri opravljanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu pa ZVOP-2 za osebe, ki sodijo v javni sektor, določa izjemo, ki bi jo kot edino lahko uporabili v primeru opravljanja videonadzora v naravi.

Zakonitost obdelave lahko torej razumemo kot nekakšen pogoj, ki mora biti pri obdelavi osebnih podatkov vedno izpolnjen. Po izpolnitvi tega pogoja pa je mogoče videonadzor v naravi izvajati ob izpolnjevanju vseh drugih pogojev, ki jih za to v vrsto obdelave osebnih podatkov določa 3. poglavje ZVOP-2.

Videonadzor v naravi

Za obravnavo vprašanja dopustnosti opravljanja videonadzora v naravi sta pomembna dva člena ZVOP-2. Najprej je to 76. člen,¹² ki določa splošne pogoje o opravljanju videonadzora in ki jih je treba v vsakem primeru upoštevati. Med pomembnejšimi pogoji so pisna in obrazložena odločitev o uvedbi videonadzora, javno objavljeno obvestilo o izvajanju videonadzora z natančno določeno vsebino, vsebina zbirke posnetkov videonadzornega sistema, ustrezno zavarovanje videonadzornega sistema ter vodenje dnevnika obdelave.

Navedene zahteve so le dodatne, »postranske« zahteve, katerih izpolnjevanje nam prav nič ne pomaga, če za opravljanje videonadzora v naravi ni podan eden od razlogov, ki jih določa prvi odstavek 80. člena ZVOP-2, ki ureja videonadzor na javnih površinah. V uvodu je treba sicer razčistiti, kaj sploh je javna površina. V skladu z določilom ZVOP-2 kot javna površina šteje površina, ki jo kot tako določa zakon, ki ureja urejanje prostora.¹³ Tako Zakon o urejanju prostora¹⁴ javno površino določa kot odprto

Foto: Andrej Miklavčič

prostorsko ureditev, namenjeno splošni rabi, ki je lahko naravna ali ustvarjena z gradbenimi ali drugimi posegi v prostor. Med primere navedene javne površine zakon uvršča tudi »druge površine za rekreacijo in prosti čas«.¹⁵ Splošna raba javnih površin pa je raba, ki je namenjena prostemu gibanju oseb, rekreaciji, igri in drugim priložnim aktivnostim na prostem.¹⁶ Bistveni element javne površine je torej, da je namenjena *splošni rabi*, zato je med javne površine mogoče uvrstiti tudi gozdove, travnike in druge dele proste narave.

Za izvajanje videonadzora mora biti, kot rečeno, podan eden od razlogov, ki jih določa prvi odstavek 80. člena ZVOP-2. Kot razlog za opravljanje videonadzora v naravi bi teoretično lahko veljal le obstoj resne in utemeljene nevarnosti za življenje, telo ali zdravje ljudi ali obstoj resne in utemeljene nevarnosti za varnost premoženja upravljavca,¹⁷ drugi razlogi pa so za obravnavano tematiko povsem zanemarljivi. Naj na koncu še dodam, da smejo videonadzor za javni sektor opravljati le uradne osebe ali pooblaščen varnostno osebje, za zasebni sektor pa pooblaščen varnostno osebje.¹⁸

Na praktično vprašanje, kdo in pod 199/21, 18/23 - ZDU-IO, 78/23 - ZUNPEOVE, 95/23 - ZIUOPZP)

¹⁵ 17. točka prvega odstavka 3. člena Zakona o urejanju prostora

¹⁶ prvi odstavek 259. člena Zakona o urejanju prostora

¹⁷ prvi odstavek 80. člena ZVOP-2

¹⁸ tretji odstavek 80. člena ZVOP-2

kakšnimi pogoji lahko sploh izvaja videonadzor v naravi, poskušam odgovoriti v nadaljevanju.

Videonadzor v naravi, ki ga izvaja lovski inšpektor

Po izrecni in specialni določbi ZDLov-1 sme lovski inšpektor z video napravami opravljati nadzor nad krmišči, solnicami, kalužami in lokacijami, na katerih člani upravljavke lovišča krmijo divjad v nasprotju z načrti lovskoupravljaljskih območij.¹⁹ To pooblastilo lovskega inšpektorja ni sporno. Ob odsotnosti natančnejše ureditve tega vprašanja v ZDLov-1 mora zato lovski inšpektor pri izvajanju videonadzora upoštevati veljavna določila Splošne uredbe, določila ZVOP-2 in določila zakona, ki ureja inšpekcijsko nadzorstvo. Namen tega sestavka ni natančnejša analiza vseh pogojev, ki jih mora za tako aktivnosti izpolniti lovski inšpektor; opozarjam le na neskladje, ki je posledica podnormirane ureditve tega vprašanja v ZDLov-1, ki izvajanje videonadzora lovskega inšpektorja v naravi ni uredil tako, da bi bila zagotovljena zakonita in poštena obdelava osebnih podatkov. Ob odsotnosti natančnejše specialne ureditve mora lovski inšpektor vidno in razločno objaviti obvestilo, da opravlja videonadzor,²⁰ kar pa je verjetno v nasprotju z namenom, zaradi katerega je bilo lovskemu inšpektorju dano

¹⁹ 15. alineja četrtega odstavka 74. člena ZDLov-1

²⁰ tretji in četrti odstavek 76. člena ZVOP-2

⁹ točka c) prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe

¹⁰ točka e) prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe

¹¹ drugi odstavek 6. člena ZVOP-2

¹² drugi do dvanajsti odstavek 76. člena ZVOP-2

¹³ prvi odstavek 80. člena ZVOP-2

¹⁴ Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št.

obravnavano pooblastilo. Le kako bo lovski inšpektor preganjal posameznike, ki krmijo divjad v nasprotju z načrti lovskoupravljavskih območij, če bodo taka mesta vidno označena z opozorilom o izvajanju videonadzora, njegovim namenom in imenom izvajalca videonadzora? Ob tem ne odpiram vprašanja, ali bi bilo morebitno »prikrito« izvajane videonadzora sploh dopustno.

Videonadzor v naravi, ki ga opravljajo upravljavci lovišč

Prvi odstavek 80. člena ZVOP-2 določa razloge, zaradi katerih je dovoljeno opravljati videonadzor na javnih površinah. Za upravljavce lovišč bi, kot že rečeno, teoretično veljal le:

- **obstoj resne in utemeljene nevarnosti za življenje, telo ali zdravje ljudi in**
- **obstoj resne in utemeljene nevarnosti za varnost premoženja upravljavca.**

Navedenih namenov pa ni mogoče doseči z drugimi sredstvi, ki manj posegajo v človekove pravice do varstva osebnih podatkov.²¹ Tudi v primeru, da bi v praksi nastala ena od navedenih situacij, bi moral upravljavec lovišča za tako dejavnost imeti ustrezno pravno podlago.²² Za obravnavani primer bi tako lahko veljala pravna podlaga, po kateri je obdelava zakonita, če je potrebna za opravljanje nalog v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu.²³ Za javni sektor pa ZVOP-2 za to pravno podlago določa izjemo (kot odstop od splošnega pravila, po katerem morajo biti vsa bistvena vprašanja obdelave osebnih podatkov urejena z zakonom), po kateri se lahko za izvrševanje točke e) prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe izjemo obdelujejo tisti osebni podatki, ki so nujno potrebni za izvrševanje zakonitih pristojnosti, nalog ali obveznosti javnega sektorja, če se s tako obdelavo ne poseže v upravičen interes posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo.²⁴

Lovska družina, ki upravlja z loviščem, se po določbah ZVOP-2 v javni sektor uvršča le, ko sodeluje pri izvajanju ukrepov preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in dostavlja poginulo divjad v veterinarske preglede ter pri opravljanju nadzornih nalog, ki jih opravlja lovsko-čuvajska služba. Zato bi lahko (ob tem izpuščam vrsto drugih zahtev, ki jih določajo predpisi) izvajala videonadzor v naravi le, če bi bilo povezano z opravljanjem ene

²¹ Vprašanje, ali je mogoče videonadzor nadomestiti z ukrepom, ki manj posega v človekove pravice do varstva osebnih podatkov, izpuščam, saj so že osnovni razlogi izredno strogi.

²² 6. člen Splošne uredbe v povezavi s prvim odstavkom 6. člena ZVOP-2.

²³ Točka e) prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe

²⁴ Četrti odstavek 6. člena ZVOP-2

Foto: Andrej Miklavčič

od naštetih nalog lovske družine in če bi bil podan eden od navedenih razlogov iz prvega odstavka 80. člena ZVOP-1. Konkretna situacija, ki bi lahko nastala v praksi, si ne znam zamisliti.

Večje možnosti ZVOP-2 daje obema upravljavcema lovišč s posebnim namenom, ki kot javna zavoda v celoti sodita v javni sektor. Če je podan eden od pogojev iz prvega odstavka 80. člena ZVOP-2, teoretično lahko videonadzor v naravi opravljata zaradi opravljanja katerekoli javne naloge, ki jima jo določa zakon. Za tako razlikovanje med upravljavci lovišč sicer ni nobenega vsebinskega razloga, temveč je le »slučajna« posledica različnega pravnega statusa upravljavcev lovišč in upravljavcev lovišč s posebnim namenom.

Z vidika oseb, ki lahko opravljajo videonadzor sicer ni težav, saj ga smejo za javni sektor izvajati le uradne osebe ali pooblaščen varnostno osebje, status uradnih oseb pri upravljavcih lovišč pa imajo lovski čuvaji.²⁵ Ob tako strogo postavljenih pogojih podrobnejša obravnavo drugih določil, ki urejajo opravljanje videonadzora v naravi, niti ni potrebna.

Sklepne ugotovitve

Skoraj odveč je poudariti, da za opravljanje videonadzora v naravi, ki bi ga izvajal posameznik, član lovske družine, ni prav nobene podlage, zato je v celoti prepovedano, pri čemer se je s tako prepovedjo mogoče povsem strinjati. Sam ne poznam specialnega zakona, ki bi dovoljeval oziroma urejal izvajanje videonadzora v naravi za potrebe znanstvenoraziskovalnega dela, povezanega z divjadjo in drugimi prostoživečimi živalmi. »Splošni« razlogi, ki jih določa prvi odstavek 80. člena ZVOP-2, pa so za to področje še manj uporabni, kot to velja za področje upravljanja z divjadjo.

Videonadzor v naravi lahko torej pod dokaj neživljenjskimi pogoji opravlja le

²⁵ Tretji odstavek 80. člena ZVOP-2 ter tretji odstavek 72. člena ZDLov-1.

lovski inšpektor. Videonadzor, ki bi ga v naravi izvajali upravljavci lovišč, upravljavci lovišč s posebnim namenom, lovci kot posamezniki in strokovne inštitucije, ki opravljajo znanstvenoraziskovalno delo na področju divjadi in drugih prostoživečih živali, pa je praktično prepovedano. Obsežno poglavje o kaznih, ki so predpisane za nespoštovanje določil ZVOP-2, naj si zato prebere vsak sam.

ZVOP-2 je splošen zakon, ki določa temeljna pravila za opravljanje videonadzora na javnih površinah. Zato so njegove omejitve videonadzora za potrebe upravljanja z divjadjo oziroma za potrebe znanstvenoraziskovalnega dela na področju divjadi in drugih prostoživečih živali lahko tudi preozke. Tako že ZVOP-2 v prvem odstavku 76. člena daje napotilo, po katerem naj bi morebitne posebnosti uredili z ustreznim področnim zakonom. Že bežen pregled javnih nalog, ki jih opravljajo upravljavci lovišč, pokaže, da sta med njimi vsaj dve, pri katerih bilo upravičeno s *specialnim zakonom* zagotoviti pravno podlago za njuno opravljanje tudi s pomočjo videonadzora. To sta:

- zbiranje podatkov o divjadi in njenih odnosih z življenjskim okoljem po določeni metodologiji monitoringa²⁶ in

- sodelovanje pri znanstveno-raziskovalnem delu v z divjadjo in lovstvom.²⁷

V obeh primerih gre za javni nalogi, ki za upravljavce lovišč pomenita uresničevanje obveznosti iz koncesijskih pogodb, za državo pa sta nalogi, ki se opravljata v javnem interesu. Zato bi morala biti država zainteresirana, da se opravljata kakovostno, strokovno, s sodobnimi tehničnimi pripomočki in seveda zakonito. Kako velik zalogaj je to za ministrstvo, pristojno za divjad in lovstvo, pa bo pokazal čas. Vse naštetu smiselno velja tudi za področje znanstvenoraziskovalnega dela, povezanega z drugimi prostoživečimi živalmi, v prvi vrsti v povezavi z velikimi zvermi.

Goran Šuler, univ. dipl. iur.

²⁶ 5. točka prvega odstavka 21. člena ZDLov-1

²⁷ 12. točka prvega odstavka 21. člena ZDLov-1

VRBE – ZVESTE SPREMLJEVALKE REK

Med ljudmi so vrbe priljubljena drevesa, toda kljub temu so slabo znane. Povprečen poznavalec narave je prepričan, da je vrba pač vrba in se ne zaveda, da je samo v Sloveniji domorodnih kar triindvajset različnih vrst vrb. Pri nas so najpogostejše vrba iva (*Salix caprea* L.), bela vrba (*Salix alba* L.) in beka (*Salix viminalis* L.). Vse vrbe imajo svoje korenine nadvse rade namočene v mokrotno zemljo. Nekatere lahko zdržijo celo v izjemno vlažnih tleh na poplavnih ravninah, druge pa zmorejo rasti na nestabilnih kamnitih nabrežjih hudournikov in visokogorskih rek. Vsem članicam vrbovega rodu je skupno, da so zveste tihe spremljevalke rek. Svoje veje zasanjano sklanjajo nad neulovljive valove in brzice.

Raznolike podobe vrb

Razlikovanje med vrstami vrb je lahko precej zahtevna naloga tudi za botanike, ki se prav dobro spoznajo na rastlinski svet. Različne vrste vrb so si že v osnovi precej podobne, da pa je vse skupaj še bolj zapleteno, se v naravi

pogosto pojavljajo še raznoliki križanci. Vrba iva iz vse zmede nekoliko izstopa, saj se po videzu listov precej razlikuje od listov preostalih, pri nas pogostih vrst. Njeni listi so okroglasti in bleščeče zeleni na zgornji strani, medtem ko ima večina drugih vrb suličasto oblikovane liste. V Sloveniji je iva najpogostejša vrsta vrbe

Foto: Mateja Kišek Vovk

Listi vrbe ive so eliptično oblikovani. Na zgornji strani so temno zeleni in bleščeči, na spodnji pa so dobro vidne izstopajoče listne žile.

Mogočna bela vrba ob jezeru

in je zelo vzdržljiva ter prilagodljiva pionirska drevesna vrsta. Pojavlja se od nižin pa vse do zgornje gozdne meje.

Bela vrba ima ozke liste, ki so najširši na sredini lista in lahko v dolžino merijo do 10 cm. Po robovih so fino nažagani, na vrhu zobcev pa so drobcene rdečkaste žleze. Od vseh naših vrb prav bela vrba zdrži najdaljša obdobja poplavljenosti. Kjer se dobro počuti, lahko zraste v zares mogočno in debelo drevo s premerom do 1,5 metra.

Tretja pri nas pogosta in dobro znana vrba pa je vrba beka. Njeni listi so zelo

Foto: Mateja Kišek Vovk

Foto: Mateja Kišek Vovk

Listi bele vrbe so značilno porasli z dlačicami in dajejo vtis belih listov.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Ozki suličasti listi vrbe beke so lahko dolgi do 15 cm.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Pogled v krošnjo vrbe beke, ki ji redno obrezujejo veje. Vsako leto znova poženejo dolge, tanke in prožne veje.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Ženska socvetja – mačice vrbe ive

ozki in dolgi tudi do 15 cm, listni rob pa je nekoliko spodvihan po celotni dolžini. Na spodnji strani ozkih lističev ima fine bele dlačice. Beka raste predvsem ob tekočih vodah, stalno mokra tla z zastajajočo vodo pa ji ne ustrezajo, zato jo na takšnih rastiščih zamenja bela vrba.

Vrbe so dvodomne drevesne vrste in ločimo lahko med moškimi drevesi z moškimi cvetovi in ženskimi drevesi z ženskimi cvetovi. Moške mačice so rumenkaste in dolge do 10 cm, ženske pa so zelenkasto obarvane in nekoliko krajše, saj v dolžino merijo do 5 cm. Čeprav cvetovi vrb nimajo izrazitega cvetnega odevala, jih v zgodnji pomladi žuželke najdejo brez težav.

Vrba je vrba!

Ljudje skoraj ne ločijo med različnimi vrbami. Vrba je pač vrba! Če bi na ulici mimoidoče povprašali, katere vrste vrb poznajo, bi bil seznam prav kratek. Med

naštetimi bi se znašle vrba žalujka in morda še beka, vse preostalo pa bi bila pač kar vrba. Ker skoraj vse vrbe rastejo na precej podobnih obvodnih rastiščih ljudem tega niti ni zameriti.

Večina od triindvajsetih vrst vrb, ki so v Sloveniji domorodne, sodi med grmovne vrste, šest pa jih lahko zraste v velika drevesa. Botaniki so za razliko od občasnih obiskovalcev gozda natančnejši pri določanju vrst in poleg treh že omenjenih (ive, bele vrbe in beke) v naših obvodnih gozdovih prepoznajo tudi sivo vrbo (*Salix eleagnos* Scop.), krhko vrbo (*Salix fragilis* L.), volčinasto vrbo (*Salix daphnoides* Vill.) in mandljasto vrbo (*Salix triandra* L.). Volčinasta in mandljasta sta precej redki in slabo raziskani; prva je doma iz dolin alpskih rek, druga pa iz nižinskih močvirnih gozdov. Siva vrba je pogostejša in je nesporna kraljica melišč. Uspešno lahko raste tudi, če je njeno deblo prav kruto zasuto s kamenjem. To se pogosto zgodi na meliščih in prodiščih rek. Njene korenine se dobro oprimejo tudi revnih kamnitih tal, zato se odlično izkaže kot vrsta za utrjevanje brežin in nasipov.

Krhka vrba že s svojim imenom izdaja, da je strahotno krhka in lomljiva, saj lahko s kančkom pretiravanja rečemo, da se njeni poganjki prelomijo že ob malo bolj grdem pogledu nanje. Iz prelomljenih svežih vejic se kar pod drevesom ukoreninjajo nova drevesca. Je zelo prilagodljiva in odporna pionirska drevesna vrsta. Po nižinskih vrbvih logih se ji spomladi zelo mudi pognati zelene liste in bo med prvimi ozelenelimi drevesi. Tudi krhka vrba razvaja čebele, saj cveti še daleč v poletje.

Poper za menihe

V ljudskem zdravilstvu ima vrba mnogo pozitivnih vplivov na človekovo zdravje, različne vrste vrb pa imajo podobne učin-

kovine in so zdravilne. Že v 19. stoletju so iz izvlečkov vrbovega lubja pripravljali pripravke, ki bi pacientom lahko omilili bolečine in znižal vročino. Žal je bil tako zelo grenak, da ga je le malokateri nesrečnež uspel obdržati v želodcu in ga je izbruhal. Toda zdravniki so vztrajali, da je vrbovo lubje koristno. Nekoliko kasneje so z drugačnimi, sodobnejšimi postopki iz vrbovega lubja pridobivali snov salicin. Sodobna farmacija ga je z vsemi izboljšavami vred zapakirala v vsem dobro znani aspirin. Brez vrb torej ne bi bilo aspirina – največkrat uporabljene tablete v zgodovini farmacije.

Izvleček iz vrbovih cvetov učinkuje kot afrodisiak, toda pozor! Nimajo vsi deli vrbe te iskane in zelene lastnosti. V srednjeveških samostanih so menihi plodove vrbovih grmov uporabljali kot zaviralce spolnega nagona; poimenovali so jih meniški poper.

Vrbe so sicer medonosne drevesne vrste. Spomladi, v času cvetenja, njene cvetove rade obiščejo tudi čebele, ki so navdušene nad prvo spomladansko pašo, zato imajo čebelarji vrbe radi v bližini svojih čebeljakov. Najizdatneje medijo vrbe, ki rastejo ob vodi. Čist vrbov med je v tekočem stanju rumene do zelenkaste barve. Kmalu se strdi v drobne kristale in postane sivkaste barve. Na splošno ni cenjen.

Vrbe nimajo zavidanja vrednega lesa. Vrbovina je na splošno precej mehak in krhek les, ki je slabo obstojen, pa tudi v peči da od sebe bolj malo toplote. Dolge, upogljive in ubogljive vrbove veje pa imajo veliko uporabno vrednost. Predvsem vrba beka je tista drevesna vrsta, ki so jo nekdanj s pridom uporabljali za pletarstvo. Iz njenih prožnih vej je nastalo marsikaj uporabnega

Foto: Mateja Kišek Vovk

Pletarstvo je ena najstarejših obrti. Izpod rok pletarskih mojstrov, ki so na žalost vse redkejši, nastajajo številni uporabni izdelki.

Foto: <https://www.simons.ca/en/decor/planters-garden-accessories/artificial-willow>

Šopke vrbovih mačic

Foto: Mateja Kišek Vovk

Zasanjane vrbove veje se sklanjajo nad vodo.

in pletarstvo je ena najstarejših znanih obrti. Za pletarstvo je treba vrbove šibe porezati v obdobju mirovanja in jih prekuhati. Le tako jim namreč lahko odstranimo lubje, prekuhane veje pa so veliko bolj trpežne in prožne za pletenje. Iz takšnih šib nastajajo številni pleteni izdelki: koši, košare in košarice ter različni drobni izdelki, uporabni v hišah. Nekdaj so ljudje na podeželju v zimskem času iz vrbovih šib spletli marsikateri pletarski izdelek, ki je bil v pomoč pri delu na kmetiji.

Slovanski vrbopec

Slovanska mitologija ima do vrb pozitiven odnos. Vrbe namreč med prvimi drevesnimi vrstami prinesejo pomlad v deželo in se v jeseni med zadnjimi poslovijo ter utonejo v zimsko mirovanje. Zato so jo Slovani posvetili bogu pomladi Jarilu in boginji Devani (slovanska boginja

gozda, rek, lova in zaščitnica divjih živali). Dan pomladnega enakonočja je bil pri južnoslovanskih narodih praznik boginje Devane, z drugo besedo pa so praznik imenovali »vrbopec«. Mladenke so na ta dan vrbove vejice nabirale v šopke, poleg pa dodajale prve spomladanske cvetlice. Šopke so zavile v rožnata platna in jih z zanosom nosile naokrog. To naj bi jim podarilo še več ženstvenosti in ljubkosti ter s tem moči, da bi privabile snubce.

Vrba je ostala med ljudmi, tudi ko je pogansko verovanje pregnalo krščanstvo. Cerkev je vrbove veje vpletla v butarice, ki jih ljudje nesejo k sveti maši na cvetno nedeljo. Vrbove vejice, posvečene na cvetno nedeljo, naj bi varovale dom pred vsakršnim zlom! Blagoslovljene vrbove mačice, položene k čebelnjakom, pripomorejo, da čebele pridelajo več medu. Na Koroškem so nekdam matere svojim

sinovom na poročni dan v žep vtaknile nekaj vrbovih mačic in sreča v zakonu je bila tako zagotovljena!

Med vsemi vrbami je najbolj slavna zagotovo vrba žalujka. V popolnem nasprotju s simbolnim pomenom drugih vrb, ki prinašajo pomlad, ljubezen in častijo mladost, vrba žalujka v sebi nosi globoko simboliko smrti. Njena krošnja mnogim deluje žalostno in otožno, saj se njene dolge in tanke veje nežno pozibavajo sem ter tja, drobni lističi pa trepetajo v vetru. Prava vrba žalujka (*Salix babylonica* L.) je v Evropi predvsem v mestnem okolju pogosto okrasno drevo. V Sloveniji je v resnici redka, saj ji nizke zimske temperature ne ustrezajo, zato pravo vrbo žalujko najdemo predvsem v primorskem svetu. Drevesa, ki jih ljudje najpogosteje imenujejo žalujke, so v resnici pobešave vrbe – križanci med vrbo žalujko in belo vrbo, ki si lastijo tudi svoje latinsko ime – *Salix × sepulcralis* Simk. Pobešave vrbe od prave vrbe žalujke ločimo po značilnih rumenih poganjkih, sicer pa sta si obe vrsti res precej podobni, zato napačnega imena pač nikomur ne gre zameriti.

Ali veste ...

... da pri nas domorodna krhka vrba na Novi Zelandiji velja za nevarno invazivno drevesno vrsto in jo je prepovedano gojiti!

Krhka vrba se zelo dobro ukorenini že iz svežih odlomljenih vejic. Tak način vegetativnega razmnoževanja pomeni veliko prednost pri širjenju v prostoru in več kot očitno je, da so ji ekološke razmere na Novi Zelandiji naklonjene. Krhka vrba to s pridom izkorišča in se širi tudi povsod tam, kjer si je ljudje sploh ne želijo.

... da lahko vrbe razmnožujemo s potaknjenci?

Večino vrst vrb lahko zelo preprosto razmnožujemo s potaknjenci, ki jih

naberemo pozimi, ko rastline mirujejo. Ta njihova lastnost je našla pot tudi v slovansko mitologijo, saj vrbe veljajo za simbol večnega izvora življenja.

Hitro rast vrb iz potaknjencev bi lahko izkoristili za hitro preraščanje površin, na kateri se razraščajo invazivne tuje-roodne vrste. Bela vrba raste tako zelo hitro, da je povsem konkurenčna japonskemu dresniku in bi ga na nekaterih območjih lahko celo izpodrinila.

... od kje izvira latinsko poimenovanje rodu vrb – *Salix*?

Vrbe vedno rastejo v bližini vode in ta njihova potreba je rodu vrb tudi nadela latinsko poimenovanje. *Sal-* pomeni blizu, *-lix* pa pomeni vodo. Vrbe so torej tiste drevesne vrste, ki so vedno nekje blizu vode.

V očarljivem vrbovem logu

V vrbovem logu je še posebno mistično v jutranjih meglicah poznega poletja in zgodnje jeseni. Takrat se dolge vrbove veje nežno pozibavajo nad gladino vode in ustvarjajo zasanjano podobo skrivnostnega obvodnega sveta. Povabljeni kdaj na jutranji obhod obrečnih gozdov! Toliko skrivnostnosti in očarljivosti kot tam, boste našli le malokje.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri in literatura:

Brus Robert. 2008. Dendrologija za gozdarje.
Maria Ana Kolman. 2016. Drevesa, miti, legende, zdravilnost.

.17 HORNADY MAGNUM RIMFIRE (HMR)

Kaliber z robnim vžigom .17 HMR iz podjetja Hornady je z nami enaindvajset let, saj so ga predstavili že leta 2002. Ker je bilo izstreljenih več kot milijarda nabojev tega natančnega, nežnega in hitrega krogelnega kalibra, je prav, da tudi o .17 HMR napišemo nekaj besed.

Podjetje Hornady

V zadnjih desetletjih je ameriško podjetje Hornady strelcem in lovcem po svetu dalo veliko novosti: od namenskih nabojev za risanice z vzvodnim zaklepom (LeveRevolution), nabojev in puškovnih kalibrov družine Creedmoor in PRC, krogel InterLock, InterBond, SST, monolitnih krogel GMX, CX, ECX... do krogel za natančno streljanje ELD-M in seveda lovskih krogel ELD-X in ELD-VT (Varmint Target).

Med novosti sodi tudi posebna tehnologija smodnikov (in streliva) Superformance. Bili so prvi, ki so pri razvoju krogel z radarjem Doppler ugotovili, da se običajne plastične konice med letom preoblikujejo in spreminjajo svoj balistični koeficient. Na podlagi ugotovitev so nastale izboljšane krogle s svinčnim jedrom ELD-X in prenovljene monolitne krogle CX, ECX. Monolitne krogle, ki uporabljajo novo konico, so dobile tudi bolj aerodinamične kanale.

Eden večjih uspehov podjetja je tudi kaliber z robnim vžigom .17 Hornady Magnum Rimfire (HMR). Dandanes dobro znani kaliber .17 Hornady Magnum Rimfire (.17 HMR) je naboj z robnim vžigom, ki so ga razvili na osnovi tulca

.22 WMR (Winchester Magnum Rimfire). Ustje tulca je zožano za krogle kalibra 4,5 mm (0.177"). Standardna krogla mase 1,1 g (17 grainov) dosega hitrosti več kot 775 m/s.

Nastanek .17 HMR

Na začetku novega tisočletja je takratni glavni balistični inženir v podjetju Hornady, Dave Emary, pripravljal božično darilo za svojega očeta. Njegov oče je imel puško kalibra .22-250 Remington, ki mu jo je Emary podaril za božič leta 1975. Petindvajset let kasneje očetu zaradi visoke starosti ni bilo več udobno streljati z omenjeno risanico. Dave je začel s projektom ročno izdelane risanice, ki naj bi bila v kalibru .22 WMR. Njegov oče naj bi puško uporabljal za natančno streljanje na prerijske pse (družina podzemskih veveric) in tudi za veverice iz soseske, ki so kar naprej zahajale v ptičje krmilnice.

Ko se je ukvarjal s projektom ".22 Magnum", je pomislil, kaj bi bilo, če bi zožal ustje tulca .22 WMR, natančno določil mere ležišča in uporabil visoko kakovostne krogle, premera 4,5 mm. Vedel je, da natančnost dosedanjih nabojev z robnim vžigom ni ravno vrhunska. Dave Emary je tako zasnoval nov naboj in

kaliber, ki ga je sprva poimenoval 17/22 Magnum. Njegov oče je naravnost oboževal navedeni kaliber in njegovo (za naboj z robnim vžigom) izjemno natančnost ter učinkovitost. To pa je bil šele začetek zgodbe o nastanku.

Uporabnost in lastnost nekega kalibra ocenimo šele, ko ga uporabljamo. Mnogim, tudi vodji podjetja Stevu Hornadyju, ideja o novem kalibru najprej ni bila zanimiva in koristna. Dave Emary pa je vedel, da ima nekaj posebnega, a Steve Hornady je idejo vsakič zavrnil.

Steve Hornady se je nekoč naveličal poslušanja o predlogu in je s težkim srcem le popustil. Hornady je izdelal krogle, strelivo .17 HMR pa je od začetka polnil ameriški CCI. Dave Emary je povedal: »Steve Hornady me je vprašal, koliko nabojev mislim, da bi morali naročiti pri CCI za prvo leto proizvodnje. Rekel sem mu 50 milijonov. Steva Hornadyja poznam že dolgo in videl sem, kako se duši. »Ni šans!« je rekel, »naročil bom štiri milijone.« Dejanski obseg proizvodnje streliva pa je že v prvem letu dosegel sto milijonov nabojev.

Natančnost

Prva puška .17 HMR je bila risanica podjetja Marlin, ki jo je Dave Emary dobil od dedka, uporabil pa je skrajšano cev .17 Remington. Že od začetka je zasledoval ponovljivo in stalno natančnost. Konstruktor pripisuje uspešnost .17 HMR dvema glavnima dejavnikoma: **ležišču naboja in dobrim kroglam.**

Ležišče naboja .17 HMR ima tolerance podobne ležišču naboja .22 WMR, toda že prehodno zoženje cevi in sama ožlebljena cev imata zelo tesne tolerance oz. **minimalna dovoljena odstopanja.** Hornady je sodeloval s podjetjema Marlin in Ruger pri izdelavi prvih pušk. Dave Emary je dejal: »Spominjam se, da sem fantom pri Marlinu in Rugerju rekel, da morajo dovoljena odstopanja polj in žlebov v cevi ohraniti tesne, sicer bo naboj izgubil privlačnost.« Podjetji Marlin in Ruger, ameriška izdelovalca prvih risanic v tem kalibru, sta temu navodilu sledila.

Vemo, da zna Hornady narediti odlične krogle. Skrivnost naboja in kalibra .17 HMR je ravno v tem, da krogle .17 HMR niso običajne svinčene in pobakrene krogle, ki jih uporabljata naboja .22 LR in .22 WMR. Krogle za .17HMR so vrhunske oplaščene krogle s svinčnim jedrom, izdelane po Hornadyjevih standardih. Ogromno proizvedenih nabojev je znižalo ceno streliva, vendar je ravno

Foto: Gregor Hođnik

Primerjava nabojev .22 WMR, .17 HMR, .17 HM2, .22 LR

Oznaka kalibra na risanici ČZ

zaradi odlične, a dražje krogle strelivo .17 HMR še vedno dražje od večine streliva z robnim vžigom.

Izdelovalcema risanic Marlin in Ruger so se kmalu pridružili še drugi. Večino pušk risanic kalibra .22 WMR je mogoče predelati v kaliber .17 HMR samo z menjavo cevi. Le pri razvoju zanesljivih polavtomatskih risanic .17 HMR so bili nekaj časa kar veliki izzivi. Domnevali so celo, da naboj .17 HMR ni primeren za polavtomatske risanice. Podjetje **Savage** je šele leta 2015 predstavilo polavtomatsko risanico A17, ki deluje na načelu zadržanega trzanja zaklepa.

Z razvojem in razmahom pušk se je povečala tudi ponudba streliva. Podjetje CCI polni strelivo .17 HMR za podjetja Federal, Remington in Winchester. Tudi južnoafriški PMC in češki Sellier & Bellot imata svoje strelivo .17 HMR.

Krogle (mase krogel, zgradba)

Krogle za .17 HMR lahko tehtajo 15,5 graina (1,00 g), 17 grainov (1,1 g / 820 m/s) in 20 grainov (1,3 g / 720 m/s). Na voljo so krogle s plastično konico, votlimi konicami, svinčenimi konicami in polno oplaščene krogle. Jedro krogel je po navadi svinec, ki da krogli maso, na voljo pa so tudi jedra iz stisnjenega bakrenega prahu (Hornady NTX), ki ob zadetku takoj razpadejo. Po podatkih podjetja Hornady ima njihovo strelivo naslednje hitrosti: krogla NTX masa 1 g (770 m/s), krogla V-MAX mase 1,1 g (777 m/s), krogla XTP mase 1,3 g (724 m/s).

Čemu služi .17 HMR?

Streljanje je lahko vedno užitek, še bolj pa, če zadenemo cilj brez nekega odsuna. .22 WMR je za svojo velikost sicer izjemno učinkovit mali naboj, ampak ni najbolj znan po vrhunski natančnosti. Razlog so tudi pobakrene krogle, ki so najpogosteje uporabljene v naboju .22 WMR. S pobakrenjem nikoli ne moremo tako natančno in enakomerno (koncentrično) nanesti plaščka, kot je lahko koncentrično izdelan plašček oplaščene krogle. In koncentričnost krogle je vedno prvi razlog za (ne)natančnost. Pobakrene krogle za risanice nikoli ne bodo tako natančne kot premazane svinčenke (pri

Primerjava nabojev .17 WSM, .17 HMR, .22 LR

.22 LR) ali klasične krogle s svinčnim jedrom in plaščkom. Skrivnost natančnosti .17 HMR je ravno v tem, da uporablja standardne oplaščene krogle. Te imajo plašček izdelan po klasični metodi in so lahko zelo natančne.

Že takoj ob nastanku je .17 HMR postal znan po vrhunski natančnosti. Na manjši divjadi, kot so srake, sive vrane, šoje, je .17 HMR učinkovit tudi na razdaljah več kot 200 m, na nekaj krajši razdalji pa učinkovit tudi na lisicah, kjer pride do izstrela. Zadelek mora biti dober tako kot pri vsakem kalibru. Zadečki v vrat, pleča ter za pleče po izkušnjah lovcev pri lisici povzročijo takojšnjo smrt in padec na mestu. Zadelek zunaj naštetih mest pa pomeni obstrelitev. V naši LD in drugod je lovski tovariš v treh letih z .17 HMR uplenil več kot 50 lisic. Brez odsuna, blag pok in cenovna dosegljivost ter okretnost lahkih risanic so glavni razlogi za priljubljenost.

.17 Hornady Mach 2 oziroma .17 HM2

Še manjši brat kalibra .17 HMR je kaliber .17 Hornady Mach 2. Znan tudi kot .17 HM2 je to naboj z robnim vžigom, ki ga je leta 2004 predstavil Hornady po izjemnem uspehu .17 HMR leta 2002. .17 HM2 temelji na tulcu .22 Long Rifle »Stinger«,¹ zožanem na kaliber .177". Seveda uporablja povsem enake krogle kot .17 HMR. Teža krogle je ključni del doseganja zelo velike hitrosti obeh nabojev z robnim vžigom. Masa krogle je tu le 1,1 g, v primerjavi s 2,6 g mase tipične krogle .22 LR.

Če lahko .17HMR s 1,1 g kroglo doseže hitrosti do 810 m/s, pa je .17 HM2 ravno na meji, da upraviči svoje ime Mach 2 (dvakratna hitrost zvoka). Iz pušk risanic

¹ Tulc naboj Stinger je nekaj daljši in namenjen hitrim polnitvam.

Primerjava nabojev .17 Rem., .17 HMR, .17 HM2 in 5 mm Remington Rimfire magnum s tulcem .223 Rem.

doseže hitrost 640 m/s. Hitrost je skoraj dvakrat višja od standardne hitrosti kalibra .22 LR, posledica česar je veliko položnejša krivulja leta krogle in učinkovit doseg okoli 160 m.

Družina kalibrov 4,5 mm (0.177")

Če je .17 HM2 manjši brat, omenimo še nekatere bolj ali manj znane krogelne kalibre, ki tudi uporabljajo krogle premera 4,5 mm. Prvi skupini recimo kar družina malih magnumov, ki uporabljajo robni vžig. Nekaj zgodovine. Naboj .22 Winchester Rimfire² so podaljšali okoli leta 1960 in je postal zdaj vsem znani .22 Winchester Magnum Rimfire (.22 WMR.) Na osnovi naboja .22 WMR je, kot vemo, nastal priljubljeni .17 HMR. Podjetje Winchester je, da bi spet imelo najhitrejši naboj z robnim vžigom, leta 2012 ustvarilo .17 Winchester Super Magnum. Le-ta je nastal iz pogonskega naboja za zabijanje žeblicev z zoženim vratom za krogle premera 4,5 mm (.177"). Tulc je še enkrat debelejši kot pri .22 WMR/.17 HMR, zato lahko deluje na višjih tlakih. .17 Winchester Super Magnum se ni izkazal z natančnostjo. Ovira je tudi precej dražje strelivo, ki dosega ceno nabojev s centralnim vžigom, kot so .17 Hornet. Le-tega in podobne pa je mogoče ponovno polniti. Prodaja .17 WSM kljub znatno višji hitrosti nikoli ni dosegla številke, ki jih dosega priljubljeni .17 HMR. (Slika 3).

Če že omenjamo naboj s centralnim vžigom .17 Hornet (1950), katerega krogla 1,3 g ima hitrost 1113 m/s, naj omenimo še .17 Remington (1971), ki ima za osnovo tulc .223 Remington. Krogla mase

² Je podoben, a ne enak naboju .22 Rimfire (predhodnik .22 long rifle – lr).

17 MACH 2

DESCRIPTION	ITEM #
V 15.5 gr. NTX® (1,0 g)	83176
V 17 gr. V-MAX® (1,1 g)	83177

17 HMR

DESCRIPTION	ITEM #
V 15.5 gr. NTX® (1,0 g)	83171
V 17 gr. V-MAX® (1,1 g)	83170
V 20 gr. XTP® (1,3 g)	83172

17 WSM

DESCRIPTION	ITEM #
V 20 gr. V-MAX® (1,3 g)	83180

22 WMR

DESCRIPTION	ITEM #
V 25 gr. NTX® (1,6 g)	83201
V 30 gr. V-MAX® (1,9 g)	83202

22 LR

DESCRIPTION	ITEM #
V 40 gr. LRN (2,6 g)	83211
V 40 gr. HP Copper Plated (2,6 g)	83212

17 HORNET

Foto: Gregor Hodnik

Posnetek strani iz kataloga Hornady, 2023

1,1 g ima hitrost kar 1300 m/s. Podjetje Hornady, ki polni strelivo za .17 Mach2, .17 HMR, .17 WSM ter za .17 Hornet, v svojem zadnjem priročniku za polnjenje streliva nudi tudi podatke za .17 Hornet, .17 Remington Fireball (2008) in .17 Remington (1971), kar priča, da so še (deloma) prisotni vsaj na ameriškem trgu. Strelivo Sellier&Bellot za .17 Hornet dobimo tudi v Sloveniji. (Slika 4, 5, 6).

Primerjava .22 LR, .17 HMR, .22 WMR

Iz preglednice (preglednica 1) je razvidna balistična krivulja leta krogel naboja .17 HMR. Podatki so za kroglo mase 1,1 g s hitrostjo 777 m/s, BC G1 = 0,125, streljamo na nadmorski višini 500 m in pri temperaturi 15 stopinj Celzija. Risanica je pristreljena na 50 m. Podatki so prevzeti iz balističnega kalkulatorja podjetja Hornady na podlagi podatkov tovarniškega streliva Hornady.

Pregled balističnih podatkov petnajstih različnih nabojev kalibra .22 WMR pokaže, da je povprečen padec krogel 4,6 cm na 100 m, na 200 m pa je padec 52 cm.

Pregled sedemindvajsetih različnih na-

bojev kalibra .22 LR pokaže povprečen padec krogel 15 cm na 100 m, na 200 m pa je povprečen padec krogel kalibra .22 LR kar 125 cm.

Iz preglednice je razvidno, da ima .17

HMR na 100 m 0,8 cm padca, na 200 m pa je padec krogel samo 31 cm. Ni slabo za nežen naboj, kajne?

Odklon zaradi vpliva vetra

.17 HMR pogosto (nepravilno) obtožujejo, da ga zaradi lahke krogel v vetru le-ta zelo odkloni iz smeri. Ali je to res? V preglednici so dejanski podatki za odklon krogel pri 90° bočnemu vetru (iz »9 ali 3 ure«), hitrost vetra je 10 m/s. Taka hitrost je kar velika jakost vetra in jo lovec redko sreča. Če že rahlo piha, je najpogosteje hitrost vetra okoli 5 m/s. Tudi sam sem bil presenečen, ko sem hitrosti prvič sam meril z ročnim merilnikom vetra Kestrel.

Na spletni strani, od koder povzeman opis (preglednica 2), jakost vetra 10 m/s opisujejo z **zmerno močan veter**. Da bolje razumemo vrednosti jakosti vetra, si v preglednici oglejmo še opis znakov posamezne vrednosti hitrosti vetra.³

Lahko povzamemo, da ta odklon ni tolikšen, kot bi pričakovali. Pričakovali bi, da je **položna krivulja** leta krogel .17 HMR in **ne tako velik stranski odklon** posledica visokega balističnega koeficienta (BC) krogel, višjega kot ga morda imata krogli nabojev .22 LR in .22 WMR?

Čeprav so krogel naboja .17 HMR na videz res videti bolj aerodinamične, je BC vseh krogel še vedno zelo nizek, celo slab, okoli 0,125. Na to vpliva – poleg oblike – več dejavnikov, ki jih bomo lahko predstavili kdaj drugič. Torej, kaj vpliva, da ima krogla .17 HMR toliko položnejšo krivuljo leta, če so BC skoraj enaki? Hitrost!

³ <https://www.vreme24.net/opis-jakosti-vetra>

Preglednica 1 – Balistična krivulja krogel naboja .17 HMR

Razdalja	Hitrost	Kinetična energija	Padec krogel	Bočni veter (90°) hitrost 10 m/s
m	m/s	(J)	cm	odklon cm
0	777	333	-5,0	0
25	720	286	-1,9	0.4
50	666	245	0,0	1.4
75	615	208	0,4	3.1
100	565	176	-0,8	5.7
125	519	148	-4,2	9.3
150	476	125	-9,9	14
175	436	105	-18,5	20
200	400	88	-31,2	27
225	369	75	-47,7	35
250	344	65	-69,2	45
275	324	58	-97,5	56
300	308	52	-131,2	68

Ker so BC krogel dokaj podobni, je zračni upor, ki ga premagujejo krogle, podoben. Na vse krogle deluje tudi **težnost**. A ker krogla *.17 HMR* neko razdaljo (npr. 200 m) premaga še enkrat hitreje, nanjo tudi časovno pol manj dlje deluje težnost. In če je hitrost krogle *.17 HMR* tista, ki »rešuje« nje-govo krivuljo leta, je hitrost tudi pri odklonu zaradi vetra tista, ki »rešuje«. Krogla je pri letu (pol) manj časa izpostavljena vplivu vetra. Skrivnost razrešena. Lahko bi rekli: če nisi velik, bodi vsaj hiter.

Povzetek lastnosti *.17 HMR*

17 Hornady Magnum Rimfire nudi najboljšo natančnost med vsemi naboji z robnim vžigom.

Zaradi svoje učinkovitosti je odličan pri lovu na kuno belico, kuno zlatico, lisico, pižmovko, nutrijo, šojo, srako in sivo vrano, kategorijo divjadi, ki jo v Sloveniji edino lahko lovimo z naboji tega kalibra.

Krogla *.17 HMR* res ima polovico teže standardnega izstrelka *.22 LR*, a to navidezno »pomanjkljivost« nadomesti z dvojno hitrostjo izstrelka.

Izjemno nežen odsun omogoča prijetno vadbo in *.17 HMR* je idealen prvi kaliber za vadbo lovskih pripravnikov. Pod nadzorom odrasle osebe ga zlahka uporabljajo tudi precej mlajši.

Cenejši je od večine nabojev s centralnim vžigom, vendar znatno dražji (0,35–0,50 €) od izjemno razširjenega *.22 LR*.

Strelivo je dosegljivo pri večini slovenskih trgovcev.

Hitrost in položen let krogel *.17 HMR* mu zagotavljata daljši učinkovit doseg, kot ga ima *.22 LR*.

.17 HMR je glasnejši kot *.22 LR*, a brez uporabe zaščite sluha precej manj nadležen, kot sta *.222 ali .223 Remington*.

Za čiščenje cevi premera 4,5 mm je potrebna ustrezna palica z ustreznimi nastavki, ki jo je nekoliko težje najti. Take palice npr. izdeluje ameriški Tipton. Lovski kolega jo je našel v trgovini ShootingTrade v Slovenski Bistrici.

Foto: Gregor Hodnik

Škatla nabojev *.17 HMR, Hornady*

Zaključek

Na splošno je puškovni kaliber *.22 LR* med lovci najpogosteje uporabljen bolj kot

»mali« kaliber za splošne namene: za vadbo, tekmovanja, tudi za lov do nekje 50 m.

Priljubljeni *.22 WMR* se zaradi cene streliva in nekaj večje glasnosti ne uporablja pogosto za redno vadbo. Zaradi mas krogel (2,6–2,9 g) pa je zelo priljubljen med lovci na lisice, kjer je njegova uporabnost največ do 120 m.

Kaliber *.17 HMR* je specializiran za lov, priljubljen med lovci, ki radi lovijo previdne sive vrane pa tudi lisice, saj ima boljši doseg in položnejšo krivuljo leta krogel. Poleg tega je na razdaljah do 100 m, kjer *.22 LR* že »zmanjka sape«, opazno natančnejši kot *.22 WMR*.

Gregor Hodnik

(Viri so na voljo pri avtorju.)

Preglednica 2 – Opis jakosti vetra

Opis vetra	Hitrost vetra		Opis pojava v naravi
	m/s	km/h	
Na kopnem			
Tišina	0–0,2	0–1	Tišina; dim se dviga navpično.
Lahen vetrič	0,3–1,5	2–5	Veter opazimo po gibanju dima, ne po vetnici.
Vetrič	1,6–3,3	6–12	Veter čutimo na obrazu, listje šelesti, vetnica se obrača.
Slab veter	3,4–5,4	13–19	Listje in veje dreves se nenehno gibljejo in zastave se odvijajo.
Zmeren veter	5,5–7,9	20–28	Veter dviguje prah in papir, majhne veje se gibljejo.
Zmerno močan veter	8,0–10,7	29–38	Upogiba tanjša drevesa; pojavljajo se majhni valovi z grebeni na kopenskih vodah.
Močan veter	10,8–13,8	39–49	Gibljejo se velike veje; slišati je brnenje telegrafskih žic; uporaba dežnika je otežena.

Generalna skupščina FACE v Pragi

V Pragi sta v organizaciji Češke lovske zveze potekali **Generalna skupščina Združenja evropskih lovskih zvez – FACE** in **problemska konferenca o velikih zvereh**. S svojimi predstavniki se je udeležilo več kot trideset držav članic FACE in tudi predstavniki posameznih združenj, s katerimi sodeluje FACE. Ob tej priložnosti je Češka lovska zveza slavnostno obeležila tudi stoletnico svojega delovanja in v ta namen pripravila kulturni program. Vse države, ki so sodelovale na skupščini, so prejele spominski znak stoletnice njihove zveze. Generalna skupščina in konferenca o problematiki velikih zveri sta tako potekali dva dneva, od 25. 9. do 28. 9. 2023.

Obeh dogodkov sva se udeležila s **Srečkom Žerjavom**, ki je tam sodeloval tudi v vlogi podpredsednika FACE

in predsednika za območje JV Evrope ter Balkan. Program generalne skupščine je potekal po ustaljenem dnevnem redu in brez večjih pripomb predstavnikov držav članic. Predstavili so letna poročila delovnih organov in komisij o delu v minulem letu z nekaterimi spremembami Statuta FACE. Na prošnjo Lovske zveze Ukrajine je bila na skupščini tudi ta organizacija sprejeta v članstvo FACE. Ob splošnem soglasju za njihovo članstvo je sprejem ukrajinske lovske organizacije med njihovimi predstavniki potekal dokaj čustveno. Glede na gradivo, ki smo ga prejeli, je v Ukrajini štiriindvajset regijskih/območnih lovskih zvez. V gradivu je bilo navedeno tudi število žrtev v zdajšnji vojni.

Še pred generalno skupščino je potekal sestanek upravnega odbora FACE, na katerem je sodeloval Srečko Žerjav kot podpredsednik FACE. Kar nekaj časa so namenili pravilom volitev za predsednika FACE. Zdajšnjemu predsedniku se namreč naslednje leto izteče drugi mandat in ne bo več kandidiral za to mesto. Na srečanju ni bilo čutiti nobenega lobiranja za no-

Srečko Žerjav je poročal o projektu LIFE Lynx na območju Slovenije.

vega predsednika, bo pa to vsekakor očitno zelo živahno na koncu tega leta in na začetku naslednjega. Kot po navadi se bodo za to mesto potegovali predvsem večje države članice.

Predzadnji dan je bila na sporedu **Konferenca o problematiki velikih zveri**. Dogodek je potekal v okviru Univerze v Pragi, in sicer na sedežu fakultete za gozdarstvo. Del prostorov oziroma laboratorijev omenjene fakultete smo si udeleženci lahko tudi ogledali. To je novejši gradbeni kompleks z najsodobnejšo tehnologijo, med katero imajo tudi simulator za lovsko strelstvo, ki sodi v okvir splošnih študijskih predmetov v okviru gozdarstva.

Na konferenci je potekala živahna razprava o najnovejšem razvoju dogodkov v povezavi z velikimi zvermi v Evropi. Glavni poudarek je bil na nedavnem posvetovanju in sporočilu **Evropske komisije**, ki priznava, da se v državah članicah stopnjujejo konflikti zaradi velikih zveri, zato lokalne organe poziva, naj v celoti izkoristijo obstoječa mogoča odstopanja od strogega varstva: »*Vrnitev volka v območja EU, kjer je bil že dolgo odsoten, vse bolj vodi v konflikte z lokal-*

nimi kmetijskimi in lovskimi skupnostmi, zlasti tam, kjer se ukrepi za preprečevanje napadov na živino ne opravljajo dovolj široko.«

Lovci so ključni deležniki pri ohranjanju in upravljanju velikih zveri. Na konferenci so nekateri udeleženci razpravljali o več uspešnih primerih varstva velikih zveri, lovci pa so se aktivno ukvarjali z ohranjanjem, spremljanjem in upravljanjem. Ker pa se nekatere populacije velikih zveri hitro povečujejo, to lahko privede do povečanih konfliktov, ki jih pogosto sproža nerazumljivo povečanje ravni varstva, namesto da bi izboljšali ukrepe upravljanja za boljše sobivanje.

Pri reševanju izzivov ohranjanja velikih zveri je bistveno upoštevati vplive na lokalno življenje in skupnosti, še zlasti tam, kjer so neustrezni načini upravljanja. Najslabši mogoč scenarij je, ko se lokalne skupnosti same začno ukvarjati s to problematiko. Zato morajo biti strategije varstva/ohranjanja in upravljanja razumne ter upoštevati tudi potrebe in želje lokalnega prebivalstva.

Evropska komisija je večkrat izjavila, da bi morale **države članice** v celoti izkoristiti vso prožnost iz

Spominski znak ob 100-letnici Lovske zveze Češke

Vse foto: S. F. Krope

Predsednik LZ Hrvške Ivica Budor in Srečko Žerjav na generalni skupščini FACE v Pragi

Direktive o habitatih, nedavno tudi za obravnavanje osredotočanja volčjih tropov v nekaterih evropskih ob-

močjih in posledično nevarnosti za živino in morda celo za ljudi. Žal je revizija smernic ES o strogem

varstvu zdaj bolj omejevalna kot prejšnja različica, so še ugotavljali. Prevladuje tudi splošno nesoglasje, da naj

bi bilo zdajšnje upravljanje združljivo z dolgoročnim ohranjanjem vrste (npr. volka).

V FACE zdaj pričakujejo, da bo Komisija uskladila smernice Evropske komisije s svojimi novjšimi ugotovitvami o volku. Udeleženci konference so prislunili številnim poročilom, mnenjem in predstavitvam iz Švedske, Romunije, Latvije, Slovaške, Češke, Nemčije, Hrvaške in Slovenije, ki so jih podprli tudi s številnimi prispevki članov FACE iz drugih evropskih držav.

Ob koncu konference je predsednik organizacije FACE Torbjörn Larsson pozdravil napoved Evropske komisije, da bo proučila vse predloge za spremembo statusa volka in kjer je to primerno, bo glede volka v pravni okvir varstva uvedla nadaljnje prilagoditve. Zaključil je: »Zdaj je čas za konkretne ukrepe za zagotovitev tako varstva kot upravljanja volka in drugih velikih zveri na območju, ki ga zajema FACE.« (Več na spletnih straneh: [Press Release: Real Solutions Required for Large Carnivore Conservation and Management in Europe - FACE](#))

Predstavitev projekta LIFE Lynx, ki ga je predstavil Srečko Žerjav, je vzbudila veliko zanimanja za delo in upravljanje z velikimi zvermi v Sloveniji. Posebej so pohvalili pristop naše LZS in sodelovanje z drugimi deležniki.

Več podatkov o organizaciji FACE in o delu najdete na spletni strani: [FACE – European Federation for Hunting and Conservation](#)

Glede na zadnje obvestilo na generalni skupščini naj bi bilo naslednje zasedanje (skupščina) FACE prihodnje leto v Španiji, pred tem pa bodo še sestanki posameznih regij komisij in odborov.

Dr. Srečko Felix Kroppe

Ukrajina je mednarodno pomembna zaradi svoje biotske raznovrstnosti

Vseukrajinsko združenje lovcev in lovišč si je zaželelo sodelovanja z Združenjem evropskih lovskih zvez – FACE. Postalo je nova članica FACE.

Po besedah **Vasyła Novytskyja** z Nacionalne ukrajinske agrarne univerze več kot osemdesetim vrstam grozi izumrtje zaradi konflikta; vojna je prizadela 20 % zavarovanih območij, 650.000 hektarjev ukrajinskih gozdnatih površin je ogroženih zaradi min.

FACE je zavezan zagotavljanju bistvenih smernic svojemu članu tudi v Ukrajini v tako kritični situaciji.

Povsem razumljivo je, da imajo lovci ključno vlogo pri prizadevanjih za obnovo narave, kot je zapisano tudi v Manifestu o biotski raznovrstnosti FACE.

Najnovejši podatki iz let 2022–2023 razkrivajo, da se je v Ukrajini populacija lisic od začetka vojne zaradi prekinjenega aktivnega upravljanja povečala z 48.000 na več kot 200.000 živali. To je privedlo do velikega razširjanja stekline, ki je velika nevarnost za druge sesalce in ljudi. **Oleksandr Ryevnitsev**, predstavnik UN FAO v Ukrajini, je na razgovoru poudaril ključno vlogo lovcev pri zmanjševanju tveganja boleznih prostoživečih živali in pri ohranjanju biotske varnosti in izjavil: »Lovci morajo biti v prvi liniji, ko gre za boj proti grožnji boleznih prostoživečih živali.«

Ukrajina je zaradi svoje velikosti mednarodno pomembna zaradi biotske raznovrstnosti. Zato sta obnavljanje habitatov in krepitev biotske raznovrstnosti bistvenega pomena za prihodnost vrst prostoživečih živali v tej državi. Škodljivi učinki divjega lova in uničevanje okolja med vojno so dolgotrajni; deli Evrope se še vedno spopadajo s posledicami negativnih vplivov človeka in nekatere vrste si niso nikoli povsem opomogle. Zato so skupna prizadevanja bistvena za ublažitev teh vplivov v Ukrajini.

Povzeto FACE Newsletter , 18. 10. 2023 – B. L.

Na kratko iz tujega tiska ...

Švedska: Tudi v tej skandinavske državi so zabeležili in prijavili prvi primer afriške prašičje kuge, in sicer pri divjih prašičih. V bližini kraja Fagersta v provinci Västmanland na jugu države so namreč našli sedem poginjenih divjih prašičev, od katerih so pri enem potrdili prisotnost virusa APK. Ni še znano, kako je bolezen prišla na Švedsko. Kraj najdbe je približno 180 km severno od glavnega mesta Stockholm, kar je daleč stran od doslej znanih okuženih območij na evropski celini. Domnevajo, da je okužba nastala zaradi vnosa prek človekovih dejavnosti in ne po naravni poti, torej prek okuženih divjih prašičev.

(Deutsche Jagd Zeitung internet)

Švica: Policija je sporočila, da so pogrešanega 65-letnega lovca v okraju Pontesina v kantonu Graubünden našli mrtvega. Nesrečni lovec je v nedeljo zjutraj skupaj s svojima dvema lovskima psoma odšel na lov na malo divjad in se ni vrnil. Družina je o tem obvestila policijo, ki je sprožila iskalno akcijo. Nesrečnega lovca so malo pred polnočjo našli mrtvega v bližini sprehajalne poti pod tam ležečim ledenikom. Vzrok smrti še ni znan. Že septembra sta prav tako v kantonu Graubünden ločeno umrla dva lovca, ki se ravno tako nista vrnila z lova. V prvem primeru je šlo za 74-letnega lovca, ki ga je v bližini kraja Val Sempuorir ponoči našel njegov sin, ker se oče zvečer ni vrnil z lova. Drugega, 58-letnega lovca, katerega izginotje so prijavili njegovi lovski tovariši, ker se zvečer ni vrnil v lovsko kočo, pa so mrtvega našli gorski reševalci na območju La Stūra na nadmorski višini približno 2.600 m.

(Jagen Weltweit internet, Detsche Jagd Zeitung internet)

Avstrija: Smrtna nesreča lovca se je zgodila tudi v sosednji državi, v bližini kraja Altenberg v zvezni deželi Štajerska. 70-letni lovec se zvečer ni vrnil z obhoda po revirju, kamor naj bi šel krmit divjad. Prav tako ni bil dosegljiv na mobilni telefon. 34-letni lovski tovariš, s katerim sta bila sicer v revirju, ga je zato začel iskati in ga našel pod cesto z vidno poškodbo glave. Odrejena je bila obdukcija ponesrečenega. (Deutsche Jagd Zeitung internet)

Foto: Miha Krotel

Beli ali širokousti nosorog – *Ceratotherium simum*

ZDA: O nenavadni nesreči poročajo iz mesta Chicago z zvezni državi Illinois. V eni izmed oktobrskih noči se je s trkom v šipe kongresnega centra McCormik ubilo približno tisoč osebkov triinšestdesetih različnih vrst ptic. Okna omenjenega kongresnega centra so tudi sicer vzrok za redne pogine ptic, saj se vsako noč ubije v povprečju približno petnajst ptic. Omenjenih tisoč ptic pa je največje zabeleženo število v zadnjih štiridesetih letih, odkar center stoji. Tako množičen pogin naj bi nastal zaradi osvetljenih prostorov v notranjosti stavbe v kombinaciji s slabimi vremenskimi razmerami v času jesenske selitve ptic.

(Jagen Weltweit internet)

Nemčija: Na železniški progi Bestwig–Dortmund je v bližini kraja Arnsberg - Vosswinkel nekaj po polnoči vlak trčil v tri konje, ki so zaradi trka poginili. V bližini je bilo takrat še sedem konj, ki pa k sreči niso bili poškodovani. Policija domneva, da bi nesreča lahko nastala potem, ko so se konji ustrašili tropa divjih prašičev, katerih sledi so bile dobro vidne v neposredni bližini. Konji so se namreč očitno v paniki

s precejšnjo silo zaleteli v ograjo pašnika in jo prebili ter tako prišli na železniške tire.

(Deutsche Jagd Zeitung internet)

Afrika: IUCN je ob svetovnem dnevu nosorogov, 22. septembra 2023, objavil rezultate štetij in ocene številčnosti sicer ogroženih vrst nosorogov na afriški celini. Število črnih nosorogov se je v enem letu – od leta 2021 do 2022 – povečalo za 4,2 % (na 6.487 živali), število belih nosorogov pa se je v enakem obdobju povečalo za 5,6 % (na 16.802 živali). To je prvo povečanje številčnosti po letu 2012, skupno torej za 5 %. Kljub takim razveseljujočim podatkom pa ostaja zabeleženo število nedovoljeno ubitih nosorogov na afriški celini še vedno veliko. V letu 2022 so krivolovci ubili najmanj 561 nosorogov, od tega 448 v Južnoafriški republiki (v letu 2021 451 živali), 93 v Namibiji (leta 2021 47 živali), enega ilegalno ubitega nosoroga pa so zabeležili v Keniji (v letu 2021 šest živali).

(Jagen Weltweit internet)

Nizozemska: V okraju Westerveldpotem je ovčerejec opazil, da je njegovo čredo napadel

volk. Zato ga je poskušal pregnati od njih in ven iz ograjenega pašnika, da bi zaščitil svoje ovce, pri čemer ga je volk ugriznil. Kasneje, po prijavi dogodka, ga je policija ustrelila. Na to pa se je odzvala nizozemska zveza za zaščito živali, saj so prepričani, da policija skladno z veljavnimi predpisi ni imela pravice ustreliti volka. Zato so oddali prijavo ustreznim organom, in sicer proti rejcu ovce pa tudi proti policistu, ki je ustrelil volka.

(Deutsche Jagd Zeitung, 9/2023)

Avstrija: Na sosednjem Koroškem, v bližini kraja Mallnitz, je sprehajalec v večernih urah poklical reševalce na pomoč, saj se je, po njegovih besedah, ustrašil rjovečega medveda in zbežal na drevo. Potem ko so reševalci uspeli prepričati prestrašenega občana, da v resnici ni medved, temveč jelen, ki ruka, je sprehajalec po dveh urah vendarle sam splezal z drevesa in odšel v dolino.

(Wild und Hund, 21/2023)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Na lovu.

In o lovu ...

FRANC ČERNIGOJ

Najlepši je lov z ušesom, z očesom in z dušo ...

(France Avčin)

Kaj je lov?

Kaj je lov? To, že dostikrat postavljeno vprašanje, skriva v sebi večplastne odgovore ...

Lov je podzavestna potreba po vznemirjenju, ki ga v nas morebiti kdaj vzbudi tudi mlada kri. To je drzna trditev. A menim, da je v njej zrno resnice. V tem in onem izmed nas je podzavestna težnja, da to potrebo najde v sebi. Da jo izživimo. Morebiti kdaj tudi ne ukrivimo prsta na sprožilcu, ko se prostor in čas zgostita v možno dejanje. In z lova odnesemo, zadovoljni in v sebi zadovoljēni, podoba žive svobodne živali ... Vendar – lov je tudi kri ...

A za marsikoga je lov predvsem *druženje*. Zavestno in podzavestno iskanje bližine podobno mislečih in čutečih ljudi.

Lov je lahko tudi *pesem*: poslušanje narave ter življenja v njej.

V tišini ... // zaslišim tudi // cvet, ko se odpre ... (Josip Osti)

Sredi maja ... Jutro. Gozd brenči. Vrhovi dreves mrmrajo. Negibnost debel. Gozdna tla, nabita z močjo rasti. Neskončno potrpežljiva – na semena čakajoč ...

Lov je lahko tudi pesem: poslušanje narave ter življenja v njej ... Križna Gora na Idrijskem.

S preže zrem h kaluži. Divjadi ni ob njej: le nje sledi razbiram spodaj pod sabo, nje skrivni nočni hod. Ptič ali dva se kópata v rjavi vodi.

Kot bil bi sredi življenja! Vse okrog iz vlažne zemlje kipi zeleno življenje! V drevje iz gozdnih tal neskončno počasi polzi sok – gor, gor, k soncu, k luči, v veje in vejice, v liste in v brste. Pretakam se v gozd, v negibno stvarstvo. V meni je barva rdeče rjave zemlje.

In ko se zasliši iz gozdne gostote divjega bitja šumot, je kot vstajenje.

In – lov je *pripovedovanje*, neskončno in tudi ponavljajoče se. Nikoli se ne navečamo praviti o doživetem. In poslušati, četudi že večkrat slišano. Poslušajmo pripoved v zapisani besedi: zgodbo, kako sem v avgustu streljal jelena in pobral srnjega mladiča.

Kalarjeva dolina za Križno Goro v ranem avgustovskem jutru ...

Počasi lezem dol po kolovozu. Skozi jutranje meglice zrem v dól. Temno zelena rosna trava, porasla po junijski košnji. Tam čez nekaj jē ... Ne ..., saj ni res! Jelen je in kakšen! Kar vrglo me je na rit – tudi dobesedno. Obsedel sem, s palico pred sabo, zapičeno v brežino, z levo roko trdno jo objemajoč. Nanjo naslonjena puška in zrenje skozi daljnogled ... Pravi je! Starejši dvanajsterak, v rjavo-sivi dlaki. V zrklo lovim njegovo podobo. In kakor nehote stisnem petelina, a roka na palici mi prav takrat zdrсне in krogla udari nekaj metrov pod živaljo. Kot eksplozija je jelenov skok! Napete mišice v nogah, vratu in hrbtu ga v dolgih skokih ponesejo čez jaso med smrečje. Zgrešil sem, to vem zagotovo. Obsedim za čas ...

Potlej grem počasi čez dolino in najdem mesto, kjer je krogla udarila v brežino – nizko spodaj. A streljal sem na bitje in treba bo poklicati lovca s krvosledcem.

Foto: Franc Černigoj

Vse okrog iz vlažne zemlje kipi zeleno življenje!

Čez poldrugo uro pride Slavko¹ s krvosledko, hanoverčanko. Psica poišče jelenovo sled in ji brez pravega zanimanja sledi. Seveda, krvi ni. »Frēnce, zgrešil si ga!« mi reče Slavko. »A naj gre psica nekaj časa po sledi.« Sledni jermen se mlahavo vleče za psom, ki stopa počasi, precejajoč sporočila iz zraka in s tal. Žival naenkrat obstane, zazrta predse. »Nekaj je našla,« reče Slavko in počasi stopa proti psici. Med travo je nekaj rjavo rdečega – srnji mladič! Slavko stopi do trupelca – še je toplo! Na rebrih je sled jelenovega parklja!

V divjem diru je bežeči jelen pohodil srnjega mladiča, pritajenega v travi.

Prisluhnimo, zaprav preberimo, o še enem doživetju ...

29. maj, snežniški gozdovi. Z Jožetom² sva dogovarjanje udejanjila ta pozni dan in večer.

¹ Slavko Rupnik, lovec v LD Javornik, na Idrijskem.

² Jože Bajec, lovec v LD Col.

Jože se je obrnil v Lepi dol, mene je pustil pod blatnim klancem, streljaj pod prežo, prislunjeno na mogočno smreko ob razhodni senožeti – Bezgavice da je ta kraj. Senožetni travnik in gozd in gosti vzduh nad njim, megličast, nasičen z vlago popoldanske nevihte. Pod prežo, malo proč, kaluža. Po njej in okoli nje raztrosena rumena turšča. Ob robu stebriček s samodejno kamero, dlje v kotanji v solnico ogoljena zgoraj odrezana smreka.

Namestim se v udobje visoke preže in onemim v čakanje ... Meglica nad ravnijo se zgošča in redči, kakor diha vanjo vetrič od bogvekod. Vse bolj so grmi ob robu podobni otrpli divjadi, a spomin iz dnevne luči mi pravi, da so to le prividi, oživljeni od močne želje v meni.

Malo pred mrakom z leve težko dihanje – prašič? Ne! Medved! Z gobcem pri tleh, kot bi iskal sled! Glasno diha v ritmu medvedjega hitrega skakajočega koraka – kar mimo krmišča, v gozd na desni. Slišim, kako teka gor in dol: kot bi težko dihal. Gozdno glasovje kar traja in traja, dokler tam na drugi strani gozdnega travnika ne vznikne drugi medved. Iz gozda pridiha prvi, stečeta si nasproti in se pozdravita, kot bi se iskala po nikjer zapisanih zakonih narave! Družno zgineta čez travno planjavo levo, v gozd.

Ta čas se od nekod ob blatni mlaki izriše divji prašič. Z rilcem rije po blatu in glasno grodi turščo. In čez čas – od kod le? – ob njem še tretji medved! Ne zmenita se drug za drugega, prašič in medved, hlastno pobirata rumena zrna.

Na drugi strani, kamor je izginil medvedji par, se nekaj dogaja. Seveda, zdaj je čas medvedje ljubezni ... Medved in prašič to začutita in otrpneta v čuječnost – nato stečeta vsak na svojo stran. Krmišče je zdaj prazno, iz gozda v prosojnost od lune obsijanah meglic rastejo glasovi – kot bi jelen rukai v jeseni, samo drugače – nič dokončno jesenskega ni v teh glasovih. Glasovi zemlje, noči in pragozda, ujeti v njih.

Čez čas so se iz mlečnih meglic začele izrisovati sence, z leve in z desne. Postale so za čas blizu raztresene turšče in se oblikovale v gozdne živali, obsijane v mesečino. Njihove sence so oživele v mlakuži, ko so začele hlastno pobirati in med zobmi tretji rumena zrna: trije prašiči in trije – medvedi! Kot da so bratje ...

Prizor za bogove, ki sem ga bil po nekem naključju in namenu deležen tudi sam ...

Z Zlatkotom³

Krekovše, 2000. Zlatko me jemlje s sabo v divje lepi svet krekovških hudournih grap. Mojo dušo polnijo z divjo lepoto.

³ Zlatko Krivec, lovec v LD Krekovše.

7. december. Greben med Ipavškom in Brusavo grapo, nad Trebušo. Zgodnji dopoldan. Zlatko je nekje proti Brusavi grapi.

Pol ure nazaj sem padel v strmadi vmesdol, scela, z glavo naprej. Lovil sem klobuk, ki sem si ga s puško sklatil z glave, ko sem jo snemal raz rame. Ustavil sem se nad robom prepadne strmine ...

12. december. Torek. Že pred poldnevom sva se z Zlatkotom dobila pri Treh smrekah v Tisovcu. Šla do Katrpilerja, se spustila nad Široko dolino in sledila gamsji

zmogel, še danes ne vem. Tik pod vrhom bi skoraj zdrsnil. Odgrebel sem sneg in iskal korenine dreves, da sem se obdržal. »Če se ti malo ne tresejo hlače, gamsjega lova ne doživiš,« se mi je potihlo smejal Zlatko.

Ko prilezeva na vrh, so gamsi še tam, obsijani z zadnjim soncem. A le nekaj hipov. Nato zdrsnejo za rob. Malo više je ležal kozel enoletnik, malo naprej še koza. A tudi tadvta sva ugledala le toliko, da sta nama pokazala zadka ...

Spust proti cesti je bil hitrejši.

29. december. Petek. Ponoči je snežilo.

Foto: Franc Černigoj

Dan, predihan, prepihan, obsijan, presijan. Tam daleč Čaven in Trnovski gozd.

stezi proti Putrham. Še dve grapi naprej od Peska, kjer je razmajana jeklena vrv, sva videla šest gamsov: štiri koze, enega mladiča; kasneje še kozla. Pot nazaj je bila ubijalska, saj sva se iznad Široke doline povzpela kar naravnost gor, na Orlivc. Štiri ure in pol krute, naporno lepe hoje ...

16. december. Sobota. Prvi letošnji sneg. Zasnežilo je ponoči, na višjih vrhovih za pol sežnja snega.

Z avtom do velikih Putrških klavž ob Belci. Po zasneženi stezi v grapo Lasokabl, proti partizanski bolnici Pavli. Sneg škriplje, a šumenje vode duši šum korakov. Z Zlatkotom prečkava dve hudourni vodi, ki padata v Belco z desne, z navpičnih robov. Za sabo zagledava kozo z mladičem, više še kozla. Štiristo, mogoče petsto metrov gor, prav v vrhu špičastega roba. »Od tu gor jih ne zalezava, lahko pa poskusiva z druge strani,« reče Zlatko in res poskusiva. Spustiva se nazaj na cesto, greva nekaj lučajev proti Krekovšem, nato pa navpično v zasneženi breg. Kako sem

Moker sneg od Leševja, na vipavski strani Gore, naprej. Džip je komaj prilezel do vrha.

Tudi tokrat v Lasokabl. Že takoj na začetku, s tiste ogromne skale čez Belco, je skočila koza z mladičem in postala na robu skale. Pogledal jo je skozi križ strelnega daljnogleda. Izginila je za skalo, v grapo zadaj.

Z Zlatkotom sva se pomaknila naprej in jih zagledala, kako se pomikajo po strmi grapi, štirje, pet ... »Na drugi strani, v drugi grapi, bojo prišli ven!« reče Zlatko in že greva po svoji sledi nazaj, čez Klavže, po strmi stezi po drugi grapi gor. Morda sva bila za minuto prepozna. Trije gamsi so bili že visoko v bregu in so izginjali. Mlad kozel, tri leta morda, je pogledal čez rob, se ustavil – in izginil za robom.

Od tam sva šla še v Bedravo grapo, na Prižnico, še enkrat v Lasokabl, v Strug – nič ...

Nazaj grede sva se ustavila v gostilni pri Guzelju v Beli. Gospodinja prijazna kot vedno ...

Za letos sem z jago zaključil ...

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
REVIJA ZA LOVSTVO, LOVSKO KINOLOGIJO IN VARSTVO NARAVE
CVI. LETNIK

ODGOVORNA UREDNIKA
JASNA KOVAČIČ SIUKA
BORIS LESKOVIC

LJUBLJANA, 2023

Kazalo CVI. letnika – 2023

Uvodnik:	
Burnik, Radoš: Lovska kinologija včeraj, danes in jutri	500
Klemenc, Aleš: Sprejemanje vsebinskega in finančnega načrta LZS ter aktivnosti komisij in delovnih teles Upravnega odbora LZS	320
Köveš, Arpad: Razmišljanje ob koncu uredniškega mandata	396
Krope, Srečko Felix: Korak naprej	56
Malešič, Ivan: Dobrodelni lovski plesi	4
Prodan, Vedran: Novemu Lisjaku naproti	448
Rajkovič, Marko: Trajnostno upravljanje divjadi in varstveni status vrst ..	164
Šalomon, Jani: Kultura po naravi združuje in ne ločuje	108
Šalomon, Jani: Štiri leta	556
Toš, Marjan: Spominjanje, ki tudi med lovci krepi narodno samozavest ..	268
Žižek, Ivan: Izobraževanje – naši cilji in želje	216
Predsednikov pogled:	
Bradač, Lado: 5, 57, 109, 165, 217, 269, 321, 397, 449, 501, 557	
Zapisano, izbrano, prebrano ... :	
Toš, Marjan: 6, 58, 110, 166, 218, 270, 322, 398, 450, 502, 558	
Mnenja in predlogi:	
Kolar, Janko: Kako dolgo se bomo lovci še smešili in si zatiskali oči?	504
Toš, Marjan: Lovski čuvaji med tnalom in nakovalom	452
Lovstvo:	
Bernik, Rajko: Prostoživeče živali in nova skupna kmetijska politika 2023–2027 v evropskem prostoru	560
Bernik, Rajko: Uspehi in načini reševanja prostoživečih živali v tujini	169
Burgar, Marko: Pojav boleznih rizevih prsi pri mlakarici v Podravju	329
Hafner, Miran; Černe, Blaž: Značilnosti širjenja jelenjadi v Poljansko dolino in Polhograjske dolomite	453
Hafner, Miran: Krmišča za divjad obiskujejo živali številnih vrst	60
Hari, Aleksandra: Spremljanje in izkoreninjanje bolezni pri prostoživečih živalih v letu 2022	272
Kranjec, Tinkara; Mesec, Urban; Slabe, Damjan: Znanje prve pomoči med lovci	509
Križ, Ivica: Umetna vzreja divjih petelinov	461
Križman, Manja; Cvetko, Marko; Švara, Tanja: Prvi pregled uplenjene divjadi – primer aktinomikoze pri divjem prašiču	8
Krope, Srečko Felix; Kovač, Tea: Poročila lovske inšpekcije v obdobju 2016–2021	324
Prostor, Maruša; Sever, Maja; Fležar, Urša; Pičulin, Aleš; Marolt, Miha; Benedik, Peter; Tišler, Florijan; Černe, Rok: Razvoj ponovno naseljene populacije risa v slovenskih Alpah	505
Rosenfeld, Dušan: Kaj lahko storimo za ogroženo malo divjad?	458
Skrbinšek, Tomaž; Bartol, Matej; Černe, Rok; Hvala, Tilen; Konec, Marjeta; Skrbinšek Majič, Aleksandra; Simič, Gregor: Po osmih letih je ponovno čas za natančno oceno številčnosti medvedov	336
Skrbinšek, Tomaž; Bartol, Matej; Černe, Rok; Hvala, Tilen; Konec, Marjeta; Skrbinšek Majič, Aleksandra; Simič, Gregor: Zdaj pa zares!	401
Šuler, Goran: Videonadzor v naravi – je sploh kaj dovoljeno?	564
Trajbarič, Aleksander; Sever, Maja; Fležar, Urša; Krofel, Miha; Potočnik, Hubert; Bartol, Matej; Hvala, Tilen; Predalič, Miha; Hočevnar, Lan; Černe, Rok: Risi v slovenskih dinaridih	402
Vengušt, Gorazd; Vengušt Žele, Diana; Bandelj, Petra: Mehurjavost ali ehinokokoza pri zvereh v Sloveniji	220
Vengušt, Gorazd; Vengušt Žele, Diana: Spremljanje zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji v letu 2022	112
Veternik, Darko; Vesel, Štefan: Življenje brez soli ni sladko	331
Drevesne vrste:	
Kišek Vovk, Mateja: Alpski in navadni nagnoj	117
Kišek Vovk, Mateja: Borovnica in brusnica	275
Kišek Vovk, Mateja: Črna Jelša	223
Kišek Vovk, Mateja: Glog	345
Kišek Vovk, Mateja: Gorski brest	13
Kišek Vovk, Mateja: Leska	341
Kišek Vovk, Mateja: Pavlovnija	405
Kišek Vovk, Mateja: Rumeni in rdeči dren	64
Kišek Vovk, Mateja: Šipek	172
Kišek Vovk, Mateja: Topoli – volnena drevesa	512
Kišek Vovk, Mateja: Veliki jesen	464
Kišek Vovk, Mateja: Vrbe – zveste spremljevalke rek	567
Lovski naboji:	
Hodnik, Gregor: .17 Hornady magnum rimfire (HMR)	570
Hodnik, Gregor: 6,5 PRC	17
Hodnik, Gregor: Strelivo RWS za krajše cevi	279
Lovska oprema:	
Hodnik, Gregor: Blažilniki poka Freyr & Devik	516
Hodnik, Gregor: GPS-ovratnica Canadi za sledenje lovskim psom	408
Hodnik, Gregor: Lovski glušniki Sordin supreme Pro-X Hunting	468
Hodnik, Gregor: Palica za čiščenje iz ogljikovih vlaken Tipton Carbon Deluxe	67
Hodnik, Gregor: Radien – finski dušilci poka iz podjetja Ase Utra	348
Hodnik, Gregor: Strelne palice – palice za naslon pri streljanju	227
Hodnik, Gregor: Uporaba, vzdrževanje in čiščenje dušilcev poka	121
Lovsko orožje:	
Hodnik, Gregor: Risanica Blaser R8, kal. 8,5 X 55, na testu	175
Po lovskem svetu:	
Drolc, Tina: Slovenski raziskovalci sodelovali v raziskavi gibanja prostoživečih živali v času epidemije covid-19	411
Ekar, France: 33. Mednarodni sejem lova in ribištva Visoki lov	180
Ekar, France: Lov je javna storitvena usluga	352
Jane, Weber: Stara in nova spoznanja o glasbi afriških lovcev	522
Kmetec, Urša: Srečanje predstavnikov nacionalnih lovskih organizacij v Pragi	20
Krope, Srečko Felix: Generalna skupščina FACE v Pragi	575
Leskovic, Boris: Kri ameriškega belorepega jelena ubija bakterije, ki povzročajo lymsko boreliozo	284
Novak, Peter: Lovski dan v madžarski Železni županiji	22
Novak, Peter: Razstava jelenjih rogovij v Županiji Zala na Madžarskem ..	21
Rifel, Vilko: Utrinek z lova v južni Afriki	71
Rotar, Franc: Pliberški kulturni dom lovsko obarvan	127
Weber, Jane: LD Babno Polje in LD Tetrijeb Čaber organizirala drugi Lov dveh dežel	79
Žerjav, Srečko: Bruselj kroji usodo slovenskega lovstva	232
Na kratko iz tujega tiska...	
Mehle, Janko: 23, 73, 128, 182, 233, 285, 355, 411, 472, 523, 576	
Lovsko pripovedništvo:	
Černigoj, Franc: Na lovu in o lovu	577
Koritnik, Mladen: Ko gre volk na kup srat	524
Krivec, Jani: Skupni lov in telefon	360
Leskovic, Boris: V jesenskem snegu na tirolske svizce	356
Marenče, Mihael: Iz minulih časov	129
Polanc, Tanja: Srebrno ogrinjalo	473
Polanc, Tanja: Na krilih	286
Prezelj, Slavko: Nabiralka smole	74
Šimenc, Brane: Zgodbe o pujsih	183
Štimec, Barbara: Pravo lovsko tovarništvo	412
Toš, Marjan: Lida	234
Toš, Marjan: Za prgišče spominov	24
Lovsko pesništvo:	
Bone, Bogdan: Jelen	361
Bone, Bogdan: Srna	132
Grč, Stanislav: Lov	30
Grč, Stanislav: Lovčev grob	526
Grč, Stanislav: Poišči me	362
Grošelj, Boštjan: Krog slovesa	186
Libnik, Jožef: Slovo od gore	586
Polanc, Tanja: Maj med smrekami Trnovskega gozda	238
Polič, Andraž: Volkova	78
Rant, Andrej: Divja jaga	414
Rant, Andrej: Jereb	474
Rant, Andrej: Sveti Hubert	288
Lovska organizacija:	
Ačko, Branko: Tekmovanje v streljanju na glinaste golobe in na MK-tarčo	424
Bakal, Oste: ZLD Prlekija obeležila 35-letnico uspešnega delovanja	365
Batagelj, Silvo: Podellili smo spričevala novim lovcom ZLD Gorica	418
Batagelj, Silvo: Volilni občni zbor ZLD Gorica	420
Bevk, Katja: Generacija novih lovcev 2023 v ZLD Gorenjske	368
But, Darko: Darko But, kandidat za predsednika LZS	476
Čirar, Matjaž: Izgradnja bivaka v Grobovšci	142
Černač, Gregor: Tečaj za lovskega čuvaja opravljen! Kaj sledi?	415
Černič, Ana: Liga ZLD Ljubljana 2023	480
Černigoj, Franc: Pregled upravljanja z divjadjo v Primorskem LUO, v letu 2022	530

Ekar, France: Po avgustovskih neurjih v visokogorskih loviščih	591	Toš, Marjan: Kropo. Felix Srečko: ZLD Ptuj - Ormož izdala in predstavila zbornik	141
Ekar, France: Pred začetkom visokogorske lovne sezone	422	Toš, Marjan: Na dnevu odprtih vrat LD Šentilj 250 otrok	297
Gabrijel, Stanislav: Generacija pripravnikov 2021/2022 uspešno do lovskih izpitov	31	Toš, Marjan: Občni zbor LZ Maribor o aktualnih temah	187
Gabrijel, Stanislav: Nepozaben lov Frata 2022	246	Toš, Marjan: Prvenstvo Lenarškega LGB v lovski kombinaciji	370
Golob, Tomaž: Sedemdeset let LD Puščava	139	Toš, Marjan: Skrbno upravljanje z divjadjo v Slovenskogiškiem LUO	368
Golob, Tomaž: Sestanek o upravljanju z divjadjo	188	Toš, Marjan: V Beltincih se je slišal zven lovskih rogov	289
Hribar, Jernej: Domžalski rogisti med šestimi najboljšimi skupinami v Evropi	589	Toš, Marjan: Zlati grb občine benediškimi lovci	35
Janc, Matija: Državno prvenstvo v lovskem strelstvu 2023	528	Tucovič, Branko: Novo vodstvo ZLD Posavje Krško	139
Janc, Matija: Lovsko strelstvo v prvi polovici leta 2023	364	Tucovič, Branko: Uspešen tradicionalni lov v LGB Žumberak - Gorjanci	294
Janc, Matija: Petnajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji	417	Vodopivec, Robert: Od lovcev za lovce	81
Klemenc, Aleš: Novi lovci Postojnsko-Bistriške ZLD in ZLD Notranjske	369	Wakounig, Franc: Postalni so tudi enakopravni lovci LZS	417
Klemenc, Aleš: Tekmovanje v streljanju z risanico 2023 v Postojnsko-Bistriški ZLD	480	Zajc, Tomaž: Peti Belokrajnski lovski tabor mladih	136
Klemenc, Aleš: Uspešen mladinski lovski tabor v Postojnsko-Bistriški ZLD	531	Zakrajšek, Božo: Lov paraolimpijca Frančka Gorazda Tirška	33
Kmetec, Urša: 49. Srečanje lovskih pevskih zborov in registov na Visokem	591	Zakrajšek, Božo: Odrpote prenovljene lovske kočve v LD Mokrc	481
Kmetec, Urša: Novinarska konferenca LZS in RZS	133	Zakrajšek, Božo: Pogled upravljanja v letu 2022 v LUO Notranjska	292
Kmetec, Urša: Ob 50. obletnici Fotokluba Diana na ogled razstava v Zlatorogovi galeriji	134	Žerdin, Bojan: Ubrano petje pevcev Pevskega društva prekmurskih lovcev	367
Kmetec, Urša: Podobe iz naših gozdov Marina Fujana	422	Žezlina, Ivan: Šestdeset let LD Dolce Komen	36
Kmetec, Urša: Zaprisegla generacija zasavskih lovcev 2023	370	Jubilanti:	
Kobal, Rajko: Lovski dan v Senožečah	82	Ozanič, Franc: 80-letnik, LD Boč na Kozjaku	85
Kocijančič, Ivica: Mednarodni damski lov v LD Štanjel	135	Hibernik, Martin: 90-letnik LD Hrastnik	371
Kontelj, Monika: 50 let lovskega pevskega zbora Dekani	532	Kolbl, Milan: 70-letnik, LD Vinski Vrhovi	143
Koritnik, Mladen: Izvir Žustovac	189	Krašovec, Ivan: 75-letnik LD Gozdnik	191
Kovač, Bogdan - Danč: Lovska razstava Pohorsko-Kobanskega LGB v LD Zelene vrh - Vuzenica	295	Krebl, Avgust: 75-letnik, LD Mislinja	37
Kovačič Siuka, Jasna: 14. Slovenski lovski dan	243	Mori, Ivan: 80-letnik LD Strojna, Ravne na Koroškem	535
Köves, Arpad: Zlati jubilej Prekmurskih registov – zbornik ob jubilejnem koncertu v Beltincih	290	Prinčič, Jožef - Pepi: 95-letnik LD DSL Doberdob	483
Kovšca, Alojz: Alojz Kovšca, kandidat za predsednika LZS	477	Šnajder, Anton: 70-letnik LD Vinski Vrhovi	483
Krivec, Franc: Še znamo reči: »Hvala!«?	527	Turšič, Franc: 80-letnik LD Borovnica	425
Križman, Manja; Bolčina, Gregor: Ekskurzija in podelitev spričeval novim lovskim čuvajem ZLD Ljubljana	363	Vindišar, Tomaž: 80-letnik LD Višnja Gora	249
Kropo, Srečko Felix: Enodnevní lovski tabor v LD Vinski Vrhovi	588	V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej: 37, 85, 143, 191, 249, 299, 371, 425, 483, 535, 593	
Kunej, Božidar: Razstava lovskih trofej v Pohorskem LGB v letu 2022	189	Mladi in lovstvo:	
Kunej, Božidar: Slavnostno odprtje nove zbiralnice uplenjene divjadi v LD Starše	188	Andoljšek, Žiga: LD Loški Potok in delo z mladimi	250
Lepšina, Dušan: Ko zapojejo abrahamovci	482	Češarek, Gregor: Male zelene celice – zabavno tekmovanje lovskih krožkov	484
Mahr, Jože: Po treh letih zopet tradicionalna bazenska razstava	247	Hren, Urška: LD Ribnica izpeljala lovsko delavnico za otroke in mladino	192
Malek, Marjan: Lovska družina Starše se pomlajuje	592	Kenda Vidmar, Tjaša: Dan slovenskega športa in srečanje z lovci	86
Martinčič, Andreja: Kompak Mirna 2022	189	Klajne, Franc: Po epidemiji končno spet z mladimi	300
Mastnak, Zdravko: Deveti tabor mladih v S-K ZLD Celje	478	Krivec, Franc: Lovska učna delavnica za osnovnošolce	374
Mastnak, Zdravko: Podelitev spričeval in podpis zaprisege novih lovcev in lovk SKZLD Celje	421	Marenče, Miha: Podobe živali naših gora	144
Mate, Tina: Aktivno delo z otroki in mladino v ZLD Kočevje	32	Marhl, Jože: Tretji dvodnevní tabor na Remšniku	536
Močnik, Blaž: Zgodovinsko, nepozabno in dobrodelno	137	Orlič, Bogdan: Lovski obisk v vrtcu Koper	426
Molan, Miha: Pobuda glede uporabe sodobnih tehničnih sredstev pri lovu	46	Rupar Žagar, Polona: Bil je lep poletni dan	594
Novak, Peter: Lovska delavnica za učence dvojezične OŠ Prosenjakovci	587	Vučič, Čedomir: Lovca na obisku v OŠ Tabor v Gornjem Logatcu	372
Novak, Peter: Lovski tabor v Prosenjakovcih spet zaživel	137	Vučič, Čedomir: V tednu strpnosti lovski obisk enote Tabor Vrta Kurirček v Gornjem Logatcu	38
Novak, Peter: Počastitev sv. Huberta v Železni županiji	529	Lovec za mlade:	
Novak, Peter: Posvet in predavanje o lovskem orožju v LD Velika Polana	190	Kišek Vovk, Mateja: Divji petelin in ruševca	375
Novak, Peter: Strelsko tekmovanje v ZLD Prekmurje	534	Kišek Vovk, Mateja: Divji prašič	87
Orlič, Bogdan: Lovski tabor LZ Koper 2022	81	Kišek Vovk, Mateja: Gams	373
Pernat, Matija: Tradicionalni skupni lov za goste v LD Puščava	292	Kišek Vovk, Mateja: Kuna belica in kuna zlatica	537
Reisman, Branko: Predstavitev predsedniških kandidatov in kandidatov za organe LZS	475	Kišek Vovk, Mateja: Muflon	39
Rotar, Franc: 16. Praznik koroške lovske kulture in 20-letnica območne koroške LZ	79	Kišek Vovk, Mateja: Navadni jelen	427
Rotar, Franc: 20 let izobraževanja na Koroškem	419	Kišek Vovk, Mateja: Nutrija in pižmovka	193
Rotar, Franc: Društvo brkinsko-kraški rogisti	367	Kišek Vovk, Mateja: Polh	485
Rotar, Franc: Lovska golažijada na sejmu v Celju	242	Kišek Vovk, Mateja: Poljski in planinski zajec	145
Rotar, Franc: Lovski razstavi v Črni in na Ravnah	298	Kišek Vovk, Mateja: Ris	301
Rotar, Franc: Nov lovski inšpektor za Koroško in Štajersko	293	Kišek Vovk, Mateja: Rjavi medved	595
Rotar, Franc: Nove lovske prijatelje spoznal po poplavah	589	Kišek Vovk, Mateja: Srnjad	251
Rotar, Franc: Novi koteljski visoki lovski preži	248	Lovska križanka :	
Rotar, Franc: Ob 75-letnici razvil nov družinski prapor	83	Sotlar, Marijan: 40, 88, 146, 194, 252, 302, 376, 377, 428, 486, 538, 596	
Rotar, Franc: Odprtje novih lovskih prostorov v centru Črne	140	Lovski optrnik:	
Rotar, Franc: Oponašanje jelenjega rukanja v Celju	241	Albreht, Alojz: Veselo na tretjem mladinskem lovskem taboru ZLD Ljubljana	380
Rotar, Franc: Prvi dnevi lovstva in ribištva na Celjskem sejmu	239	Ekar, Franc: Kaj pa lovsko kolesarjenje?	94
Rotar, Franc: Šestnajsti Zbor koroških in štajerskih upravljavcev lovišč	34	Ekar, France: Spominska plošča poklicnemu lovcu Jožetu Maliju in nekdanjemu ZGD Kozorog – Kamnik	197
Rotar, Franc: V Mislinji izbirna tekma v oponašanju jelenjega rukanja	32	Gabrič, Miha: Obisk solovcev ob stotem jubileju člana LD Krško	381
Rotar, Franc: V Pohorskem LUO velike izgube divjadi	296	Gabrijel, Stanislav: Obiskali smo otroke pokojnega lovca Sandija Primca	90
Rotar, Franc: Vodna ujma solidarno še bolj povezala koroške lovce	478	Gabrijel, Stanislav: Sedemdeseti tradicionalni lov Frata ZLD Novo mesto	42
Skobir, Jure: LGB Slovenj Gradec priredil lovsko razstavo	365	Gselman, Marjan: Kulturni praznik po lovsko	253
Šuler, Goran: LZS – se ustrezno prilagajamo zahtevam časa?	243	Hobič, Vojko: Čudovita narava Slovenije, nov film Silva Jeliničiča	148
Tatalovič, Slobodan: Zakaj ukinitev razsodišča LZS?	290	Horvat, Tadej: Obisk prijateljev solovcev ob 90. jubileju člana LD Sabotin	92
Tornič, Slavko: 35 let Notranjskih registov	533	Jelerčič, Janez: Drugi Otroški lovski biatlon	381

Klajne, Franc: Na lovu pri pobratimih v Srbiji	254	Žan, Eva: Srnje stegno v smetanovi omaki	153
Kmetec, Urša: Rezultati natečaja za izbiro fotografij za koledar LZS 2024	488	Žan, Eva: Srnji zrezki s kostanjem	490
Koritnik, Mladen: Po dveh letih spet lov z občani	91	V spomin:	
Kovač, Bogdan - Danč: Malo je takih	305	Bukovinski, Stanislav: LD Čatež ob Savi	46
Kovač, Bogdan - Danč: Moji zadnji trije posebneži	430	Dougan, Dušan: LZ Maribor	433
Kovač, Vesna: Zgoščenki LPZ Martin Krpan Bloke	429	Ferencek st., Emil: LD Kobilje	309
Kozinc, Boris: Gnezdenje smrdokavre v lovišču LD Stol Žirovnica	487	Geršak, Jože: LD Artiče	154
Kozinc, Boris: Kos – delni albin	307	Grmšek, Ciril: LD Veliki Kamen	491
Krivec, Franc: Reševanje srnina mladiča	93	Hain, Tomaž: LD Slovenj Gradec	154
Krivec, Jani: »Ajzenponarji« že petič	43	Jager, Anton: LD Dravinja Majšperk	310
Krope, Srečko Felix: Anže Krevh in svetovni rekord 53:53:53	378	Kastelic, Alojz: LD Dobrnič	433
Krope, Srečko Felix: Janez Hartman: borovška puškarija	257	Kocijan, Lado: LD Mirna	202
Kuljaj, Ivan: Aprila bo 3. Mednarodna lovska salamijada	198	Kozole, Miran: LD Veliki Komen	96
Kuljaj, Ivan: Dan, ki ga ne bom pozabil: letošnji prvojanuarski lov	150	Krajnc, Martin: LD Orlica Vuhred	309
Kuljaj, Ivo: Tretja mednarodna lovska salamijada postregla z zaviljivo	304	Kranjčević, Franci: LD Loka pri Zidanem Mostu	202
kakovostjo	304	Mazovec, Matija: LD Novo mesto	259
Logar, Janez: Hubertova maša v Miljah pri Trstu	148	Mrvar, Franc: LD Trebelno	310
Lovrenčič, Milan: Komu se bomo zahvaljevali in priporočali	429	Pesek, Albert: LD Rače	491
Mahrl, Jože: Bobrov sadni priboljšek	92	Pilko, Jože: LD Pristava	433
Mahrl, Jože: Darilo boginje Diane za 75. rojstni dan	599	Ratnik, Drago: LD Mislinja	545
Mali, Marko: Častitljiva živiljska jubileja	91	Slatnar, Zdenko: LD Smrekovec Šoštanj	491
Namestnik, Dane: Lovskemu pripravniku	303	Starovašnik, Rajko: LD Toško Čelo	491
Papež, Janez: Fotografija naj spremlja tudi lovca	255	Šuler, Anton: ZLD Posavja	46
Reber, Tatjana: Zaključek lovske sezone LD Brje - Erzelj	151	Šuligoj, Viktor: LD Destrič	601
Rotar, Franc: Glinasti golobi leteli v spomin na Braneta Kurnika	540	Tatalovič, Slobodan: LD Vurmat	545
Rotar, Franc: Koroški polharji prebujeni	90	Turičnik, Anton: LD Mislinja	311
Rotar, Franc: Na celjskem lovskem sejmu tudi z našimi oglaševalci in	304	Vergan, Roman: LD Grad Kuzma	309
razstavljalci	304	Vižintin, Darijo: LD Vipava	202
Rotar, Franc: Pahorjeva katrca obiskala tudi libeliške »jagrec«	379	Winkler, Jože: LD Čepovan	310
Rotar, Franc: Ponočno srečanje nekdanjih kranjskih puškarijev	598	Zadnikar, Jože: LD Tomišelj	96
Rotar, Franc: Pred štirimi desetletji je srečno preživel padec s skalne	41	Zagoršek, Franc: LD Destrič	601
police	41	Zakrajšek, Franc: LD Višnja Gora	259
Rotar, Franc: Srebrna podgorska lovska maša	382	Zapušek, Darij: LD Iga vas	386
Rotar, Franc: Še vedno živi spomini na Mirka Kumra - Frica	598	Zofič, Janez: LD Čatež ob Savi	601
Roter, Matjaž: Še bi se dalo	254	Zupančič, Milan: LD Dobrnič	545
Rutar, Vojko: Lovna dovolilnica in lovski karti lovca ilirskobistriškega okraja	541	Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:	
iz let 1945/47	541	46, 96, 154, 202, 259, 309, 386, 433, 491, 545, 601	
Rutar, Vojko: Pohod treh LD po zahodnem delu Krasa	539	Lovska kinologija:	
Sever, Maja: Poleg filma tudi novi knjigi o risih za otroke	542	Ambrožič, Miha: Srečanje ljubiteljev psov pasme baset pri lovskem domu	602
Škok, Janko: Dianino darilo za moj rojstni dan	305	na Nanosu	602
Šuligoj, Vital: Jaga treh lovskih družin	89	Anžur, Matej: Državna tekma goničev – CACT 2022 na zasavskih lovskih	434
Toš, Marjan: »Lovci razumete naravo in pomagate pri ohranjanju	597	terenih	434
ravnovesja v njej«	597	Batagelj, Silvo: Skozi izobraževanje vodnikov lovskih psov do novih lovcev	47
Toš, Marjan: Dejan Kapš tudi po več kot petih letih ni pozabljen	93	Dajčar, Tomaž: Državna VPP v LD Ig	313
Toš, Marjan: KPL Celovec in LZ Maribor utrujeta sodelovanje	199	Dajčar, Tomaž: Lovska preizkušnja prinašalcev (LP-P)	603
Toš, Marjan: Redki in nepozabni prizori z robov mesta	383	v LD Šentrupert	603
Toš, Marjan: Uspešen strelac in lovec Ivan Bezjak	383	Dajčar, Tomaž: Preizkus naravnih zasnov (PNZ), vzrejna preizkušnja (VPP)	602
Vesel, Štefan: Tradicionalni lov z ženami v LD Jezero Komen	198	in telesno ocenjevanje prinašalcev	602
Volf, Igor: 20. Mednarodni račji lov na Kolpi 2023	147	Dajčar, Tomaž: Tečaj poslušnosti VP-1/ VP-2 v LKD Kočevje	438
Vrhovnik, Matej: Vedno dobrodelni člani LD Bukovje - Otiški Vrh	384	Fabiani, Leo: Mednarodna vsestranska tekma (VUP) jazbečarjev za Pokal	100
Vučič, M. Čedomir: Lepše in varneje do lovskega doma LD Logatec	306	Istre	100
Weber, Jane: Alojz Štekar postal častni član LD Babno Polje	91	Likar, Valter: PNZ goničev in brak-jazbečarjev v LD Vojkovo Podnanos	99
Zakrajšek, Božo: Na obisku pri jubilarntu Janezu Tišlerju - Malori	149	Likar, Valter: PNZ in UP šarivcev PNZ prinašalcev in vzrejna preizkušnja	102
Zakrajšek, Božo: Praznovanje kulturnega praznika in odprtje novih	195	prepeličarjev	102
prostorov Naravovarstvene nadzorne službe JZ TNP	195	Poljanšek, Dejan: Državna tekma v delu po strelu za nemške lovske	387
Iz zaprašenih arhivov za spominjanje in pomnjenje:		terierje	387
Toš, Marjan: V Ljubljani leta 1941 ni bilo lovskega plesa, v Črni pa so imeli	45	Poljanšek, Dejan: Memorial Franca Svetca	48
lepo razstavo... ..	45	Poljanšek, Dejan: Samostojna državna tekma po KS za vse pasme lovskih	435
Toš, Marjan: Ivan Tavčar je rad lovil, a še raje ribaril	490	psov	435
Toš, Marjan: Janko Žel	385	Šivc, Jani: Jubilejna, 30. DTVD – CACT	97
Toš, Marjan: Josip Benko, mož, ki je gradil slovensko lovstvo v Prekmurju	258	Švegelj Žnidaršič, Damjana: VUP za jazbečarje	546
Toš, Marjan: Kuštravi paglavci in divji lovci	95	Toš, Marjan: Mariborski lovski kinologi pod novim praporom	547
Toš, Marjan: Lovsko-ribiška pravda med dr. Goriškom in grofom	432	Tucovič, Branko: LKD Posavja z novim vodstvom	155
Herbersteinom	432	Verčko, Jožef: Levindvajseta samostojna državna tekma (CACT) v delu	436
Toš, Marjan: Podružnica društva ljubiteljev ptičarjev v Mariboru	153	po KS za barvarje	436
Toš, Marjan: Pred 65 let s(m)o slovenski lovci kupili dom Zlatorog	544	Verčko, Jožef: Sestanek Mednarodnega združenja krvosledcev (ISHV)	312
v Ljubljani	544	Verčko, Jožef: Uporabnostna preizkušnja po KS v LD Dravograd	492
Toš, Marjan: Raje na lovu kot na dvoru	201	Zemljič, Dragan: VUP ptičarjev – Memorial Vladimirja Pfeiferja	98
Toš, Marjan: Upravni odbor Okrajne lovske zveze Murska Sobota razrešen	600	Predvidena legla lovskih psov:	
Toš, Marjan: Zajca je treba iztrebiti	308	50, 102, 155, 210, 260, 314, 387, 438, 548, 604	
Okusi narave:		Okrožnice, navodila, predpisi, sklepi, obvestila, popravki, opravičila:	
Kuljaj, Ivo: Ivan Mijošek	544	LZS Uredniški odbor: Rezultati javnega natečaja za literarna besedila	28
Kuljaj, Ivo: Jože Pečarič - Joža	95	z lovsko tematiko 2022	28
Kuljaj, Ivo: Miro Erzetič	201	LZS Uredniški odbor: Javni natečaj za prozna in pesniška literarna	29
Kuljaj, Ivo: Miro Kuljaj	432	besedila z lovsko tematiko in letu 2023	29
Kuljaj, Ivo: Stanislav Korasa - Stani	308	LZS: Vabilo na 14. Slovenski lovski dan	156
Žan, Eva: Srnji kari z mandlji	258	KZS, Koledar lovsko-kinoloških prireditvev za leto 2023	203
Žan, Eva: Cmoki z divjačinskim mesom in zeljem	45		
Žan, Eva: Kruh divjačinski zvitek	600		
Žan, Eva: Pečeno meso nutrije z zelenjavo	385		

Z Darkotom,⁴ 2013

Osemnajsti oktober. Tam nekje proti Krnici – Šimleve jame, ka-li?

Lepote do roba in še čez. Z Darkotom, s tem svetlim velikim možatim otrokom. Vse njegovo bitje in žitje je eno samo čudenje stvarstvu. Lovski dogodljaji, ki jih spet in spet ponavlja in z besedo obnavlja, so le lupina. V njem je veliko srce. Narava je z njim prijazna – iz nje jemlje z ljubeznijo. Gozd se je v njem zgostil v doživetja iz srečanj, z divjadjo stkanih.

Pod mano prileti črna žolna na zlomljeno smreko. Udarja po votlem lesu – glavo nagiba globoko nazaj in z močnim kljunom seka v deblo, da lub in trhli les letita naokoli. Doni, ko udarja. Zazna gib moje glave, se zravnava v čuječnost in: kri! kri! kri! – odleti ...

Trideseti oktober. Po desetdnevni megli sončen, rahlo vetroven dan. Iz Cingalce je videti zástavo, nad gorami tja proti Otllici in naprej. Iz nje vstaja sonce.

Z Darkotom čez Kobišico, v Praprot in potlej v Črmenjak. S slepe ceste za Črmenjakom videla trop muflonjih ovac. Med njimi stara ovca z belo glavo ...

Petindvajseti november ... Dan, predihnan, prepihan, obsijan, presijan: od zračnega valovanja, od luči in svetlobe. Med drevesi, drevi in drevjem.

V pozno jesen usnulo rastje; od bogatega, z gozdnim volhkostjo napitega mahu, zelene skale.

In ko iz gozdnih tal, izmed debel in kamnov, oživi svet v podobo muflonjega tropa, je, kot bi ves breg bežal; kot bi kotanja v gozdu zavrela: vse je v gibanju

⁴ Darko Krapež, lovec v LD Trnovski gozd.

in brbotanju. Vmes se bliskajo bela sedla koštrunov, koščena rumeno-rjava barva njihovih polžev in beg ovc in janjškov ...

Vse bolj se je gostil mrak med bukvami. 'Danes sva z lovom končala,' sem pomislil, ko je Darko zakoračil proti cesti. Nič nisem obžaloval, da je za tisti dan konec. Dan je bil bogat – videl sem trop muflonov, v luči mrzlega zimskega sonca sem zalezal dvoletnega ovna: meril sem ga in na njem prekrižal križ. Bilo je gostejše, kot če bi streljal. Kri je butala v meni, srce je močnejše udarjalo. Čez sedlo v breg sem mu pošiljal sporočila: oj, ti zgoščena misel gozda, lepota in prelest, s poznim popoldanskim soncem obsijana ...

Bela na Idrijskem

16. maj 1994. Lep večer je – rekel bi 'čudovit', če ne bi bila ta beseda tako izrabljena. Vse je obrito z lučjo nizkega večernega sonca. Murni. Pozabil sem že, kako drgnejo v prisojnih pobočjih, v mladi travi. Če natanko prisluhnem, slišim še – poleg večernega vetriča – iz grape spodaj šumenje hudournre reke Bele.

Kako bi se znebil tiste napetosti v sebi, da bi znal polno doživljati trenutke? Tistega občutka, da sem na napačnem kraju, da mi tačas, ko sem pač nekje, drugje vse uhaja ...

Diši – po mladih travah s sončnih senožeti ...

Ko se vračam na planoto, iz teme ob cesti v luči žarometov sijejo oči živali: srnjad, z ubito odbito zelenkasto svetlobo; oči lisic, ognjeno medeno rumene ...

Kalar

17. maj 1994. Najlepše je, ko stopim iz avta, si okoli vratu obesim daljnogled,

vržem puško čez ramo – ko je še vse pred mano in se mi nikamor ne mudi ...

Na preži, pri Kalarju. Začelo je močno deževati, poševno, z jugozahodnikom. Od zahoda sem zamolklo pogrmeva. S Črnega roba silijo v dolino raztrgane megle. Grmenje je bližje in bližje. Gor za Ušivko nekje udari strela. Kot bi se po strmih v dolino podirali skalni skladi, se mi zdi. Postajam nemiren, loteva se me strah. Ne zdržim več. Oprtam si puško, s cevjo navzdol, si ognem jopo čez glavo in se v soju bliskov spustim s preže.

Srce mi buta v prsih, ko se požinem v breg.

Kobilška rupa za Križno Goro, 1998, 2001

Začetek junija. Po Sloveniji nevihte s točo. Vzgonnik je zelo močan, pooblačilo se je. Ptiči pojejo kot vsak dan. Le drevesnih cip ni; kosov tudi ne ...

Sredi junija. Drevesna cipa – lahko bi tej ptici izbrali drugo ime! Strnadje velikosti, blede rjava glavica, čepica; prav tak hrbet – vse z rumenozelenim nadihom. Letalna peresa temnejša, po perutih se nizajo rumeno obrobljene temne lise. Grlo blede rumeno, prav take prsi, grahaste. Očke rumeno obrobljene. Njena pesem je cvrčča, ponavljajoča se, z dolgimi zateglimi piski po cvrčanju. Kot bi bila štiridelna: cvrčanje; čiv-čiv-čiv; dolgi zategli piski; na koncu spet cvrčanje. Ko je vznemirjena, se oglašča s tankim – ciiip! Ciiip! Ciiip! Morebiti od tod tudi njeno ime.

In črnoglavka – kot bi srebrne kroglice metal v zvonečo posodo! Tako ta ptica poje – iz čistega grla. Taščici iz grla v drobnem curku lije zlato, črnoglavki v žuborenju živo srebro.

Šoja priletela prav do mene – od presenečenja je še krikniti pozabila.

Ob koncu junija. Moja duša pije lepoto.

Kobilška rupa v mojih očeh ni bila še nikdar tako lepa! Rož prelestnih čez in čez ... Obronki blede in temno vijoličasti – porasli z blazinami materine dušice in šetraja. Niže v bregu oplazi arnike, rumeno dehteče. Med travo divje gladiole, nežno roza-viola barve! Na drugem bregu rupe beli ognji kresničevja. Med njimi se pretika rdečerjava srna, liste obiraje. Po bregu proti severnemu robu rupe z zelenimi zublji gorijo grmi mladih bukev.

Kot bi bil sredi zelenega kotla. Okrog in okrog mene vre iz zemlje zelenje. Kot zeleni ognji z mladimi plameni ... Koliko rož in trav je že priklilo iz teh gorskih tal!

Vse je rumeno in oranžno. In plavo in vijolično, skoraj rdeče. In belo! Ranjaki, škrobotci, šentjanževke, rumene detelje,

Foto: Franc Černigoj

Kobilška rupa za Križno Goro in megla ...

primožki, materine dušice ... Šetrjaji in grebenuše ...

Sonce v svetlih lisah počiva na gozdnih tleh.

Razlita luč kaplja z bukovih listov.
Niti pajčevin, razpete med debli;
ubrane so na zvenenje krilc presijanih mušic.

Veter je vetrič in topla je njegova dlan.
Južni vzgornik, po kratkem zatišju, okrog devetih zvečer, se spremeni v vzhodnik in kaže na burjo ...

Sredi julija. Še en izpolnjen dan.
Tja čez rupo, polno večerne luči, srnjak: pijan zelenja, zeli in rož poletnih.

Kobilic cvrkutanje, muh, mušic in os brenčanje. Toplota od povesod: iz zemlje in z neba.

Čez dol s košatim repom lisjak pometa seme s trav.

V luč iz sonca, na golo bukev, se je pripeljal orel.

Začetek avgusta. Ponoči bo čez Križno goro prešla nevihtna fronta. Nebo nad Kamnim vrhom čudno žari. Kot bi Dežela zadaj gorela.

Dvakrat se mi je zazdelo, da se je nepokošen pašnik nad hišo čudno zasvetil. So bili le sunki vetra, ki so plegli travo tako, da je zasijala v temi?

Bil na preži v Snežni rupi. Na srnje pivkanje priteklo lisjak z voluharico v gobcu. Nato je dol od Špičastega vrha zalomastilo. To bo nekaj večjega, sem pomislil. Prašiči? Jelenjad? Ali srnjak goni srno? Ni bilo ne prvo ne tretje – bil je rekreativec, z dvema palicama si je pomagal pri teku skozi nočni mrak. Popadla me je jeza, da sem zavpil: »Kaj tekaš ponoči po grmovju! Lahko bi te ustrelil! Kje imaš pamet!«

Sredi oktobra, v letu dvajset.

Kobilška rupa in Snežna rupa v Mrzlem Logu ...

V Snežni rupi v Mrzlem Logu sem streljal na jelena. Dogodek je zaprav lovski, a se je dotaknil še drugih plasti življenja.

Naj zapišem, kako je bilo, dokler se v moji zavesti ne predrugači ...

Pod večer, v oktobru, sem šel, da uplenim kakega srnjega mladiča, v Kobilško rupo. Skoraj je že bil mrak. Tu sem v poznem poletju in v zgodnji jeseni videval matere srne z mladiči. Ustavil sem se vrh rupe. Ležala je pod mano, kot v sen usnula – razpotegnjena in uleknjena med mlad gozd, ki se z vseh strani širi vanjo. Divjega bitja v rupi nobenega, še šoja je ni preletela ...

Kaj pa je tista rjava lisa na drugi strani? Pogledam z daljnogledom. Iz mrtve

Foto: Franc Černigoj

Čez dol s košatim repom lisjak pometa seme s trav.

snovi gosti se bitje: iz gozdnih sokov, iz gozdnega zraka. Jelen! Že sto in stokrat sem pod večer in v zgodnjih jutrih prilezel sem gor, videl in dihal s temi in onimi divjimi živalmi v rupi, a jelena v njej še nisem doživel! In tudi če sem imel puško zmerom s sabo, na divja bitja v rupi sem redko streljal. A tokrat – prej ko sem streljal, je jelen stekel ...

‘Pa mi ne bo treba streljati,’ sem si oddahnil, tudi če mi je bilo skorajda malo žal. ‘Morebiti pa je kaj v sosednji Snežni rupi,’ sem pomislil in tiho odšel naprej.

Kolikokrat sem že šel po tej poti! Kaj vse sem že videl tod! Čokate srnjake, čuječe srne, njih igrive mladiče; divje prašiče, jazbece, lisice, zajce, kune ...; tudi dva medveda in volčje sledove; kanje in druge ptice ujede nad rupami; krokraje, šoje in mnoge drobne ptice: rjave srakoperje, velike in male ter čopaste sinice, dolgorepke in bele pastirice, stržke in drobne kraljičke, vrbje kovačke; cipe in hribske škrjance v jasnini ...

In zaslutil sem življenja v zemlji. Kot bi hodil po skritih življenjih. Murni in kobilice v prisojnih pobočjih, v mladi travi. Gozdne miši in voluharji v svojih bivališčih v zemlji. Mnogi palki na med travnimi bilkami razpetih mrežah ...

Od tu naprej naj spregovorim skozi pesem in želje ostarelega lovca. Pesem je bila napisana že v letu 2012.

O jelenu, uplenjenem v Snežni rupi, ob lokvi

Snežna rupa, 23. avgust 2012

Si še žejen, jelen?
Te še peče v goltu?

Si tvoj jezik še želi vode, z okusom po gozdni prsti?

Ležiš ob suhi lokvi ...

Lovec je vanjo na hrbtu prinašal vodo.
Ni bila rdeča, voda v gozdni kotanji.

A tebi mezijo z jezika rdeče kaplje ...

Pokljuka, z bratom Cvetkotom⁵

16. avgust 2005. Pokljuka, pri Zeleni mlaki. Prilezel sem po ilovnatem žlebu, ki so ga v prejšnjih časih v gozdna tla vdolbli hlodi: do vozne poti so jih vlačili s konji. Preden se žleb prevegne čez preval, sem se ustavil. Na širok smrekov panj kraj poti sem pogrnil zloženo pelerino, obenj položil nahrbtnik in sedel s puško na kolenih. In ostrmel v čakanje ...

Zdaj pa zdaj zmoti gozdno tišino češarek: izmed vej mogočnih smrek zamolklo pade na volhka tla. Veverice imajo tam svoje opravke.

Med vršički temno zelenega maha leze velik črn polž lazar. Za njim se vleče srebrna sled.

Umirim se. Krog in krog zaznam življenje ...

Ptice najprej spoznam po glasovih. Ko katero uzrem, jo prepoznam po pretikanju med vejami, po barvi perja, nje pojavi in po oglašanju. Glej: tam na kratko požvižgava kalin rdečeprsi. S kratkimi toplimi žvižgi. Oho! Brez tebe pa res ne gre, rus pèsk, taščica opečnatogruda! Ko bi s starim šivalnim strojem zabijala

⁵ Cvetko Černigoj – lovec v LD Bled.

zakovice v zrak, se oglašaj v podrastju. Kako drugačna je tvoja pesem spomladi, v mladem poletju in v pozni vlažni jeseni! Vsa srebrna in skrivnostna, v večernem mraku in jutranji temi. Zavzeti pogovor malih sinic: ci-ci-ci, na kratko; in na dolgo: ciii!, v drugi glasovni višini. Po deblu navzgor se v sunkih poganja plezalček. Zdaj pa zdaj zategne svoj ciii! ciii! ciii!

In tam, po veselju iglic in drobnih odmrlih smrekovih vejic, je na pohodu velika gozdna mravlja s črno odebeljeno glavo

Tako zdaj strmijo: gaber in hrast; in mókola in dren ... Tisoči krilatih žuželk brenčijo v negibnost v njih krošnjah. Tudi luč na gozdnih tleh je negibna. Le pritajen klic ptice je živ, v negibnem mrmranju ...

Gozd se je utelesil pred mano: v podobi črne živali, mimo bežeče.

Z gostim podrastjem gozd gosto diha.

Vse navzkriž, vse kvišku se stezajoč.

Stvarnik je iz razprte dlani nusal barv:

In na koncu še tole ...

Tisti pravi lov doživljamo sami in njegovo gostoto delimo le z najožjimi prijatelji. Ali pa z nikomer. Le naša duša se staplja s stvarstvom, ko vpijamo, srkamo vase vse okrog nas: drevesa, grmovje in trave; kamne, skale, skripe in špilje; skrle, grublje, škole in školče; robé in rebrí in ključe v rebréh; gore, berge in bregove, griče in hribe in vrhove, skuke, kuke in čela, kuclje in golake; doline in dolince, jame in jačke, grape, kotlje, luknje in badnje, ledene jame, ledenice in brezna, rupe, loze in drage; griže in séče, laze in lazke, meje in mejice; kale, dêpla, kaliče in školavnice; rovine in ravnice; staniša in ógence; in nebo nad vsem tem – pa naj bo v zelenem kipenju pomladi, v zrelem trepetavem poletju, v spokojni nabrekli jeseni ali v ledeni zimi ...

In vse že prej neimenovano. Bitja in žitja. Ali pa še nikoli ujeto v besedo ...

In še tole ...

Zaljubljen sem v jezik. V meni je, da poslušam. In zapisujem. In pišem. V meni odzvanja ne le pomen, temveč tudi zvén klenih besed, ki najbolj polno zazvenijo v narečju, tem edinem maternem jeziku vsakega posameznika. Saj skozenj pronicata tudi pokrajina in njen duh. In čas, seveda ...

Nekatere narečne in splošno manj znane besede:

badnji – velikim lesenim posodam podobne jame

Cingalca, Kobišca, Praprot, Črmenjak – kraji v lovišču LD Trnovski gozd

čela – gladki robovi hribov

dêpla – globoke kotanje s stalno vodo

Dežela – Zgornja Vipavska dolina

Krekovše, Tisovec, Putrhi, Široka dolina, Orlivc, Laso-kabl, Belca – kraji in vode v lovišču LD Krekovše, na Idrijskem

Križna Gora, Kalar, Kobilška rupa, Snežna rupa, Bela – kraji in vode v lovišču LD Javornik, na Idrijskem

lokev – kal, kaluža

mókola – mokovec

ógence – prostor, kjer so kurili oglarske kope

rus pèsk – rusi (rdeči) psiček; taščica; to poimenovanje kaže na njeno zaupljivost do človeka

skuki in kuki – zaobljeni vrhovi hribov

skripe – gladke skale

strmadina – strmina

stopotjo – mimogrede

turšca – turščica, koruza

vmesdol – navzdol

volhkost – vlažnost

zástava – megla nad vrhovi Trnovskega gozda, kot z ravninom odrezana, ki se zgosti, preden začne pihati vipavska burja

Zlatkota, Darkota ... – Zlatka, Darka ...

Foto: Franc Černigoj

Iz tal ... Bukev, veliki zvonček in čemaž. Križna Gora.

in podobnim, malo manjšim zadkom, kot prešpičena na obeh prehodih k bolj rjavemu oprsju.

Taščica prileti čisto blizu in kot z zakovicami zakuje sporočilo gozdu: človek-je-tu!!!

Drugače govori veter z visoko smreko kot z bukvami! Mogočno je slišati njegov glas v dolgih pahljačastih vejah smrek, ko jih gladi z dolgimi božljaji; z bukovim listjem pa šelesti trepetaje z zračnimi prsti.

Do kod je prilezel moj lazar ta čas? Oddiha si pod vlažno grivo, poraščeno s temno zelenim cipreasastim mahom.

Vrhé, 6 2012

Negibnost⁷

Gozd v popoldnevu, ko visoko sonce vkuje z žarko lučjo vsako drevo v pobočje.

rumene, zamolklo medeno rumene, rdeče in rjave, bele in sive ...

Ta skoraj negibna pretakanja ...

Tisovec. Začetek oktobra 2016

Jelenji ruk ... Sinoči sem ga začutil, skorajda doživel.

Tisovec. Črna noč. Le gor med krošnje je gozdna tema za odtenek bolj siva. Debla dreves so kot stražarji mraka in gozdne tišine. Telesu pustim, da se širi v gozdno noč, v nevidne liste, med drevje in skale in med nizko mokro gozdno rastje. Vzhajam kot kruh v noč. In čakam ... Še čakam. In še ...

Spodaj, globoko pod mano, vem: tam so jame in rupe globoke. In noter, iz njih, iz dna, oglasi se glas. Votel, a hkrati poln – iz njega brizga moč, v valu narašča in usiha! Kot luč je, luč iz glasu! Gor v strmeh bregu – vem, tam je skalnat svet, se uprasne drugi klic in s prsti iz glasu lovi iz rupe ruk. Od nekod iz gozdnih daljav rodovitni nočni hlad prinese tretji klic!

Vame se stekajo, popotujejo skozme, v valovih, da ves vzdrhtim ...

⁶ Vrhé – lovišče LD Vrhé.

⁷ Napisano na odpremnicah za uplenjeno divjad: divji prašič, 12 kg, Ocinca (Vrhé), 25. 11. 2012.

Slava od gore

JOŽEF LIBNIK

Letne sanje s krili ptic
v modro daljo so hitele,
prek vrhov je mraz zavel,
rože vse so odcvetele.

Gora se je odela v belo,
njen nasmeh je onemel,
v nedrih, ves zasanjan,
sleč rdeči je ovel.

Z vetrom so rumeno bol
usipali macesni v sneg,
kot da bi zlate solze
točili po sončnih dneh.

Rušje je utonilo v mraz,
njih zelenje – letne sanje
skrilo se je po čereh,
veter pesem dal je vanje.

Tam čakala bo pomlad
južne sape bolj ubrane,
da spet družno zapoje
pesmi nežne, srcu znane.

Da njih spev prežene mraz,
rožam cvéte odišavi,
soncu žarke pozlati,
gamse ljubi na livadi.

Kaj ti pojem o pomladi,
saj je beli pajčolan
strnil kruto smrt nad tabo,
vsem ponudil prazno dlan.

Pa ti pojem, ker te ljubim,
ker mi žal je tvojih trat,
rož dišečih, gamsov smelih,
kar krasilo je pomlad.

Pa ti pojem, ker je žalost
v srcu mojem prav nocoj,
v nemi boli duša joče,
draga gora, za teboj.

Igor Pčulin

Narisal: Igor Pčulin

Lovska delavnica za učence dvojezične OŠ Prosenjakovci

V petek, 6. oktobra, so se v slikoviti dolini, odeti v rahle jesenske barve, zbrali učenci prve triade Dvojezične osnovne šole Prosenjakovci, ki jo obiskujejo tudi učenci z Madžarske. Od šole do lovske kočice so se sprehodili peš, kjer so jih pričakali lovci, predstavniki ZLD Prekmurje, predavatelji na omenjeni delavnici.

Po prijaznem pozdravu predsednika Lovske družine Prosenjakovci **Ludvika Rituperja** in predsednika ZLD Prekmurje dr. **Arpada Köveša** so lovci najmlajšim poslušalcem predstavili svoje delo. Po nazorni predstavitvi mentorja **Štefana Nemca** so izvedeli veliko novega o prostoživečih živalih v naših gozdovih in o skrbi za divjad ter okolje, za kar skrbijo

tudi lovci. Spoznali in seznanili so se tudi s kinologijo na primeru lovskega psa, nemškega kratkodlakega ptičarja, in njegovega vodnika **Saša Ferenciča**, ki jim je predstavil praktičen prikaz dela s svojim štirinožnim varovancem. Pes se je poslušno odzival na vodnikove ukaze in predstavil vse večšine, ki jih mora obvladati zgledno izšolan in vsestransko uporaben lovski pes. Prikaz lovskega orožja in varno ravnanje z njim je nazorno predstavil **Slavko Gomboc**.

Čudovit toplec jesenski dan je bil nadvse zanimiv in nadvse poučen za razigrane šolarje, ki so z dodatnimi vprašanji pokazali pravo mero zanimanja, razumevanja in razmišljanja o divjadi in življenju v naravi. Učenci so razigrani in rahlo utrujeni zapustili obrobje gozda ob prosenjakovskem lovskem domu, polni novih znanj in izkušenj. Pomembna izkušnja z lovci je nedvomno prispevala k druga-

mu pogledu na njihovo delo, saj so v tistem dnevu tudi izvedeli, da v njihovo delo sodi med drugim varstvo okolja, prizadevanje za

pravi način seznanjanja najmlajših o naravi, življenju prostoživečih živali v gozdovih in njihovih skrbnikih, ki bdijo nad trenut-

Kinolog Sašo Ferencič je učencem predstavil vse najpomembnejše o izšolanem in uporabnem lovskem psu.

Zanimiv je bil odprt pogovor šolarjev z lovci.

Vse o živalih v njihovem naravnem okolju je mladim predstavil mentor na delavnici mladih Štefan Nemeč.

Vse foto: Peter Novak

izboljšanje življenjskega prostora živali ter njihovo prizadevanje, da bi mladim pomagali privzgojiti čut odgovornosti do narave.

Take in podobne delavnice so

nim in desetletnim dogajanjem v živalskih populacijah, o sožitju človeka in živali v naravnem habitatu.

Peter Novak

Enodnevni lovski tabor v LD Vinski Vrhovi

Lovska družina Vinski Vrhovi je organizirala in izvedla svoj prvi lovski tabor za šolsko mladino. Ob prisotnosti staršev so se tabora lahko udeležili tudi predšolski otroci. Za našo družino je bil to prvi tabor, najverjetneje pa ne zadnji. Pobudnica za organizacijo tabora je bila tajnica LD **Nine Malec**, ki je v sodelovanju z donatorskim podjetjem FAGUS GIS, d. o. o., »omogočila«, da to uresničimo. Takoj je bila ustanovljena delovna skupina, ki je začela s pripravami, pripravila predlog programa in ga na posvetu članstva tudi predstavila. Vse je bilo sprejemljivo za vse člane in po pripravah je zadeva stekla.

Pripravili smo več delovnih točk, na katerih so lovci predstavili domenjane vsebine za »lovške tabornike«. Delovne točke so bile: *lovski dom, krmišče za malo divjad, drevesne in grmovne vrste v gozdu, prostostoječa in premična preža*. Z vsemi delovnimi točkami so se mladi seznanili na poti od lovskega doma do lovške brunarice, kjer so poslušali nadaljevalne vsebine: *divjad v našem lovišču, zveri v Sloveniji, sledi divjadi v našem lovišču, vsebina (potrebščine) v lovskem nahrbtniku*. Obširnejša tema je bila *lovska kinologija*, v okviru katere so spoznali glavne pasemske skupine in pasme lovskih psov članov naše LD. K tej temi se je pridružil tudi znani kinolog **Stanko Lihtenvalner**, ki je predstavil svoje mlado leglo psov.

Med taborom nas je obiskala ekipa TV oddaje *Dober pogled* z novinarko Radia Prlek in Stajerskega tednika. Lovci - taborniki so se imeli tako priložnost pokazati tudi v javnem nastopanju

O divjadi v našem lovišču so mladi poslušali v lovski brunarici, kjer je tudi veliko dermatoplastičnih preparatov.

v medijih, čeprav to ni bila posebej načrtovana vsebina tabora; je pa bila vsekakor koristna zanje in tudi za nas.

S taborom smo začeli 19. 8. 2023 ob 9. uri, ko smo se zbrali v lovskem domu. Starši udeleženih otrok so uredili formalnosti tabora (podpis izjav o privolitvi za snemanje), taborniki so prejeli majice tabora in čakala jih je obložena miza dobrot z zajtrkom na začetku tabora. Starši in taborniki so se seznanili s celotnim programom tabora, pozdravne besede vsem pa je namenil starešina LD **Anton Šnajder**, župan Občine Ormož in predstavnik podjetja FAGOS GIS, d. o. o.

Najprej so lovci - taborniki zaslíšali lovski rog, ki je oznanil zbor za začetek tabora in postavljanje v vrsto. Lovski rog je zapel vsakič pred novo vsebino in je bil znak za konec odmora, ki so ga imeli med posameznimi temami.

Ob zaključku tabora so udeleženci upihnilli prvo svečko na torticah, ki so pošle v trenutku. Vsak udeleženec je prejel potrdilo o udeležbi, nahrbtnik podjetja FAGUS GIS z darili podjetja in

promocijskim materialom LZS. Kot vstopnico za udeležbo na lovskem taboru za naslednje leto pa je bilo treba zaigrati oziroma oddati čist lovski zvok iz lovskega roga, ki nima ustnika. Preizkusilo se je vseh 33 mladih udeležencev in večini je to tudi uspelo. Prisotni lovci so se po njihovem odhodu še sami preizkusili na lovskem rogu, vendar so bili veliko manj uspešni kot lovci - taborniki.

Že pred začetkom tabora so udeleženci dobili domačo nalogo. Vsak, ki bo poslal zgodbo ali risbo

s tabora, bo za prispevek nagradjen, mi pa bomo najboljšo risbico ali prispevek poslali v objavo v glasilu Lovec. In tako se je tudi zgodilo. Komisija LD je prejela kar nekaj risbic, izbrala pa najboljšo oziroma kar dve najboljši. Očitno so v družini Plemenič pravi umetniki. Tako sta bili nagrajeni risbici avtorjev **Matije Plemeniča** (7 let) in **Petra Plemeniča** (9 let). Obe risbici objavljamo, kot smo obljubili udeležencem tabora. Oba »umetnika« sta prejela za nagrado knjigi iz zbirke Zlatorogova knjižnica, drugi avtorji likovnih del pa so prejeli skromne nagrade za sodelovanje.

Hvala vsem mladim udeležencem, staršem za zaupanje in lovcem LD Vinski Vrhovi za uspelo izvedbo.

Naj dodam še komentar glede radijske oddaje *Male tačke* na Radiu Prlek in v oddaji *Dober pogled*. Novinarka Radia Prlek je pripravila skoraj enourni reportažo. V pestrem razgovoru z njo so mladi taborniki na svojstven način opisovali svoje občutke na lovskem taboru in tudi, kaj so se naučili. Zelo zanimivo je bilo poslušati, saj so udeleženci povedali marsikaj o lovstvu, tudi stvari, ki

Nagrajeni risbici vtisov bratcev Plemenič z lovskega tabora

Foto: Srečko Felix Kropce

Udeleženci enodnevnega tabora mladih v LD Vinski Vrhovi (19. 8. 2023)

jih na taboru niso slišali, vendar so povsem resnične. Po družabnih omrežjih je po oddaji Dober pogled zaobšla računalniška povezava (link) oddaje, kar pomeni, da so si jo lahko ogledali tudi drugi po oddaji, kar pomeni, da je bila »gledana«. Skratka, lahko zapišem, da je bil zadet žebliček na glavico.

Po taboru smo v LD analizirali opravljeno delo, kjer smo si lovci povedali, kje je treba še kaj popraviti, izboljšati in dodelati. Prav tako so se že začela snovanja programa za naslednji tabor v nekoliko drugačni obliki.

Če na zadevo pogledamo širše, je treba poudariti, da je naša ko-

misija **Mladi in lovstvo** na LZS naredila veliko. Posledica njenega dela so vse pogostejše organizacije taborov za mlade po Sloveniji z različnimi vsebinami. Povsod je dodano tudi nekaj, kar ustreza krajevnim značilnostim. Zelo dobrodošli so vsi pripravljeni promocijski pripomočki komisije LZS,

ki jih mladi z veseljem razgrabijo in tudi uporabljajo. In če se vprašamo, kaj storiti za boljši ugled lovstva, je pravi odgovor, da je to eden izmed najboljših načinov za našo svetlejšo prihodnost in družbeno sprejemljivost lovstva. Zato čestitke tudi komisiji.

Dr. Srečko Felix Kroppe

Domžalski rogisti med šestimi najboljšimi skupinami v Evropi

Zadnje evropsko prvenstvo lovske skupine rogistov je bilo že daljnega leta 2018 v kraju Levoča na Slovaškem, nakar je bil »koronski premor«, ki je odnesel načrtovani evropski prvenstvi na Poljskem, pa tudi kasneje na Madžarskem. Na teh EP se med seboj pomerijo skupine rogistov, ki se prek nacionalnih tekmovanj uvrstijo na dogodek. Zato je to EP resnično tekmovanje vseh najboljših na naši celini.

Z dovoljenjem in podporo Lovske zveze Slovenije smo bili tudi tokrat na tretjem Evropskem prvenstvu skupin rogistov edini predstavniki iz naše domovine, saj pri nas nimamo nacionalnih tekmovanj. Žal med slovenskimi skupinami rogistov očitno ni zanimanja za udeležbo na tovrstnih

Domžalski rogisti na tretjem Evropskem prvenstvu v nemškem Suhlu (7. oktober 2023)

tekmovanjih. Posledično s tem upada kakovost izvajanja lovske glasbe na rogovih, zamre pa tudi mreženje z drugimi tovrstnimi skupinami iz nam bližnjih držav.

Že zgodaj spomladi je bil javljen datum tretjega EP, ki je tokrat potekalo 7. 10. 2023 v kraju **Suhl** v **Nemčiji**. Z željo po izboljšanju rezultata s Slovaške in v želji po ponovnem merjenju z najboljšimi v Evropi smo se kljub dolgi poti in velikemu finančnemu vložku udeležili tekmovanja in začeli z intenzivnimi vajami pod vodstvom našega dirigenta **Daniela Savnika**.

EP se je udeležilo dvajset različnih skupin iz **Nemčije, Češke, Poljske, Slovaške, Madžarske in Slovenije**. Tekmovali smo v dveh skupinah: *lovski rogisti z B instrumenti* in *lovski rogisti z Es instrumenti*. Na tem tekmovanju je obvezna izbira skladb iz nacionalnih baz držav drugih udeleženk EP. To pomeni, da si lahko po lastni volji izberemo, s katero skladbo avtorjev iz držav

Nemčije, Češke, Slovaške itn. bomo tekmovali v rednem delu in s katerimi v zaključnem.

Naš dirigent se je za prvenstvo odločil za naslednje skladbe: *Johan Hayden – Prinz Eugen fanfare, C.M. Weber – Jägerchor, Reinhold. Stief - Minneburg – Fanfare* in *Johan Hayden – Waldmärchen*.

V prijetnem naravnem okolju, visoko v gozdu nad krajem Suhl, smo kljub veliki konkurenci osvojili za nas odlično **šesto mesto** v skupini **lovski rogisti z Es instrumenti**.

Tako se je poplačal ves naš trud, ki smo ga mesece vlagali v vaje, in vse finančne tegobe, ki so povezane s takim tekmovanjem.

Na Evropskem prvenstvu smo sodelovali: **Daniel Savnik** (dirigent), **Bine Drobnič, Jernej Hribar, Tomaž Tavčar, Ivan Kozarič, Hana Močnik, Mihael Kozjek** in **Tine Pavli**.

Verjamemo, da bomo z intenzivnimi vajami, nadaljnjo predanostjo glasbi, s pritegnitvijo podmladka in

usmerjenim delom lahko čez dve leti javili, da smo na četrtem EP na Poljskem posegli po najvišjih treh mestih v Evropi. Seveda pa nas v vmesnem času čaka še kakšno mednarodno tekmovanje v Avstriji in na Slovaškem.

Radi bi izkoristili samo še priložnost in se zahvalili vsem, ki ste nam finančno pomagali uresničiti zahteven projekt: krajevnim skupnostim Občine Domžale, posameznim podjetjem in samostojnim podjetnikom, LZS in ZLD Ljubljana, JSKD-ju, predvsem pa Občini Domžale in županji mag. **Renati Kosec**, ki ima posluš tudi za kulturo, zelo rada prisluhne našim željam in nam omogoča doseganje postavljenih ciljev. Zahvala velja tudi družinam sodelujočih, še posebno razumevanju naših partnerjev, ki so z velikim veseljem podprli projekt in nas spodbujali pri doseganju našega cilja.

Jernej Hribar,
predsednik

KD Domžalski rogisti

Plaketa tretjega Evropskega prvenstva lovske skupine rogistov, ki si jo je za šesto mesto priborila ekipa Domžalskih rogistov.

Nove lovske prijatelje spoznal po poplavih

Na Koroškem je spomin na dramatično avgustovsko poplavno ujmo še vedno zelo boleč. Prebivalce v vseh treh tamkajšnjih dolinah Mislinjski, Mežiški in Zgornjedravski tudi po nekaj mesecih vodne katastrofe še

zlasti spominjajo in vznemirjajo veliki kupi smeti, lesa in gramoza, zlasti pa onesnaženega mulja. Pod morečimi poplavnimi vtisi je še vedno tudi trinajst tamkajšnjih »jagrov« iz sedmih LD: LD Jamnica - Prevalje, LD Peca - Mežica, LD Koprivna - Topla, LD Strojna, LD Bistra, LD Pogorevc in LD Podgorje, ki so zaradi naraslih in pobesnelih voda ter zemeljskih plazov izgubili dobršen del svojega

premoženja. Prva jim je z deset tisoč evri priskočila na pomoč Koroška lovska zveza, na čelu katere je zelo pozoren predsednik **Janez Švab**. Med zelo ogroženimi koroškimi lovci je tudi 55-letni lovski čuvaj in član LD Jamnica **Renato Vastl** s Prevalj. »Prevaljski lovec sem že 33 let. V poplavih sem izgubil vse premoženje – dokaj veliko družinsko stanovanjsko hišo z urejeno okolico in štiri avto-

mobile. Rešiti sem uspel le nekaj lovske puške. Narasla Meža je od Poljane proti Prevaljam najbolj drla prav po desni strani svoje struge. Voda, pomešana s smetmi, lesom in onesnaženim muljem, je tako uničila tudi mojo hišo. Ker se je nekoliko pogreznila, v njej ne moremo več živeti, saj je spodnji del hiše povsem uničen. Dobrih sto metrov nižje je voda odnesla tudi polovico sosedove Berložnikove

hiše, nekaj sto metrov nižje pa tudi celotno Fužirjevo hišo,« je čutno, s solznimi očmi začel opisovati žalostno povodno zgodbo.

Deležen lovske srčnosti in dobrodelnosti, le država in Pošta Slovenije sta pozabili nanj

Renato, ki je že 32 let poštar, je v svojem zasebnem in lovskem življenju mnogim rad priskočil na pomoč. Njegova dobrotta se mu sedaj v veliki meri vrača. »Ko sem bil v globoki krizi, ki še kar traja, mi je takoj priskočila

ne pomoči in izrečene pozitivne besede s strani države in Pošte Slovenije. V poplavi sem imel škode za okrog 300 tisoč evrov. Izguba hiše, ki ni več vseljiva, niti je ne bom smel sanirati. Baje država zanjo ne bo dala nobenih sredstev, saj bodo tukaj gradili tretjo razvojno cestno os. Sicer pa v tem okolju tudi ne bi več rad živel. V neposredno bližino naše hiše so namreč navozili na tone onesnaženega mulja in ga vgradili v nasipe reke Meže.

morali povsem na novo, na novih temeljih. Ko smo kandidirali za ponovno dodelitev lovišča, je bila predpogoj nova hladilnica, ki smo jo udarniško tudi uredili. V najem smo vzeli objekt za novo lovsko kočo, na lepi lokaciji sredi lovišča. Obnoviti smo morali streho in notranjost naše nove lovske kočice. Vse to smo naredili v slabih dveh letih, a se je izplačalo! Takrat so nam priskočili na pomoč tudi koroški lovci, česar nismo pozabili. Organizirali so

in razmere, ko so pred nekaj leti izgubili vse lovske premičnine. Kljub temu so ostali trdni in neomajni v veliko srčnosti ter ob pozitivni energiji. Ko so izrazili željo, da želijo finančno pomagati enemu koroškemu lovcu, ki je utrpel veliko škodo v poplavi, sem za pomoč prosil Kotnika. Dogovorili smo se, da skupaj s predstavniki lovcev LD Paljevo obiščemo Renata in mu izročimo denarno pomoč. To humano dejanje nam bo za vedno

Foto: Franc Rotar

Koroški in primorski lovci pred nevseljivo hišo družine Renata Vastla na Poljani (z desne): Zorko Križaj, Milan Bošnik, Vladko Zorzut, Goran Škvarč, Renato Vastl, Borut Mužič in Bojan Kotnik

Foto: arhiv Renato Vastl

Prekmurski lovci v družbi prevaljskega lovca (z leve): Mirko Buzeti, Jože Kuhar, Renato Vastl, Ivica Miličević, Simon Kočar, Andrej Kosednar in Branko Hari

na pomoč prevaljska občina z županom dr. Maticem Tašičem na čelu. Pomoč so mi izkazali tudi številni prevalski »jagri« in domača lovska družina. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, zlasti pa domačim »jagrom« **Bernardu Štumbergerju** - Ravnjaku, ki je dva meseca skrbel za mojega lovskega psa, **Petru Tomincu** – Zmesu za nesebično pomoč in **Dušanu Jukiču**, ki sta z zamejskim lovskim rojakom **Juretu Mandlu**, tajniku Kluba prijateljev lova - Celovec, pri Celovski Slovenski gospodarski zvezi sprožila in organizirala denarno pomoč za mojo hčerko **Saro**, ki na avstrijskem Koroškem študira glasbo. Pri tem je pohvalno, da so akcijo podprli tudi posamezniki narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Za denarno pomoč lepa hvala Koroški lovski zvezi in lovskemu dobrodelnemu združenju Diana, na čelu z **Ljubom Drobničem**. Z vzorno lepo gesto se je z donacijo osebnega avtomobila izkazala tudi belokranjska lovska družina **Petek**. A kar me še najbolj boli, da do danes (23. 10. 2023, op. pis.) nisem bil deležen nobe-

Tukaj res ni več mogoče zdravo živeti,« je odločen Renato. Njega in njegove družinske člane so sredi oktobra z obiskom presenetili predstavniki ene najmlajših slovenskih lovskih družin LD Paljevo, ki je bila na novo ustanovljena šele leta 2016 na temeljih nekdanje LD Anhova. Na Prevalje so prišli starešina **Borut Mužič**, gospodar **Vladko Zorzut**, lovski čuvaj **Goran Škvarč** in član **Zvonko Križaj** s Ptuja. Prinesli so mu lepe pozdrave od vseh paljevskih lovcev in mu izročili zbrano denarno pomoč. Pobuda in dejanje 52 tamkajšnjih lovcev bo zagotovo za zgled drugim v slovenskem lovskem prostoru. »S koroškimi lovci imamo dolgoletne dobre prijateljske stike, ki segajo še v obdobje delovanja nekdanje LD Anhovo, ki je uspešno delovala več kot 60 let. Če kdo, potem člani naše lovske družine vemo, kako je preživeti krizo in negotove razmere, saj smo tudi mi, zaradi neobjektivnega sodnega epiloga izgubili domačo vse: 3.800 ha veliko lovišče, trinadstopen lep in urejen lovski dom ter hladilnico. Začeti smo

celo strelsko tekmo, katere izkupiček je šel za nas. Zgradili so nam tudi novo visoko prežo. Ko enkrat rabiš pomoč, potem znaš ceniti, ko jo potrebuje nekdo drug. Tako smo se odločili, da bomo na nek način pomagali enemu koroškemu lovcu z denarno pomočjo. Danes sem zelo ponosen, da smo spoznali prevaljskega lovca Renata in mu z velikim ponosom izročili skromen denarni prispevek. Država je prejšnji naš lovski dom, hladilnico in lepo lokacijo prodala. Tam so zdaj uredili apartmaje. A kar je najbolj pozitivno, da zaradi neugodnega sodnega epiloga nobeden od članov ni izstopil. Še bolj odgovorno in prizadevno upravljamo z divjadjo v lovišču,« je še poudaril prizadevni starešina Mužič.

Da je denarna pomoč LD Paljevo prišla v prave roke, imata največ zaslug slovenjgraški lovec **Milan Bošnik** in nekdanji koroški ter štajerski lovski inšpektor in koteljski lovec **Bojan Kotnik**.

Bošnik je povedal: »Dobrih dvajset let sem že dober prijatelj z lovci iz okolice Anhovega, zato dobro poznam njihove težave

ostalo v lepem spominu. Spoznali smo pristrčne in poštenega prevaljskega lovca. Sam na srečo nisem direktno občutil poplav. Ko sem videl na TV posnetke iz Črne, sva se s partnerjem moje hčerke, ki ima podjetje z gradbeno mehanizacijo, odločila, da greva na lastne stroške za teden dni pomagat ubogim Črnjanom.«

Renata so z enodnevnim obiskom nedavno presenetili tudi prekmurski lovci: **Mirko Buzeti**, gospodar, član upravnega odbora in predsednik komisije za lovske izpite, ocenjevanje škode in lovskih trofej pri LD Bakovci - Lipovci, **Ivica Miličević**, revirni vodja in lovovodja LD Pečarovci, **Simon Kočar**, član UO LD Rankovci in član Komisije za strelstvo pri ZLD Prekmurje, **Andrej Kosednar**, gospodar in član UO LD Murska Sobota, **Branko Hari**, član Disciplinske komisije in kinološki referent LD Mlajtinci, ter **Jože Kuhar** iz LD Beltinci. Za Renata so organizirali veliko strelsko tekmo. Ves izkupiček tekme so mu ob izjemno čustvenem naboju izročili pred njegovo poškodovano hišo.

Franc Rotar

49. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov na Visokem

Letošnje že 49. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov je potekalo 7. oktobra pred dvorcem Visoko na domačiji pisatelja Ivana Tavčarja. Letošnje leto je namreč Tavčarjevo leto in organizatorica srečanja Občina Gorenja vas - Poljane se je odločila, da bo tako počastila spomin na Tavčarja, ki je bil tudi lovec.

Srečanja se je udeležilo enajst lovskih pevskih zborov in dvanajst skupin lovskih rogistov iz vse Slovenije, vseh nastopajočih skupaj je bilo skoraj dvesto. Udeležence sta pozdravila župan Občine Gorenja vas - Poljane **Milan Čadež** in podpredsednik Lovske zveze Slovenije mag. **Aleš Klemenc**.

Dogodek so popestrili tudi **Janez Čadež**, ki se je prelevil v Ivana Tavčarja, člana KD Ivana Tavčarja, **Frenk Dolenc** in **Silvo Potočnik**, ki sta uprizorila skeč *Lov na divjega petelina*, in skupina **Suha špaga**, oponašanje je-

Foto: Urša Kmetec

Na devetinštiridesetem Srečanju LPZ in skupin rogistov na Visokem je nastopilo dvesto pevcev in rogistov iz vse Slovenije.

lenjega rukanja pa je predstavil **Vital Šuligoj**.

Zaključna beseda je pripadla predsedniku Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi LZS mag. **Janiju Šalamonu**. Zaključek prireditve sta oznanili pesem *Mi smo lovci* združenih

pevskih zborov, ki jih je vodil dirigent **Milan Bajželj**, in skladba *Konec lova* združenih skupin lovskih rogistov pod vodstvom dirigenta mag. Janija Šalamona.

Jubilejno, 50. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov bo, tako kot prvo srečanje, organiziral

Lovski pevski zbor Globoko, ki je ob koncu letošnjega dogodka že prevzel prapor srečanja. Datum in kraj jubilejnega srečanja sta že znana: sobota, 8. junij 2024, v športni dvorani v Brežicah. Na slišanje prihodnje leto!

Urša Kmetec

Po avgustovskih neurjih v visokogorskih loviščih

Podnebne spremembe, naraščanje temperatur, suše, požari, povodnji, poplavljanje, hudourniška razdejanja, orkanski vetrovi so krivci za nenadne ujme in so vse večje zlo za naravo, gozd, rastlinstvo in živalstvo. Tega ne občutijo samo neživa narava, prostoživeče živalstvo, rastlinstvo, gozdovi, ampak tudi človek lovec, ki živi s poslanstvom varuha gozda in življenja v njem.

Naravne katastrofe, ki smo jim bili priča v letošnjem avgustu, ko so hudourniki uničevali gozdne poti, vlake, steze, smo tudi lovci, ki v svojih domovih nismo bili ogroženi, pošteno občutili, ko smo lahko samo nemo nemočno opazovali, kako so izginjala gozdna cestišča, ko so kamniti in zemeljski plazovi, skalni podori blokirali gorske pohodne steze, zasipali poti, dostope v gozd in na goro. Ob tem so uničevali steze in poti, ki so nas prej vodile v lovišča. Lovske poti in steze so bile in so mnoge še vedno prekrite s podrtim drevjem, nastale so nove

Komatevra, avgust 2023. Podor hriba na gozdno cesto ob nekdanjem kamnolomu lehnjaka, ki vodi v najširše gorske površine lovišča LD Jezersko in kjer stoji tudi lovška kočja Stanič.

Foto: France Ekar

Čedca, avgust 2023. Do pred leti je bil to najvišji slovenski slap, katerega precejšen del se je zrušil po neurju. Malo kasneje se je zrušila še desna stran. To je območje pod Kočno, kjer je pravi »gamsji raj«, v katerega je sedaj onemogočen prehod – pristop.

poglobljene ali globoke hudourniške struge, globeli in nova, po obsegu povečana melišča. Le-ta so nasuta z novimi, izjemno velikimi količinami nanesenega peska, ki marsikje segajo na gorske travnate ali z rušjem (cretjem) poraščene pašne površine, ki so bile prej bogata mesta za prehranjevanje prostoživeče rastlinojede gorske (alpske) divjadi.

V nastali situaciji je izvajanje lova in drugih opravil zelo oteženo, kajti dostopi do lovišča in vanje so se podaljšali zaradi

neprehodnosti, izogibanja podrtemu drevju, ki je popadalo na poti in steze. Prav tako so tudi gozdne poti nezanesljivo prevozne, saj so na večjih mestih razdrte ali zasute. Pri tem je še posebno otežen prevoz uplenjene »težke« visoke divjadi – jelenjadi. Upravljalci lovišč so in bodo morali največ dela nameniti opravi, da bo v lovišču ponovno mogoče gibanje.

Zaradi vremenskih ujm sta hoja in vožnja po stezah in cestah tudi vsestransko nevarni, zato je zaradi varnosti uporabnikov

Foto: arhiv LD Jezersko

Lovski veterani LD Jezersko – Miloš Zupančič, Dušan Šemrov (vodja lovskega sektorja) in Gorazd Močnik – ki so na novo postavili podrto lovsko prežo na Štularjevi planini na višini 1000 m.

priporočljivo, da odslej tega nikoli ne počnimo sami, ampak vedno skupaj s še katerim lovцем. Tudi obveščanje je še kako potrebno, še posebno v primeru časovnih zakasnitev zaradi nepredvidenih nevarnosti ali nesreče.

Obveščanje. Če nastanejo določene težave, okvara na vozilu, naša nenadna obolenost, nesreča, moramo o tem obvestiti center za obveščanje (112), da situacijo čim prej strokovno in varno razrešijo in uredijo. Če pa nas v lovišču, v gozdu, na hribu, v skalovju preseneti noč in moramo uporabljati svetilko ali drugo umetno luč, moramo že prej presoditi, če bo svetlobna moč sevanja toliko »močna« in bo dovolj svetila, da bo vidna tudi daleč v dolino. Tudi o našem nenadnem »svetlobnem gibanju« je treba obvestiti Center

za obveščanje, 112. Tako bo razjasnjeno in pojasnjeno, zakaj je svetlobna znamenja opaziti na gori tudi pozno ponoči: ali so namenjena klicu na pomoč oziroma potrebi po organiziranju reševalne akcije ali ne.

Tako je 17. 8. letos občan na gori ponoči opazil premikajočo svetlobo luči. Po daljšem opazovanju je o tem obvestil 112. Takoj je bila aktivirana gorsko-reševalna poizvedovalna akcija gorske reševalne službe (GRS). Ob 22.40 se je na odhod podala ekipa osmih gorskih reševalcev iz Centra GRS - Kranj. Na cilj so prišli ob 1.10. Tam so ugotovili, da je lovec svetil na muflona, ki se je »nekoliko dalj časa po uplenitvi« zadrževal tam in se gibal z močno lučjo po hribu ... Primer je poleg drugega tudi nauk in opomnik,

Foto: arhiv LD Jezersko

Obnova lovske steze po neurjih. Neprehodne in odnesene lovske steze je po neurju treba popolnoma očistiti in odstraniti podrto drevje in jih še posebno na strmih delih na novo učvrstiti.

da ob takem zadrževanju in hoji s svetilko na gori vendarle vedno obvestimo Center za obveščanje ali 133. Če pa na nekem mestu ni signala GSM, je vedno pametna domenjena praksa (zahteva vodstva LD), da o izhodih v

take predele že pred odhodom obvestimo odgovornega v LD oziroma upravljavca lovišča, ki bo po potrebi o svetlobnih signalih pravočasno posredoval obvestilo na zato pristojno mesto.

France Ekar

Lovska družina Starše se pomlajuje

V zadnjih treh letih se je LD Starše pomladila. »Torej se le pomlajujemo,« smo ugotavljali na zadnjem zboru članov LD, ko je potekal tudi krst trih mladih lovcev: lovke in dveh lovcev. Že med razpravo po poročilu starešine, gospodarja in tajnika LD smo ugotovili, da smo v članstvo LD sprejeli mlajši kader v starosti od 16 do 32 let. Uspešno so opravili lovski izpit, predvsem lovka **Zoja Šprah**. V UO LD in na zboru lovcev ugotavljamo, da so se mlada lovca in lovka zelo uspešno vključili v delovanje lovske družine. Nekateri so kandidati, da bi na volitvah leta 2024 sprejeli tudi katero od odgovornih funkcij. Pomembno je, da take člane po opravljenem izpitu in lovskem krstu vključujemo v odgovorne naloge organov vodenja LD, v

Foto: Marjan Malek

Na zadnjem Zboru lovcev LD Starše smo krstili tri mlade lovce: lovko, rojeno leta 2002, in lovca, rojenega leta 1999, v članstvo pa sprejeli še dva lovška pripravnika, stara 19 in 24 let.

strelsko sekcijo, v organizacijo pristrelitev lovskega orožja in prekus strelskih sposobnosti članstva, za pomočnike lovovodij na skupnih lovih. Seveda pa moramo ob tem starejši lovci pomagati z

nadzorom in mentorstvom, saj želimo, da pomlajena lovška družina postane tudi temu primerno uspešna pri vodenju in opravljanju najodgovornejših funkcij. Posebej lahko izpostavimo gospodarja LD

(roj. 1980), ki je leta 2009 opravil lovski izpit, že od leta 2011 pa zelo kakovostno in uspešno vodi gospodarjenje LD in je poleg članstva v UO LD Starše tudi član UO OLZ Maribor. V letu 2022 je za svoj trud prejel zlati znak za lovske zasluge. Lovka, ki je zelo uspešno opravila lovski izpit in je bila krščena na zadnjem zboru lovcev, pa prevzema nadomestno funkcijo strelskega referenta, saj tudi z odliko strelja z lovskim orožjem.

V letu 2023 imamo spet med nami mlada lovška pripravnika, v letu 2024 pa pričakujemo sprejem še dveh v starosti do 20. leta starosti. Vsi mladi so ustrezno izobraženi, imajo srednješolsko izobrazbo, nekateri nadaljujejo tudi s študijem.

Skratka, zadnja leta LD Starše dosega namen usmeritve v pomladitev lovske organizacije.

Marjan Malek

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Anton Čadež, LD Poljane
Franc Novak,
LD Šmarje pri Jelšah
Štefan Ribič, LD Radlje
Ivan Šneler, LD Sinji Vrh
Božidar Zavodnik, LD Laze

85 let

Ivan Brečko, LD Laško
Avguštin Burger,
LD Višnja Gora
Jože Fortuna, LD Veliki Gaber
Branko Gruntar, LD Kobarid
Anton Kralj, LD Tržič
Lucijan Pavlin, LD Grgar
Janez Podržaj,
LD Taborska jama
Jožef Rabič, LD Bučka
Tomo Simon, LD Hum Celje
Milan Vrbinc, LD Škofljica

80 let

Jožef Arh, LD Veliki Podlog
Ivan Babošek, LD Fram
Franc Blatnik,
LD Handil Dobje
Mirko Fišer, LD Ivanjkovci
Ivan Funkl,
LD Dol pri Hrastniku
Janez Grilc, LD Dobrepolje
Boštjan Jemc,
LD Gorenja vas
Avgust Klar, LD Mlajtinci
Silva Komučar, LD Artiče
Albert Kovač, LD Oljka
Anton Kovačič, LD Rakitna
Janez Krajnc, LD Trbovlje
Franc Krajnc, LD Kapla
Karel Kralj, LD Peca - Mežica
Anton Medved,
LD Dravinja - Majšperk
Štefan Orosel, LD Ruše
Gabrijel Pesjak,
LD Begunjščica
Ivo Pihler, LD Cankova
Edgar Pregl, LD Hoče
Mojmir Pustoslemšek,
LD Kostanjevica na Krki
Franc Šunta, LD Boštanj
Stanislav Terbovc,
LD Loka pri Zidanem Mostu
Franc Trefalt, LD Zabukovje
Marija Veršič, LD Brezovica
Štefan Zelko, LD Kungota

75 let

Ivan Baraga, LD Rakek
Branko Benčič,

LD Gaberk – Divača
Štefan Berendijaš,
LD Bakovci - Lipovci
Anton Braček, LD Juršinci
Slavko Čuk, LD Hubelj
Janez Demšar,
LD Križna gora
Anton Erjavec, LD Krka
Dravo Ferligoj,
LD Istra Gračišče
Stanislav Fern, LD Poljane
Marijo Fojan,
LD Istra Gračišče
Tomaž Gederer, LD Pšata
Miroslav Gregorič,
LD Radeče
Erih Gričnik, LD Puščava
Zvonimir Hutar, LD Črnomelj
Žarko Jarc, LD Gorica
Konrad Jereb, LD Žiri
Franc Kidrič, LD Prestranek
Janez Komperšak,
LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Ivan Laznik, LD Hrastnik
Ivan Marinič,
LD Bresnica - Podgorci
Vlado Marolt, LD Bled
Stane Mlakar, LD Žiri
Ljubko Mrakič, LD Bovec
Janez Petač, LD Storžič
Janez Pišotek, LD Oplotnica
Franc Purkat,
LD Velike Lašče
Rašo Sitar,
LD Plešivica - Žužemberk

Ivan Sovič,
LD Velika Nedelja
Jože Špehar, LD Mala Gora
Milenko Štimac,
LD Brezovica
Štefan Tivadar,
LD Velika Polana
Miran Vaupotič,
LD Križevci pri Ljutomeru
Jože Vičič, LD Bukovca
Ivan Volovšek, LD Pristava
Franc Žele, LD Pivka

70 let

Alojz Bandelj,
LD Veliki Gaber
Danilo Batič, LD Lijak
Janez Brodnik, LD Kočevje
Janez Demšar, LD Rakitna
Jurij Dogša, LD Središče
Rudi Glogovšek,
LD Senovo
Franc Grabner,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Stanko Grižon,
LD Istra Gračišče
Jože Hojs,
LD Videm ob Ščavnici
Alojz Ivančič, LD Čezsoča
Janez Janežič,
LD Vinski Vrhovi
Franc Jeglič,
LD Stol - Žirovnica
Stanko Jevšenak, LD Zreče
Silvo Kmetec, LD Rače

Marjan Kraševc,
LD Cajnarje
Severin Krpan,
LD Fajti hrib Renče
Drago Menhart, LD Kungota
Egidij Mlekuž, LD Soča
Ivan Murko, LD Duplek
Sonja Noč, LD Jesenice
Štefan Novak, LD Libeliče
Štefan Oštir, LD Dolič
Miroslav Pavlič, LD Globoko
Jože Pekolj, LD Dobrnič
Štefan Podlessek, LD Mlajtinci
Miha Pogačar,
LD Gaberk – Divača
Rajko Potokar,
LD Sela pri Kamniku
Jože Reberšak,
LD Podčetrtek
Jožef Reihss, LD Cirkovce
Zdravko Robek, LD Škocjan
Filip Samsa, LD Loški Potok
Janez Smukavec,
LD Stara Fužina
Silvo Stržinar, LD Medvode
Anton Tirš, LD Apače
Jurij Trnovec, LD Škofja Loka
Ljubo Velikonja,
LD Trnovski gozd
Miroslav Zamljen,
LD Stahovica
Lauro Zonta, LD Koper

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisel: Milan Samer

Bil je lep poletni dan ...

Vzgojiteljice enote Jurček smo v sodelovanju z lovci LD Kresnice pripravile zaključek vrtčevskega leta na Tujem Grmu. Gozdna jasa in nekdanje strelišče sta se za tri ure spremenila v prizorišče gozdnih iger ter prostor za druženje in brezskrbno otroško razigranost.

V uvodnem delu so otroci z lovci in vzgojiteljicami - pomočnicami naredili en krog po prizorišču, kjer so spoznali delo in pomen lovstva pri nas, značilnosti gozdnih živali ter se družili z lovskimi psi. Starši so se medtem pridružili vzgojiteljicam na zaključnem roditeljskem sestanku, kjer smo jim predstavile napredek otrok s cilji in dejavnostmi, ki smo jih imeli med letom.

Po roditeljskem sestanku je na povabilo lovcev zbrane pozdravil sokolar Nejc Nastran s planinsko orlico Regino. Predstavil je

sokolarstvo v Sloveniji, veliko povedal o značilnosti ptice, otroke pa najbolj navdušil s skupnim fotografiranjem.

Osrednji dogodek srečanja so bile zagotovo gozdne igre – razdeljeni v skupine po barvi, so se otroci in starši na osmih postajah lahko pomerili v reševanju ugank, ciljanju na tarčo (hranjenje veverice in podiranje pločevink s storžji), poskokih v vreči, prepoznavanju oglašanja gozdnih živali, peki penic na ognju, sestavljanju slike drevesa iz naravnih materialov ter metanju smrekovih obročkov na količke. Za vsako opravljeno nalogo so si prislužili štampiljko na zbirni kartonček. Za dodatno popestritev jih je med drevjem čakala napeta pajkova mreža, lovci pa so skrili nagačene živali, ki so čakale, da bi jih ujeli spretni opazovalci.

Sledila je točka presenečenja v izvedbi članov LD Kresnice – prikaz športnega streljanja umetnih (glinastih) golobov. Štirje

Prijetno je bilo druženje ob ognju, peki penic in domačem metinemu in bezgovem sirupu.

lovci so predstavili spretnost, ki je pred dogodkom večina še ni imela možnost spoznati. Zbrano smo opazovali dogajanje na nebu, navijali za uspehe in strelce spodbujali ob neuspelih poskusih.

Ob koncu so lovci, **Janez, Branko in Dušan**, otrokom razdelili medalje za sodelovanje v gozdnih igrah in streljanju na glinaste golobe v spomin na dogodek. Sledilo je druženje ob ognju, peki penic in domačem metinemu ter bezgovem sirupu, ki smo ga

v ta namen z otroki pripravili v vrtcu.

Za uspešno izveden poletni dogodek se zaposlene v enoti Jurček zahvaljujemo sokolarju Nejcu Nastranu za obisk in obširno predstavitev njegovega dela ter prav tako lovcem LD Kresnice za predstavitev njihovega dela, za gostitev na čudoviti lokaciji, sodelovanje pri načrtovanju dogodka in pripravi prostora. Hvala, ker se vedno odzovete našemu povabilu!

Polona Žagar Rupar

Vzgojiteljice enote Jurček smo v sodelovanju z lovci LD Kresnice pripravile zaključek vrtčevskega leta na Tujem Grmu.

Vse foto: Polona Žagar Rupar

Nejc Nastran s planinsko orlico Regino je otrokom in staršem predstavil sokolarstvo v Sloveniji.

Nariscal: Vital Šuligoj

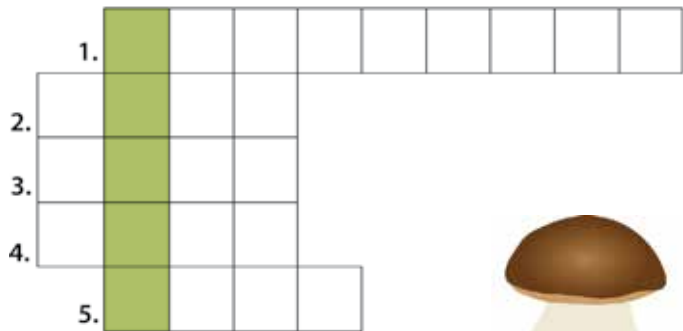
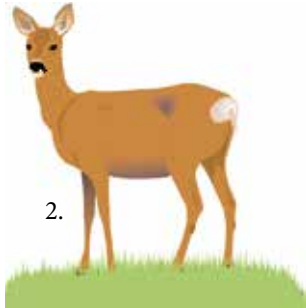

RJAVI MEDVED

V Sloveniji je rjavi medved zavarovana živalska vrsta. V preteklosti je bil že skoraj iztrebljen, v zadnjih letih pa je medvedov v naših gozdovih spet nekoliko več. Za svoje življenje potrebuje dovolj velik strnjen gozdni prostor, kjer ima varno zavetje, pa tudi dovolj hrane. Prehranjuje se z gozdnimi sadeži, gobami, plodovi plodonosnih drevesnih vrst (lesnika, drobnica, skorš, kostanj, hrasti, bukev ...) in mrtvimi živalmi. Rad pleni manjše živali (npr: miši, plazilci), pa tudi kakšno srno ali jelena napade iz zasede. Lahko napade tudi drobnico, govedo ali konje, če živali na paši niso dovolj dobro zaščitene z ogrado.

Medvedi mrzlo zimo predremlejo v varnem zavetju votlin, pod skalami ali v votlih starih drevesih. Če je zima mila, se predramijo in odidejo iskat hrano.

Medved je sicer plašna gozdna žival in pred obiskovalci gozda bo zbežal, še preden ga bodo opazili. Napadalne so lahko skrbne mame medvedke, ki se bojijo za svoje majhne radovedne mladiče, ali pa ranjeni medvedi. Zato moramo biti nadvse previdni, če se sprehajamo v gozdovih, kjer so medvedi stalno prisotni. Srečanje s tako veliko zverjo bi bilo za nas lahko tudi nevarno.

Rešitev: Kako imenujemo varno zavetje, kamor se medvedi zatečejo, da predremlejo mrzlo zimo?

Za najmlajše

Število pod črto pove, katero črko vpišeš na črto. Preberi rešitev!

A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I	J	K	L	O	M	N	P	R	S	Š	T	U	V	Z	Ž
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

— — — — — ' ,
19 17 14 15 13 1 5 10 19 6 24 2 22 5 10

— — — — — ' ,
23 14 21 13 10 16 14 24 1 17 22 19 21 10

— — — — — :
9 13 1 4 1 10 16 11 6 24 16 14 2 18 22 16 5 1

» — — — — —
17 18 6 21 14 17 13 1 15 10 11 6

— — — — — !
2 22 16 5 1

LOVSKA KRIŽANKA

				SESTAVIL: MARJAN SOTLAR	KRAJ NAD REKO V HRVAŠKI	SIMFONIJA SALADATELJA RIMSKEGA KORSKOVA	VRSTA ITALIJANSK VERMUTA	MANUŠI OTOK NA JUGU AVSTRALIJE	ITALIJANSKI SPOLNIK	SLOVENSKI PESNIK (JOŽE)	OBVODNA ŽIVAL IZ DRUŽINE KUN	JUNAKINJA ROMANA INA ZORNANA	KOOR NI PO RODU NEMEC	VRSTA VŠNJE
				KAMELJE MESO										
				PROCESI PRESNAV- LJANJA										
				ITALIJANSKO MESTO OB BRENTI					LUKA V JUŽNI TURČIJI MESTO NA SICILJI					
				ZHAKAVIT				MELODIČNI STAVEK V SUITI				ERBUJ		
				ZIDARSKA ŽUČKA				TOLKALO				KILOGRAM		
										VRHUNEC BOLEZNI REKA V PERUJU				
NARISAL: IGOR PČUJIN	EGIPČANSKA SVETA MAČKA	ARJI PODOBEN SPEV	SKUPEK CELJIC MALTEŠKI POLITIK (ALFRED)			SPODNJE OHODNICE JUŽNO DREVO IN NUG. SAD					DEDNA OSNOVA STAR SLOVAN			
DRUGO NAJVEČJE MESTO V ŠVICI					SPONKA ZAFONKA							KALCUJ IRSKA REPUBLIKAN ARMADA		
GOROVJE V SEVEROZH INDIJI					LANTAN		JUDOVSKA VERSKA SKUPNOST GL. ŠTEVNIK						KOOR PŠE IDILE	PRVOTNI PREBIVALCI OCEANJE
SIHNO SINČEK					ZASTOPNIK ANTIČNA GRŠKA POKRAJINA					PREVARA UKANA DEL STRELN GROŽJA				
LJUBLJANSKA TOVARNA TRAKOV					ANTON NANUT OTROŠKI REKVIZIT			ANTON ZUPANČIČ			REČNI OTOK V PODONAVJUJ BREZOVO SLADILO			
INTERNETNA DOMENA ŠPANIJE			DEL JEDILNEGA PRIBORA RADOTENČEK						SPRAVARSKI DROG S KLJKO				VEZNIK ZELEN MINERAL	
MESTO V SEVERNI ITALIJI									SLOVENSKA NOVINARKA (DANICA)					
	SVETLI DEL DNEVA	MESTEČE IN REKA V SRBIJI GLAVNI ŠTEVNIK							LIRSKI PESNIK PRIMEK PEVKE TEJČIČ					
DELNŠKA DRUŽBA		REKA V UKRAJINI TROPSKI SADNI GRM												
HRIB JUŽNO OD BEOGRADA					OKRAJŠAVA ZA DEPARTMENT	ŠKIPNI VOJAŠKI DOPOSLANEC	FR. PISATELJ (S. GEORGE) ZAGREBSKI NOGOM. KLUB						ŽVLJENSKI VOJLO, PRINČIP	PREDJANSKI VITEZ
SLOVENSKI PEVEC (JANKAR)					STARI OČE, DEDI FR. IGRALKA (MARIE)					SL. FILOZOF (HRIBAR) TROPSKI KUŠČAR				
	SLOVENSKA DRUŽBA ZA AVTOCESTE	ENDEMIČNA VRSKA KLJIC, POZIV							SL. OPERNA PEV (ALENKA) MUSLIMAN- SKI ŽENSKI IME					
POKLON DARLO			MORSKA RIBA NEMŠKA IND. NORMA										FLEŠNI ZLOB NAJVIŠJI VRH FRUŠKE GORE (DRVENI)	
ŽIVAL BREZ NOG					EKSTOČNO SADJE IZ JV AZIJE NATRIJ						PREKO VEZNIK			
DIRKANJE PO JAVNIH CESTAH					SLANO GORSKO JEZERO V TIBETU			NASELJE BLIZU MENGŠA						
KI IMA OKUS PO SOLI					NEHDANI ROMUNSKI ČEP			STROKOVNAK ZA ANATOMIJO						

UGANKARSKI SLOVARČEK

AJR – melodični stavek v suiti, AKME – vrhunec bolezni, EJA – reka v Ukrajini, EPINEFEL – morska riba, SALAK – eksotično sadje iz JV Azije, NAM – slano gorsko jezero v Tibetu, BASTET – egipčanska sveta mačka, SANT – malteški politik, EBA – manjši otok na jugu Avstralije, AUGUSTA – mesto na Siciliji, ELE – reka v Peruju, KSILITOL – brezovo sladilo

Rešitev križanke
poiščite na strani 604.

Foto: Jaroslav Pap

»Lovci razumete naravo in pomagajte pri ohranjanju ravnovesja v njej«

Odmevna prva Hubertova sv. maša v mariborski stolnici

Na dan lovskega zavetnika sv. Huberta, 3. novembra 2023, je bila v mariborski stolnici sv. Janeza Krstnika prva Hubertova sv. maša na Štajerskem. Na pobudo njenega predsednika **Marjana Gselmana** jo je organizirala območna **Lovska zveza Maribor**. Pritegnila je ne samo veliko lovcev, pač pa tudi mnogo meščank in meščanov, ki so lahko doživeli mogočnost lovskega mimohoda s prapori in lovskimi rogisti ter nato še svečano bogoslužje, polno simbolike. Ob somaševanju du-

hovnikov je mašo vodil dekan in stolni župnik **Danijel Lasbaher**, ki je v svoji pridigi izpostavil skrb lovcev za varstvo in ohranitev okolja tudi za naše zanamce. Zavzel se je za razumno ravnanje z naravnimi dobrinami in za ohranjanje ravnovesja v okolju, h kateremu s požrtvovalnim delom veliko prispevajo prav lovci. »Če kdo, potem ste lovci tisti, ki naravo najbolj razumete in imate strokovno znanje za utemeljene posege v populacije divjih živali – včasih pač tudi z odstrelom,« je v kratki, a vsebinsko bogati pridigi še dejal dekan in stolni župnik Danijel Lasbaher.

Eno bistvenih sporočil Hubertove sv. maše v mariborski stolnici, ob podobi Hubertovega jelena z zlatim križem med rogovjem in s kuliso lovskih praporov ob

glavnem oltarju, je bila polna simbolike in duhovno doživetje posebne vrste. Skratka, člani zelene bratovščine bodo še naprej

mi narave. Številne dejavnosti vseh pogledov so sicer potrebne in koristne tudi za naravo. Vedno in samo do prave mere, razumno,

Foto: Gerhard Anglreiner

Zahvala predsednika LZ Maribor Marjana Gselmana stolnemu župniku in dekanu Danijelu Lasbaherju

zavzeto izpolnjevali odgovorno poslanstvo trajnostnega varstva narave, upoštevajoč stvarnost zdajšnjega sveta, v katerem je žal tudi na tem področju v ospredju gospodarstvo. Ravno zato je imela Hubertova maša pomenljiv plemenit namen, da v zeleni bratovščini »zahrepenimo po takšnem stiku z naravo, ki nas bo s osvobajal, veselil in nam pomagal, da bomo znali biti resnično ljudje, razumevajoči in solidarni. Vrniti se torej moramo vsaj nekaj korakov nazaj, da bomo lahko resnično odkrili prvinsko razmerje med človekom in drugimi sestavina-

odgovorno do zanamcev in kar je posebno pomembno – tudi etično,« je dejal predsednik LZ Maribor Marjan Gselman. Pozabljen in za mnoge idealističen slogan »Nazaj k naravi« je mogoče samo na tak način, da se človek najprej vrne k samemu sebi, k svoji notranji naravi (razumu in čutenju) in iz nje črpa navdih za potrebne dejavnosti pri varstvu narave. V zeleni bratovščini se namreč globoko zavedamo, da je živa narava eno samo in neponovljivo stvarstvo.

S Hubertovo mašo so tudi trajno počastili spomin na vse umrle lovce v času epidemije covid-19,

Foto: Gerhard Anglreiner

Slovesno vzdušje v mariborski stolnici med Hubertovo mašo

ki niso imeli lovskega pogreba. Nabirka pa je bila v celoti namenjena Škofijska karitas za pomoč v poplavih prizadetim ljudem.

Hubertovo mašo, ki je bila odmeven promocijski dogodek za mesto Maribor, so sklenili s krajšim druženjem, na katerem so bili

med gosti tudi lovski prijatelji iz Slavonije na Hrvaškem in predstavniki Kluba prijateljev lova - Celovec, ki združuje zamejske

slovenske lovce na avstrijskem Koroškem. Štajerski lovci namreč zgledno sodelujejo z njimi.

Marjan Toš

Ponovno srečanje nekdanjih kranjskih puškarjev

Čeprav so vsi nekdanji zaposleni v Puškarni Kranj, ki je žal prenehala delovati konec leta 2003, že pred več leti tradicionalno zaznamovali svoje res dobre delovne in prijateljske vezi, so svoje prvo srečanje organizirali šele leta 2021. Nepozabno prvo snidenje po ukinitvi puškarne jih je, kot so povedali, še bolj povežalo in utrdilo prijateljstvo. Zbrali so se na območju Lovske družine (LD) Sorško polje v organizaciji domačega lovca in puškarja **Slavka Kosija** ter nekdanjega direktorja in puškarskega mojstra **Valentina Jenka**, člana LD Storžič. Drugo njihovo srečanje je bilo 9. septembra 2023 v organizaciji enega najbolj prepoznavnih in cenjenih slovenskih puškarjev in puškarskega mojstra **Simona Skobirja**, lastnika družinskega podjetja **Puškarstvo Skobir**, člana LD Podgorje in LD Vitomarci. Žal se srečanja ni moglo udeležiti vseh dvajset povabljenih. Prišli so le najbolj tesni in dolgoletni Skobirjevi prijatelji, na čelu katerih je bil tudi ponosni 88-letni **Valentin Jenko**, za prijatelje Tine. V letošnjih puškarski navezi so bili še: **Slavko Kosi**, graverski mojster **Sašo Novak**, član LD Šenčur, kopitar **Robert Flerin** ter puškarji **Iztok Podkrižnik**, član LZ Slovenije, **Janez Klaindinc** in **Valentin Krumpester**. Nekateri od njih so še vedno, tako ali drugače, povezani s puškarstvom.

Drugo sproščeno in družabno puškarsko srečanje je potekalo na obrobju mesta Slovenj Gradec, kjer od lani deluje novo Skobirjevo Puškarsko strelsko središče (»center«). Tisti, ki so center obiskali prvič, so bili nad videnem zelo presenečeni in navdušeni. Prijazni in gostoljubni **Simon**, njegov sin puškar **Andraž** in žena **Aleksandra**, ki je zadolžena za lovsko trgovino in računovodstvo, so bili, roko na srce, zelo ponosni nad obiskom. Kako tudi ne bi bili, saj so na

Foto: Franc Rotar

Udeleženci drugega srečanja nekdanjih kranjskih puškarjev (z leve: Izток Podkrižnik, Slavko Kosi, Robert Flerin, Aljaž Skobir, Valentin Jenko, Simon Skobir, Janez Klaindinc, Sašo Novak in Valentin Krumpester) so se ponosno postavili pred naš objekt pred novim Skobirjevim puškarskim strelskim središčem na robu Slovenj Gradca.

Koroškem sploh prvič gostili legende kranjske puškarne. »Današnji dan nam bo vsem ostal v trajnem spominu. Res smo ponosni, da ste prišli na Koroško, na srečanje v našem strelskem centru in v lovskem domu LD Podgorje. Še posebno si štejemo v čast, da se je srečanja udeležil tudi moj puškarski mojster **Tine**, ki mi je bil med učno dobo v Puškarni Kranj moj veliki in nepogrešljivi učitelj; bil mi je kot moj drugi oče,« je v pozdravnem nagovoru povedal gostitelj **Simon**.

Priznani in še vedno zelo cenjeni kranjski puškarski mojster in lovec **Tine**, pri katerem se je tudi **Simon** leta 1983 izučil puškarske stroke, je na kratko opisal vtise njegovega prvega srečanja s **Simonom** in njegove učne dobe. »**Simona** sem prvič srečal v delavnici leta 1980 kot mladega puškarskega vajenca. Njegovo delovno mesto je bilo drugo v drugi vrsti. Po rasti ni bil največji in tudi ne najmočnejši. Po obnašanju pa je bil najbolj ubogljiv in pri učenju in delu zelo vesten. Že takrat sem vedel, da bo postal uspešen puškar. Zelo sem danes ponosen, da sem lahko bil njegov mojster, saj je dandanes odlični in priznani puškarski mojster. Od mojih štiri-desetih učencev je tudi edini, ki je

Foto: Franc Rotar

Nekdanji »kranjski puškarji« in gorenjski lovci so bili navdušeni nad unikatno puško – risanico – prelamačo, ki jo je »za svojo dušo« izdelal puškarski mojster **Simon Skobir.**

imel toliko poguma in poslovne žilice, da se je že kmalu po končani učni dobi lotil samostojne puškarske obrti, s katero opravlja stoletja star in cenjeni poklic slovenskega puškarja. A kar je najbolj pomembno, si s svojim tradicionalnim puškarskim poslanstvom želi tudi ohranjati spomine na kranjsko puškarstvo,« je očitno čustveno poudarila spoštovana legenda slovenskega puškarstva in cenjeni lovski tovariš **Tine**.

Po obilni lovski malici sta

be. Največ jih je sestrelil **Simon Skobir**, za njim **Robi Flerin** in **Tine Jenko**. Ker je bilo uradno tekmovanje srečanja, so na koncu seštelili tudi strelske rezultate. V kombinaciji je prvo mesto osvojil **Simon Skobir**, drugo **Sašo Novak** in tretje **Robert Flerin**. Najboljši strelci med puškarji so prejeli medalje in pokale. Naslednje leto bo, tako so se dogovorili, organizator tretjega srečanja uspešen podjetnik **Iztok Podkrižnik** iz Savinjske doline.

Franc Rotar

Še vedno živi spomini na **Mirka Kumer - Frica**

Tudi po petih letih, ko je 13. oktobra 2018 v 81. letu starosti umrl naš cenjeni severni ro-

jak, predsednik Kluba prijateljev lova - Celovec, starešina Lovske družbe Blato, častni občan in nekdanji podžupan mestne Občine Pliberk **Mirko Kumer - Fric** iz slovenske kmečke vasice Blato,

je še vedno živ. Kako tudi ne, saj je vse dni svojega ustvarjalnega življenja delal za blagor svoje družine in slovenske narodne ter lovske skupnosti na avstrijskem Koroškem. Ob peti obletnici nje-

gove smrti so se mu ob njegovem grobu na pokopališču v Šmihelu, zavedni slovenski vasiči na južnem delu avstrijske Koroške, spominsko poklonili člani koroških lovske družin in koroškega

Polharskega društva Uršlja gora, katerega član je bil tudi Kumer, **Dušan Leskovec, Dušan Jukič, Franc Praznik, Jože Temnikar**, naš lovski rojak **Franz Hirm** in podpisani. Spomnimo, da se je Kumrovega lovskega pogreba udeležila nepregledna množica ljudi, tudi več kot 160 lovcev, večina iz dvajsetih slovenskih lovskih družin in iz območnih lovskih zvez. Na njegovi poti v večna lovišča ga je spremljalo kar 23 lovskih praporov, tudi prapor Lovske zveze Slovenije, Kluba prijateljev lova - Celovec in Kumrove domače Lovske družbe Blato. V zadnje slovo so mu zatrobili rogisti lovskih družb Podjune, slovenske pesmi pa zapeli pevci MPZ šmihelske farne cerkve in kvintet Dora. K

Koroški lovci in polharji (z leve): Franz Hirm, Dušan Leskovec, Dušan Jukič, Jože Temnikar in Franc Praznik ob grobu Mirka Kumra ob peti obletnici njegove smrti na pokopališču v Šmihelu

žalni in pogrebni slovesnosti, kakršne v Šmihelu ne pomnijo, so z izbranimi nagovori čustveno

spregovorili mnogi govorniki. V svojem poslovilnem pismu je Kumer med drugim zapisal:

»Rad bi se zahvalil vsem tistim, ki ste me med mojim delovanjem v raznih društvih, ustanovah in v organizacijah spremljali, mi nesebično pomagali in dobronamerno svetovali. Moja želja je, da bi v naši deželi Koroški resnično zavladata pravičnost in poštenost do naše narodne skupnosti, da bi naši rojaki še naprej cenili vrednote svojih prednikov, da bi sledili njihovemu izročilu in da bi vse to bogastvo tudi ponosno posredovali svojim potomcem.« Zbrana delegacija je obiskala tudi Črčejevo kmetijo na Blatu. V družbi Mirkove žene **Ančke** in njegovega brata **Valentina** so se v krogu domačih z radostjo spominjali prijetnih druženj lovcev in polharjev s pokojnim Mirkom.
Franc Rotar

Darilo boginje Diane za 75. rojstni dan

Dolgoletni član zelene bratovščine **Jožef Vomer**, ki je član Lovske družine Janžev Vrh že od svojega 17. leta starosti, si je za svoj 75. rojstni dan zaželel upleniti jelena, prvega v svojem 58-letnem članstvu v lovski družini.

Z lovskim tovarišem **Maksom Garmutom** sta se lani avgusta, ki je tudi mesec njegovega rojstnega dne (17. avgust), več dni zjutraj in zvečer odpravila v lovišče. 21. avgusta 2022

Foto: Matej Hudernik

sta na ustrezni razdalji opazila jelena, primernega za odvzem iz lovišča.

Po hitri odločitvi je bila uplenitev jelena uspešna. Jelen je bil star dvanajst let, rogovje pa je bilo neuradno ocenjeno s 180,28 točke, kar je bronasta medalja. Uplenitelju lovski blagor in čestitke.

Mag. Jože Marhl

Jožef Vomer z uplenjenim jelonom

Foto: Marjan Artnak

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

UPRAVNI ODBOR OKRAJNE LOVSKE ZVEZE MURSKA SOBOTA RAZREŠEN

Upravni odbor Republiške lovske zveze Slovenije je na svoji seji 28. oktobra 1955. leta odločil, da se na osnovi 2. in 4. odstavka 22. člena tedanjega zakona o lovu in 11. člena pravil Republiške lovske zveze Upravni odbor Okrajne lovske zveze Murska Sobota razreši in namesto njega imenuje začasna uprava. Razlogi za razrešitev so bili naslednji: Upravni odbor Okrajne lovske zveze Murska Sobota je dopuščal, da se je v številnih lovskih družinah na območju Okrajna Murska Sobota uvedla praksa, ki je bila v popolnem nasprotju z duhom in določili zakona o lovu in s Pravili in sklepi lovske organizacije. »Tako je dopustil, da se v številnih lovskih družinah ni plačevala družinska članarina, da so lovske družine iz svojih blagajn plačevale za svoje člane članarino za republiško in okrajno zvezo, takse za orožne liste in celo deleže in vpisnino Lovske zadruga, da so nabavljale svojim članom lovsko strelivo in kupovale predmete za osebno uporabo. Iz ene od družinskih blagajn so celo posojali večje vsote članom in nečlanom lovske organizacije. Vse to očem javni in organm pregona ni ostalo skrito. Dogajanje je poznal tudi Upravni odbor Okrajne lovske zveze Murska Sobota, a očitno zoper nepravilnosti ni pravočasno ukrepal.«¹ Vzroka za to še vedno ne poznamo do podrobnosti (op. M. T.).

Poročevalec je med »cvetkami« o nepravilnostih navedel, da LD Kupšinci in LD Polana nista imeli lovskega čuvaja. »Za vse je denar, za nagrade, strelivo, obleko in obutev, za posojila, gačenje, za pomoč pri lovu izven okraja itd., le za čuvaja ga ni. Danes se najbrž sliši tudi nekoliko nenavadno vprašanje, ali so bili člani lovske družine upravičeni, da so z družinskim denarjem kupovali zase škornje, srajce, vetrne jopiče, gojzerice itd.« Je pa zanimivo, da so vse te predmete vpisali v inventarno knjigo LD, zato je kronist pripomnil, da so »bili člani na ta način zato, ker so lovili, nekako plačani. Sklicevanje na redno dežurno službo v lovišču, češ da so bili ti predmeti nabavljeni prav zaradi nje, je metanje peska v oči.« Menda so bila nekatera določila Poslovnika LD Polana ocenjena kot višek cinizma in posmehovanja vsem predpisom in pravilom. »Lovci Lovske družine Polana, ali ste pomislili, koga ste pretentali? S čim lahko upravičite nagrade za udeležbo na družinskih posvetih ali pri odlovu? Ali nimate pri odlovu več lovskega užitka kot pri streljanju? Vaš član gre nad srnjaka z družinsko risanico, strelja ga z družinskim strelivom, upleni srnjaka, ki je družbena last, zakaj torej še nagrada? Spominjam se delegata OLZ Murska Sobota, ki je na plenumu Republiške lovske zveze tarnal in skušal na vse pretege dokazati, da prekmurske lovske družine ne zmorejo »ogromnih« prispevkov. Kako je mogel to trditi, ko govorje številke ravno nasprotno? Ali so se prispevki res določevali pristransko? Da, nepravilno so bili določeni, toda ne v škodo lovcev OLZ Murska Sobota, Ptuj in Maribor; ampak v njihovo korist!«² Poročevalec je bil na koncu kritičnega sestavka zelo jassen glede veljavnih zakonskih določil o uporabi denarja. »Novi zakon o lovu določa, da je treba sredstva, pridobljena z lovskim gospodarjenjem, torej družbena sredstva, vrniti v lovišča! Zdi se mi, da sem s tem povedal vse. Če nekaterim kolektivom to ni razumljivo, potem jim moram dati še bolj enostaven recept: Prvič, roke proč od družinske blagajne! Iz te blagajne niti dinarja za naš žep!« Res je zanimivo to naše brskanje po zaprašeni arhivih in literaturi, mar ne? Kaj vse se bo še našlo?

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Več v: LOVEC, XXXVIII. Ljubljana, 1955/1956, 293.

² Ive Majcen, O nekaterih negativnih pojavih v Lovskih družinah, o vlogi in delu Okrajnih lovskih zvez, v: LOVEC XXXVIII., Ljubljana, 1955/56, str. 308–311. O tem se je razvila precejšnja polemika in očitki Majcenu, da je bil pristranski. A očitno ni bilo tako, saj je ukrepala tudi OLZ Murska Sobota, ki je LD Kobilje izključila iz lovske organizacije, LD Šalovec pa je izrekla ukor.

Značilna podoba prekmurske ravnice ...

OKUSI NARAVE

Kruhov divjačinski zvitek

Za 10 do 12 oseb potrjujemo:

- 350 g srnjega ali drugega mladega divjačinskega mesa
- 80 g masla, žličo karija, žličo olja, dve žlici gorčice
- 5 rezin prešane slanine
- 8 trdo kuhanih jajc
- 350 g naribanega sira
- 2 žlici posušene bazilike ali 10 svežih listov
- 200 g svežega paradižnika
- 10 oliv
- sol in črni poper

Za kruhovo testo:

- en kilogram ostre moke
- 600 ml mlačne vode
- 21 g suhega kvasa ali 30 g svežega
- 30 g sladkorja
- 20 g soli

Meso narežemo na zrezke, jih potolčemo in narežemo na koščke. Na maslu, ki smo mu dodali olje, jih nekaj minut pečemo, dodamo kari in gorčico. Premešamo in na nižji temperaturi kuhljamo, da se meso zmeha. Proti koncu po okusu solimo in popramo. Meso preložimo v posodo s pokrovom, da se počasi ohladi.

Kvašeno testo zamesimo iz ostre moke, mlačne vode, kvasa, sladkorja in soli. Gnetemo ga toliko časa (vsaj deset minut), da nastane prožno in gladko testo. Na toplem naj vzhaja pol ure. Razvaljamo ga na meter dolg in vsaj 20 cm širok trak. Nanj po sredini polagamo prešano slanino, koščke pečene divjačinskega mesa, jajca, sir, baziliko, na koščke narezan paradižnik in olive.

Testo zavijemo v zvitek in ga v obliki venca položimo na pomočan pekač. Na toplem naj vzhaja 20 minut. Pečemo ga v predhodno ogreti pečici na 180 stopinj C 35 do 40 minut, da lepo zlato zarumeni. Zavijemo ga v večji prt in odnesemo k svojim lovskim tovarišem na skupni lov. ☺

O baziliki: Je začimbna enoletna rastlina. Cveti od junija do septembra. V jeseni jo z gredic presadimo v lončke, ki jih postavimo v ogrevan prostor. Pri kuhanju uporabljamo sveže ali posušene liste, lahko jih tudi zamrzemo. Bazilika pomirja, zbuja tek in pospešuje prebavo.

Ponudimo z veliko žličo ljubezni in spoštovanja do hrane in uplenjene živali!

Žan in Eva

V ponedeljek, 26. 6. 2023, nas je presenetila povsem nepričakovana in zelo žalostna vest, da je umrl naš dober prijatelj in dolgoletni lovski tovariš **Janez Zofič**.

Ob vesti smo se žal zavedali, da Bajsovega Ivana, kot smo ga klicali prijatelji, ne bo nikoli več med nami.

Janez se je rodil 26. 10. 1953 v Brežicah. V družini, ki je živela v idilični vasi Cirmik na vznožju Gorjanec, so bili poleg njega še trije bratje. Svoja otroška leta je preživel v domačem kraju. Po šolanju je odšel, še mladoleten, v Nemčijo, kjer se je zaposlil in se uspešno vključil v tamkajšnje družbo; tam je postal tudi uspešen nogometaš. Dve leti v Nemčiji sta hitro minili, nato pa se je moral vrniti v domovino, da je odslužil vojaški rok. Po odsluženem vojaškem roku se je vrnil domov in s svojo ljubo Marjanko iz domače vasi sta se poročila. Službo je dobil na Vodnem gospodarskem podjetju Novo mesto, na Čatežu ob Savi, kjer je opravljal nalogo čolnarja in skupinovodje. Z Marjanko sta v domačem Cirmiku zgradila lično hišo, kamor se je družina preselila leta 1981. V zakonu sta se jima rodili hčerki Biserka in Ksenja, dobila pa sta tudi tri vnukinje Lariso, Lano in Lavro. Ivan jih je imel neizmerno rad in bil nanje zelo ponosen.

Bil je iskričvega in nemirnega duha. Zelo je oboževal rumeno barvo, bil je uspešen motokrosist, strasten čebelar in vinogradnik. Ker je bil tudi glasbeno nadarjen, nas je velikokrat zabaval s petjem in igranjem na kitaro. Tudi v podjetju, kjer je bil zaposlen, je bil športno dejaven. Da je Ivan postal lovec, ni nič presenetljivega. V družini je bil lovec že oče Tone in fantje so že od malega spremljali očeta na lovu in na nedeljskih brakadah. Pri hiši so imeli tudi lovske pse in velikokrat sta z bratom Francem pripovedovala, da je bilo to dobro. Neke hude zime, ko je bilo veliko snega, so se fantje na pogonu v globokem snegu izgubili. Ker so imeli psičko istrjanko, so le z njeno pomočjo našli pot domov. Ivan se je med lovce včlanil leta 1985, ki so ga lepo sprejeli. Kako tudi ne, saj je bil Ivan dobrodušen, vedno razpoložen in dobre volje. Bil je zelo dober prijatelj, vedno in takoj je bil pripravljen vsakemu pomagati. Ker je med lovci užival spoštovanje in ker je bil zaupanja vreden, so mu že leta 1988 zaupali v skrb lovske kočice na Malem Cirmiku. Prav tako je istega leta postal član Disciplinske komisije LD in vse našete naloge je opravljal petnajst let, do leta 2003. En štiriletni mandat je bil tudi predsednik disciplinske komisije. Ponovno pa je bil izvoljen za predsednika disciplinske komisije leta 2019 in to funkcijo opravljal do konca mandata v letu 2022.

Ivan je bil vesten in strasten lovec, zelo rad je bil v lovski družbi, še posebno, če so lovci v taki družbi tudi zapeli. Zelo dobro se je razumel s svojim zetom Mitjo, ki ga je imel zelo rad, bil nanj zelo ponosen in nič čudno, da je tudi Mitja naš lovec. Ivanov trud in delovanje v lovstvu nista ostala neopažena: LZS je odlikovala z znakom za lovske zasluge in zlatim znakom za lovske zasluge. Toda Ivan je pred dvajsetimi leti začel bolehati, zaradi česar je bil v letu 2005 upokojen. Bolezen ga je

nekoliko upočasnila in opomnila, da je treba kdaj pa kdaj poskrbeti tudi zase. Kljub temu to zanj ni bila ovira, da nas ne bi še naprej vabil na svoj dom, kjer smo bili vedno dobrodošli in nas je zelo lepo sprejel. Še vedno je zelo rad prihajal na love in bil aktiven še na letošnjem občnem zboru. Kruta usoda je zahtevala, da se je Ivanova nit življenja pretregala ravno na začetku tako zasluženega oddiha.

Dragi Ivan, posavski, predvsem pa čateški lovci smo te imeli radi in smo te zelo spoštovali. Hvala ti, da smo smeli s teboj sodelovati in hvala za vedno prijetna druženja s teboj. V veselje nam je bilo, da smo lovili s teboj. Tega v prihodnje žal ne bo več, upamo pa, da boš v razsežnostih večnosti, kamor bomo slej ko prej izginili tudi vsi mi, našel zaslužen mir. Naj te tam spremlja iskrena izpoved čateških lovcev, da te bomo tu zelo pogrešali.

LD Čatež ob Savi – B. T.

Za vse lovce LD Destrnik je bil žalosten dan, ko smo izvedeli, da se je 25. 5. 2023 za vedno poslovil naš dolgoletni član **Viktor Suligoj**. V majski številki Lovca smo ga še našli zapisanega med lovci, ki praznujejo svoj visoki življenjski jubilej – 95-letnico.

Za sedmega maja smo se dogovorili, da se bomo osebno srečali na rednem mesečnem lovskem posvetu v lovskem domu v Drstelji, da bi prevzel jubilejni lovski znak za sedemdeset let članstva v lovski organizaciji. Žal se zaradi poslabšanega zdravstvenega stanja njegove izročitve ni mogel udeležiti in ga je v njegovem imenu prevzel sin. Viktorja so tisto jutro odpeljali v bolnišnico, iz katere se žal ni več vrnil domov in v zelene gozdove, ki jih je imel tako rad.

Viktor se je rodil 24. 5. 1928 v Gomevnici na Goriškem v kleni primorski družini kot tretji od šestih otrok. Njegova mladost na Primorskem v času fašizma je bila težka. Zelo mlad se je pridružil partizanom, najprej na Banjski planoti in nato v cerkljanskih gozdovih. Po končani vojni je odšel v Begunje, kjer je opravil gozdarski tečaj, nato pa v Tacen v policijsko šolo. Od tam ga je službena pot peljala najprej v Ribnico na Pohorju, kmalu za tem pa na Ptuj, kjer si je ustvaril družino in se, star 24 let, pridružil lovski bratovščini. Rad je imel naravo in ljudi, veliko skrbi je namerjal divjadi. Bil je družaben lovski tovariš, v dobrih prijateljskih odnosih z vsemi lovci. Aktivno je sodeloval pri gradnji lovskega doma in tudi kasneje pri obnovitvenih delih. Tudi v loviščih je pomagal pri gradnji lovskih objektov, pri pripravi drv za kurjavo ... Rad je

imel zeleno bratovščino in ostal ji je zvest vse do svoje smrti. Dokler sta mu zdravje in moč dopuščala, se je vedno in z veseljem udeleževal delovnih akcij, srečan in rednih mesečnih posvetov LD Destrnik. Z lovskimi prijatelji je preživel prenekatero nedeljsko dopoldne. V 70 letih njegovega članstva se je zamenjalo kar nekaj generacij lovcev, ki jih je zaznamoval s svojim mirnim značajem, premišljenostjo in spravljalivostjo. Bil je redkobeseden, vendar so bile njegove besede izrečene vedno ob pravem trenutku in na pravem mestu ter so tudi zgladile in pomirile prenekateri spor med lovskimi tovariši.

V svoji dolgoletni lovski dobi je v LD Destrnik opravljal naloge kinološkega referenta (1956–1959), predsednika nadzornega odbora (1960–1961), predsednika disciplinske komisije (1961–1963, 1964–1965), tajnika (1965–1976) in člana disciplinske komisije (1976–1980).

Za svoje nesebično in poštovno delo v lovski organizaciji je prejel odlikovanja LZS: znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter šest družinskih priznanj LD Destrnik. Prejel je tudi jubilejna znaka za 60 in 70 let članstva.

Spoštovani lovski tovariš Viktor, člani LD Destrnik se ti za vse, kar si storil za lovsko organizacijo, iskreno zahvaljujemo. Ostal nam boš v lepem in trajnem spominu.

LD Destrnik – M. B.

Za vse lovce LD Destrnik je bil žalosten dan, ko smo izvedeli, da je za vedno odšel od nas naš dolgoletni član **Franc Zagoršek**. Za 21. 6. 2023 je bil naš lovski tovariš Franček, kot smo ga vsi klicali, že dogovorjen z lovci iz svojega revirja, da se bodo srečali v Velovleku na delovni akciji, kjer bi poskrbel še za skupno malico, kot je vedno. Ob dogovorjenem času ga ni bilo, čeprav ni bilo v njegovi navadi, da bi zamujal; vedno je bil točen in se ravnal po dogovoru. Ker se tudi na telefonske klice ni oglasil, so ga šli lovski tovariši iskat domov, kjer pa so izvedeli za žalostno resnico, da je nenadoma prenehalo biti njegovo plemenito srce in da nas je za vedno zapustil.

Franc se je rodil 30. 3. 1944 v Pacinju. Otroštvo je preživel na veliki kmetiji v Zgornjem Velovleku skupaj s še petimi sorojenci. Po končani srednji kmetijski šoli se je zaposlil kot sofer na Agrotransportu Ptuj, nato pa je bil do upokojitve zaposlen na Kmetijskem kombinatu Ptuj. Z ženo Tilčko sta si na Mestnem Vrhu ustvarila topel dom in družino, katere največja radost in smisel življenja sta bila sin in hči. Njegovo

starost je obogatila tudi vnukinja, ki je bila njegov velik ponos in največja ljubezen; zanj mu ni bilo nikoli ničesar pretežko storiti. Zadnjih enajst let, po izgubi ljubljene žene, sta mu bila lov in druženje z lovskimi tovariši tisto, kar je zapolnjevalo siceršnjo praznino v njegovem vsakdanu.

Že kot mlad fant se je zaljubil v naravo, rad je hodil z očetom na lov, krmil in opazovat divjad. Odraščal je v lovski družini, saj je bil tudi njegov oče član naše LD. Pri domačiji je opazoval fazane, srnjad, poslušal srnjakovo bavkanje. Skratka, rasel je v naravi in se zaljubil vanjo, zato je že leta 1968 stopil v lovske vrste in od takrat vestno služil lovstvu in naravi. Leta 1983 je opravil izpit za lovskega čuvaja in leta 2009 izpit za cenilca škode zaradi divjadi. Bil je vesten čuvaj narave in divjadi, vedno je rad pomagal pri gradnji in urejanju krmišč in lovskih prež, tudi pri lovskem domu ni bilo dela, da ne bi bil sodeloval. Pri druženju v lovskem domu je vedno s seboj prinesel prijateljski in spoštljiv duh pravega lovskega tovariša, ki je znal vsako stvar obrniti na dober in tovariški način. Vedno je poskrbel za vedrino in tovarištvo vseh lovcev, spoštljiv in prijateljski odnos. Nič ga ni moglo spraviti v slabo voljo. Na temelju svojih bogatih življenjskih in lovskih izkušenj je lovskimi tovarišem znal nevsiljivo predstaviti svoje mnenje ali jim svetovati. Spomnili se ga bomo, kako je vedno razgovor začel s kančkom humorja in svojim značilnim nasmehom, ki ga bomo vsi pogrešali.

Naš lovski tovariš Franček je bil mentor mlajšim lovcem, ki so ga zelo spoštovali. V LD je bil član disciplinske komisije, tudi njen predsednik, član komisije za ocenjevanje škode, član nadzornega odbora, gospodar lovišča in praporščak. Za aktivno delo je prejel več družinskih priznanj. LD Destrnik ga je za zasluge predlagala LZS za lovske odlikovanja. Prejel je znak za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje.

Hvala ti, spoštovani prijatelj in lovski tovariš Franček, člani LD Destrnik se ti zahvaljujemo za ves prispevek, ki si ga s svojim delom namenil naravi, lovstvu in tovarištvu med lovci. Ostal bo spomin na tvoj veder in prijeten značaj, s katerim si nam ustvarjal prijetno in sproščeno vzdušje. Bil si vzor prenekateremu lovskemu tovarišu in takega se te bomo vedno spominjali.

LD Destrnik – I. S.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Janez Petek, LD Cirkulane,
* 8. 7. 1964, † 3. 8. 2023.	Stanko Kušljan, LD Orehovica,
* 10. 8. 1947, † 27. 11. 2022.
Franc Gutman, LD Toplice,
* 14. 3. 1948, † 13. 10. 2023.	Jože Jurečič, LD Tomišelj,
* 24. 11. 1943, † 22. 10. 2023.
Mihael Gustak, LD Petišovci,
* 26. 9. 1940, † 19. 10. 2023.	Jakob Ojsteršek, LD Laško,
* 9. 6. 1961, † 29. 10. 2023.
Peter Kemperle, LD Podbrdo,
* 6. 11. 1938, † 19. 10. 2023.	Slavko Bovha, LD Kozje,
* 8. 6. 1934, † 30. 10. 2023.

Umrlim časten spomin!

Srečanje ljubiteljev psov pasme baset pri lovskem domu na Nanosu

Ljubitelji pasme baset smo se v torek, 15. 8. 2023, srečali na Nanosu pri lovskem domu.

Pasma izhaja iz Francije iz poznega 16. stoletja. Baseti so lovski psi, ki sodijo v VI. skupino psov goničev. Ti psi so zelo priljubljeni v Veliki Britaniji in ZDA. Baseti še vedno sodelujejo na poljskih tekmah. Zaradi značilnega zunanjega videza – dolžine, majhne višine in težkih kosti – je pasma

Foto: Jurij Ambrožič

Udeleženci ljubiteljev basetov so se družili na Nanosu.

iz lovske uporabe pretežno prešla v družinske ljubljence.

Dandanes je pasma priljubljen

motiv za risane filme in oglaševanje. Basetova posebnost je dolga in velika glava z dolgima

uhljema, ki visita v ohlapnih gubah. Življenjska doba teh psov je okrog dvanajst let. Vodniki teh prijaznih psov smo umirjeni in značajske podobni pasmi.

Na Nanosu se nas je zbralo 34 ljubiteljev te pasme z dvajsetimi psi. Po bogatih izmenjavah izkušenj pri vzreji in vodenju pasme smo srečanje končali z lovskim golažem in polento, seveda z medsebojnim dogovorom, da se naslednje leto dobimo nekje na Dolenjskem.

Kot organizator nepozabnega srečanja se zahvaljujem vsem vodnikom in LD Nanos za gostoljubje ter druženje na Nanosu.

Miha Ambrožič, kinološki sodnik

Preizkus naravnih zasnov (PNZ), vzrejna preizkušnja (VPP) in telesno ocenjevanje prinašalcev

Slovenski klub retrieverjev je v soorganizaciji z LD Ig in LKD Ljubljana v lovišču LD Ig 23. 9. 2023 organiziral PNZ, VPP in Vzrejni pregled s telesnim ocenjevanjem. PNZ in VPP sta

namenjeni izključno ugotavljanju prirojenih lastnosti psov prinašalcev (retrieverjev) in na podlagi tega oceni uporabnosti psov za nadaljnjo vzrejo. Zato je priporočljivo, da vodniki obe preizkušnji opravljajo s čim mlajšim psom.

Ob 8. uri so se vodniki s psi zbrali pri lovskem domu in sledil je prvi del prireditve – telesno ocenjevanje. Nanj je bilo prijavljenih dvaindvajset psov in psic različnih pasem prinašalcev (labradorci, gladkodlaki in zlati prinašalci). Sodnica **Aleksandra**

Vse foto: Tomaz Dajcar

Prinašanje mlakarice iz globoke vode

Zbor vodnikov prinašalcev pred PNZ in VPP na Igu

Prinašanje izgubljenega na planem (labradorski prinašalec)

Dajcar je pse ocenila po standardu za vsako pasmo in spol.

Naslednji na »dnevnem redu« sta bili preizkušnji (PNZ in VPP). Prijavljenih je bilo osemnajst psov štirih različnih pasem (labradorec, zlata, gladkodlaka in novoškotski prinašalec). Razlika med PNZ in VPP je v tem, da pri PNZ pse preizkušajo na divjadi (fazan, raca, jerebica), pri VPP pa opravljajo preizkušnjo s prinosilom. Pri obeh preizkušnjah sodniki ugotavljajo obnašanje psov ob strelu (strelomirnost), prinašanje na planem, prinašanje iz globoke vode in med celotno preizkušnjo vodljivost psa (splošna poslušnost). Na prireditvi sta ocenjevala dva kinološka sodnika, saj lahko eden oceni največ deset psov. **Andrej Emih** in **Andreja Strajnar** sta najprej

preskusila strelomirnost psov, nato pa po ocenjevalnem listu še druge predpisane discipline. Najprej so psi opravljali *prinašanje na planem iz visoke trave* in nato še *prinašanje iz globoke vode*. Neizkušeni mladi psom je nekaj težav povzročal veter, a ne glede nato nekaj psov ni opravilo preizkušnje.

Pse prinašalce še vedno uporabljamo za iskanje in prinašanje male divjadi po strelu. Na lovu morajo biti ob strelu poleg vodnika, nato na jih le-ta na ukaz pošlje poiskat divjad in mu jo prinesejo. So zelo vodoljubni psi, zato jih s pridom uporabljamo tudi za lov na vodno perjad.

Tomaž Dajcar, kinološki sodnik - pripravnik za delo prinašalcev

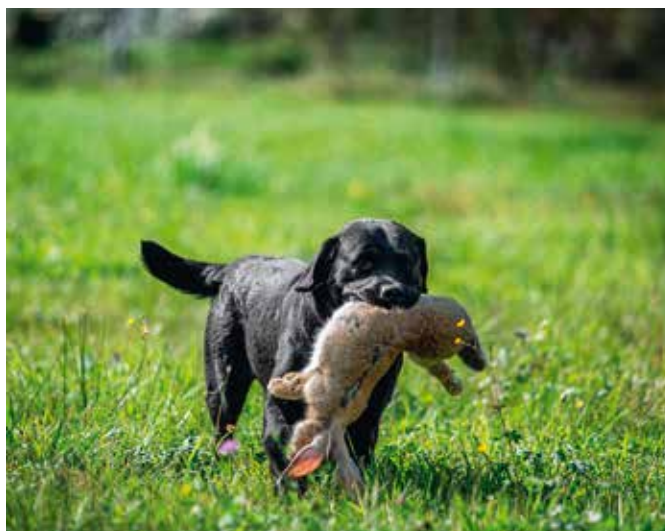
Lovska preizkušnja prinašalcev (LP-P) prinašalcev v LD Šentrupert

Lovska preizkušnja prinašalcev (LP-P) je tokrat potekala 14. 10. 2023 v lovišču LD Šentrupert v izjemno slabih vremenskih razmerah. Tokrat sem bil tam v vlogi kinološkega sodnika pripravnika, saj sem moral opraviti še nekaj stažiranj pred izpitom.

Kot po navadi sta zbor in prireditev potekala v pozitivnem vzdušju. Nekateri tekmovalci so imeli malce treme, kar pa je pred državno preizkušnjo »tekmom« nekaj povsem običajnega. Prijavljenih je bilo enajst tekmovalcev iz štirih evropskih držav (Hrvaška, Avstrija, Nemčija in Slovenija).

Dogodek je potekal v osrčju lovišča LD Šentrupert in največja zahvala za vso pomoč pri izvedbi oz. vodenju po idiličnih terenih LD Šentrupert velja predvsem Janu Smrekarju. Prav tako moram omeniti prizadevnost Mira Kosa in Mateja Laha, saj tudi brez njiju nikakor ne bi bilo mogoče prireditve izpeljati na visoki kakovostni ravni.

Po slovenski himni in uvodnem nagovoru je Kos tekmovalcem predstavil terene, na katerih so nato tekmovali, nakar je sledila še predstavitev sodnikov in delegata KZS. Sodili so Andrej Emih, Andreja Strajnar in Ivan Traven, delegat KZS pa je bil Jože Verčko. Slednji je nato uradno odprl tekmo in razložil formalne podrobnosti. Sodniki so na kratko predstavili določila pravilnika preizkušnje /tekmovanja. Tekmovalci so izžrebali štartne številke, sodniki so jih razdelili v dve skupini. Stažiral sem pri sodnici Andreji Strajnar,

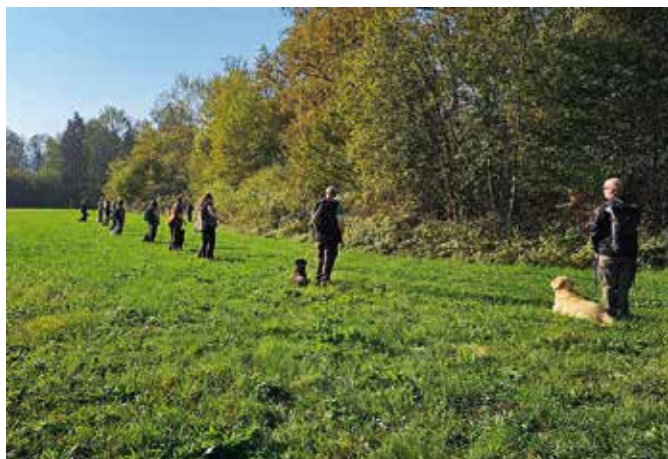

Prinašanje dlakaste divjadi

ki je ocenjevala delo psov druge skupine. Ta skupina je opravljala iskanje pernate divjadi na površini 50 x 50, seveda pa so se morali psi najprej izkazati v prvi disciplini obnašanje na stojišču in v lovišču.

V prvi disciplini je bilo opaziti manjša odstopanja nekaterih psov, nato pa se je začelo. Razmere za delo psov so bile izredno zahtevne (še to je milo rečeno): pihal je močan veter, bilo je zelo vroče in v zraku ni bilo prav nobene vlage. Termometer je že ob 8.30 kazal 20 stopinj. Tekmovalci so že na drugi disciplini množično »odpadali« iz tekmovanja in do preskusa na vlečki fazana je ostalo v konkurenci le še sedem psov od enajstih.

Ko smo začeli z opravljanjem vlečke s pernato divjadjo (fazan), je tudi ta disciplina določenim psom tekmovalcev povzročila nekaj preglavic. Od tod naprej je vseeno nadaljevalo še pet psov. Dva že izkušena psa sta žal morala končati s preizkušnjo, saj sta delo po vlečki sicer opravila, vendar

Vse foto: Tomaž Dajčar

Z lovske preizkušnje za pse prinašalce v lovišču LD Šentrupert

izpadali tekmovalni pari in od enajstih prijavljenih so preizkušnjo opravili samo trije psi:

Marlies Gruber (Avstrija) z gladkodlako prinašalko **Flatterhaft Shadow Of Your Smile** s 152 točkami in I. n. r. ter nazivom CACT

Monique Weigel (Nemčija) z labradorcem **Afinmore Azumarill** – 150 točk in I. n. r. in nazivom R. CACT

Monique Weigel (Nemčija) z labradorcem **Afinmore Albante** – 150 točk in I. n. r.

Na tem mestu se je treba zahvaliti organizatorju (Slovenski klub retrieverjev in LKD Novo mesto) in prav tako ponovno pohvaliti odlične terenske pomočnike, ki so vso preizkušnjo natanko vedeli,

Najboljše lovsko delo so pokazali trije psi dveh tujih tekmovalk (ena z dvema psoma), ki sta prejeli zaslužene pokale in priznanja; na fotografiji skupaj s sodniškim zborom.

fazana nista oddala vodnikoma v roke, kot je predpisano.

Vodno delo je pri prinašalcih kar zahtevno, saj mora vodnik (ko pes plava proti mrtvi raci na vodi) oddati še drugi strel, ki pa marsikaterega psa (sploh občutljivega za strel) odvrne, da bi prijel raco. Takšni psi preizkušnje ne morejo nadaljevati. Vsi razen enega so delo opravili vrhunsko, eden pa je bil tudi pri tej disciplini žal neuspešen.

Kot zadnja disciplina je ostala še delo po vlečki dlakaste divjadi. Pri tej disciplini dve tretjini vlečke potegnemo na planem, tretjino pa v gozdu (ali celotno v gozdu). Pri tej disciplini so v konkurenci ostali še štirje tekmovalci; trije psi so vlečko opravili izvrstno – zares so prikazali vrhunsko delo. Žal je bila ta disciplina neuspešna za zadnjega.

Skozí celotno preizkušnjo so

kaj morajo storiti, da je lahko vse skupaj potekalo tekoče.

Razmere so bile zelo zahtevne, saj so bili neuspešni tudi izkušeni starejši psi, ki so tovrstno preizkušnjo že večkrat uspešno opravili. Sončen, a vetroven dan žal še ne pomeni vnaprej zagotovljenega uspeha! Nato smo se vsi skupaj družili v zelo prijetnem vzdušju ne glede na ne preveč razveseljive rezultate večine tekmovalnih parov.

Tomaž Dajčar

Pojasnilo

V članku *Samostojna državna tekma po KS za vse pasme lovskih psov – Drugi memorial Franca Svetca*, Lovce, 9/2023, str. 435, avtor članka Dejan Poljanšek, mednarodni kinološki sodnik, izjavlja, da v opisu oseb ni bil mišljen delegat KZS Jože Verčko.

-Ur.

Predvidena legla lovskih psov

Kratkodlaki jazbečar (SLRJk): oče: 5/II, mati: 5/I, 20. 11. 2023. Jurij Malovrh, Cesta talcev 11/a, 1294 Višnja Gora. Tel.: 041/880-050.	2393 Črna na Koroškem. Tel.: 041/332-980.
Resasti jazbečar (SLRJR): oče: 5/I, mati: 5/I, 19. 11. 2023. Martin Keblič, Male Dole 47, 3212 Vojnik. Tel.: 031/459-900.	Kratkodlaki vajmaranec (SLRWpk): oče: 5/JZP, mati: 5/JZP, 24. 11. 2023. Gaber Glavič, Hraše 16/a, 4248 Lesce. Tel.: 031/860-670.
Koroški žigec (SPRKž): oče: 5/I, mati: 5/I, 28. 10. 2023. Srečko Skarlovnik, Rudarjevo 30,	Labradorec (SLRLR): oče: 5/PNZ, mati: 5/PNZ, 9. 11. 2023. Ljudmila Jakončič, Vipavska cesta 6, 5000 Nova Gorica. Tel.: 070/250-725.

Kinološka zveza Slovenije

Foto: Andrej Miklavčič

MALI OGLASI

Orožje in lovsko optika

Ugodno prodam repetirno risanico CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Meopta 7 x 50 (zasučna montaža) in **šibrenico** brezpetelinko, kal. 12-12 CZ. Puški sta dobro ohranjeni. Tel.: 031/530-755.

Zaradi bolezni **prodam** lepo ohranjeno **tricevko** Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Dodam tudi nekaj drobne lovske opreme. Cena po dogovoru. Tel.: 051/608-203.

Ugodno prodam vzvodno **risanico** Winchester 94, kal. .30-30, z rdečo piko; **polavtomatsko risanico** Remington 7400, kal. .30-06, z optiko Carl Zeiss 1,5-6 x 42; borovelsko **repetirno risanico**, kal. 8 x 68, s 65 cm dolgo cevjo in

optiko Schmidt & Bender 6 x 42 ter **šibrenici** brezpetelinki Bernardelli in Suhl, kal. 12. Tel.: 041/398-058.

Prodam repetirno risanico Mannlicher, kal. .300 Win. Mag., z variabilnim strelnim daljnogledom Zeiss 2,5-10 x 50 z rdečo piko; **kombinirano puško** Suhl mod. 2010, kal. 20 Mag./30-06, s strelnim daljnogledom Tasco 6 x 44 in **šibrenico** Suhl, kal. 20/20. Tel.: 051/655-330.

Ugodno prodam nov češki **strelni daljnogled** 4-16 x 50 z osvetljenim križem – 250 €; **strelni daljnogled** Carl Zeiss 6 x 42 s šino in Suhlovimi montažnimi deli – 130 € ter **krogelno strelivo** Igman, kal. 8 x 57 IS (cena 0,79 €/kos) in RWS, kal. 7 x 65 R, ter Browning (2,5 €). Tel.: 068-177-526.

Prodam rabljen **revolver** Armi-

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka,

d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila.

Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

nus, kal. .357 Mag, mod. HW 357 za 290 € in rabljeno rusko **šibrenico**, kal. 12/12 (cena 120 €). Oglede je mogoče vsak delovnik samo na Upravni enoti na Ptuj. Tel.: 041/952-187.

Prodam repetirno risanico kal. .22 Hornet, s str. daljnogledom 3-9 x 32 s fiksno jekleno montažo (cena 430 €) in **repetirno risanico** Mannlicher Schoenauer, kal. 6,5 x 54, mod. 1903, z dvema str. daljnogledoma (Wetzlar 6 x 42 - križji in širokokotni str. daljnogled 1,5 - 4,5 x 26, z osvetljenim križem - Suhlova montaža). Naboje tega kalibra izdeluje PPU – Srbija in RWS. Cena 750 €. Tel.: 031/604-159.

Prodam repetirno risanico Mauser, kal. 7 x 64 (originalen, graviran, rezljano kopito, cev böhler rasant); rusko **express risanico** Baikal, kal. .30-06 / .30-06; polavtomatsko **šibrenico** Verney caron, kal. 12 nova. Tel.: 031/790-480, Janez.

Lovski psi

Prodam štiri mesece stare **istrske kratkodlake goniče** (samčke). Psi imajo vse dokumente, so čipirani, tetovirani in cepljeni. So potomci odličnih staršev, oče izrazit »prašičar« 5/I; mati 5/I, odlična »zajčarka« in »lisičarka« Tel.: 040/624-078.

Resasti jazbečarji odličnih delovnih staršev so pripravljani za odhod k novim lastnikom. Ta lovska kri vas ne bo razočarala! Tel.: 051/232-084.

Mladički pasme rodezijski grebenar, ki so cepljeni, imajo rodovnik so pripravljani za odhod na svoje nove domove. Vsi so že čipirani,

prosti zajedavcev in hranjeni s kakovostno hrano. Za več informacij pokličite na tel. številko 031/809-893, Marjan, ali 041/800-435, Mirjam, ali obiščite našo spletno stran: <https://www.raksha-rhodesian.com/>

Za oddajo so na voljo še trije mladi **resasti jazbečarji** iz odlične lovske linije. Tel.: 051/232-084.

Zaradi bolezni **prodam**, odlično ocenjenega **resastega istrskega goniča** z opravljenim PNZ, prvi nagradni razred. Tel.: 041/871-703.

Prodam štiri mesece starega **istrskega kratkodlakega goniča**. Tel.: 040/624-078.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Po ugodni ceni **prodam** (zaradi smrti) **lovski kroj**, št. 50, in **plašč** Hubertus. Tel.: 041/411-309.

Prodam dve vreči (z rokavi) za **čakanje** izdelani iz lodna. Tel.: 031/331-253.

Kupim omaro za orožje. Tel.: 031/406-086, Avgust Gerdej.

DECEMBER

Datum	Luna	Sonca	zora/mrak (navt.)	zraka	zraka	zraka	zraka
			vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Pe	19:46	11:22	7:23	16:18	6:12	17:30	
2. So	20:55	11:53	7:24	16:18	6:13	17:30	
3. Ne	22:02	12:17	7:26	16:17	6:14	17:29	
4. Po	23:08	12:36	7:27	16:17	6:15	17:29	
5. To	—	12:53	7:28	16:17	6:16	17:29	●
6. Sr	0:13	13:09	7:29	16:17	6:16	17:29	
7. Če	1:17	13:24	7:30	16:16	6:17	17:29	
8. Pe	2:23	13:40	7:31	16:16	6:18	17:29	
9. So	3:31	13:58	7:32	16:16	6:19	17:29	
10. Ne	4:42	14:19	7:33	16:16	6:20	17:29	
11. Po	5:58	14:48	7:34	16:16	6:21	17:29	
12. To	7:15	15:26	7:35	16:16	6:22	17:29	
13. Sr	8:27	16:17	7:36	16:16	6:23	17:29	●
14. Če	9:31	17:24	7:36	16:16	6:23	17:29	
15. Pe	10:21	18:41	7:37	16:17	6:24	17:30	
16. So	10:59	20:04	7:38	16:17	6:25	17:30	
17. Ne	11:29	21:27	7:39	16:17	6:25	17:30	
18. Po	11:52	22:46	7:39	16:17	6:26	17:31	
19. To	12:11	—	7:40	16:18	6:27	17:31	●
20. Sr	12:29	0:04	7:41	16:18	6:27	17:31	
21. Če	12:48	1:21	7:41	16:19	6:28	17:32	
22. Pe	13:09	2:37	7:42	16:19	6:28	17:32	
23. So	13:32	3:55	7:42	16:20	6:29	17:33	
24. Ne	14:02	5:12	7:42	16:20	6:29	17:34	
25. Po	14:39	6:26	7:43	16:21	6:30	17:34	
26. To	15:27	7:35	7:43	16:22	6:30	17:35	
27. Sr	16:25	8:32	7:43	16:22	6:30	17:35	○
28. Če	17:31	9:17	7:44	16:23	6:31	17:36	
29. Pe	18:39	9:52	7:44	16:24	6:31	17:37	
30. So	19:48	10:19	7:44	16:25	6:31	17:38	
31. Ne	20:54	10:40	7:44	16:25	6:31	17:38	

DOBER POGLED

oddaja o lovsstvu

Termini predvajanja decembrske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 28. 12. 2023, ob 20.00, sobota, 30. 12. 2023, ob 20.00 in nedelja, 3. 1. 2024, ob 11.00.
VTV VELENJE: četrtek, 28. 12. 2023, ob 21.20.

TV IDEA MURSKA SOBOTA: torek, 26. 12. 2023, ob 19.00 in 20.45.

GTV KRANJ: torek, 26. 12. 2023, ob 19.35 in sredo, 29. 12. 2023, ob 18.00.

VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 28. 12. 2023, ob 22.00 in petek, 29. 12. 2023, ob 10.00.

ATM KRANJSKA GORA: sobota, 30. 12. 2023, ob 20.00.

ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 4. 1. 2024, ob 20.00.

TV ORMOZ: petek, 5. 1. 2024, ob 20.00 in nedelja, 7. 1. 2024, ob 10.00.

ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 30. 12. 2023, ob 18.00, ponedeljek, 1. 1. 2024, ob 20.00 in sredo, 3. 1. 2024, ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
 Smolčeva ulica 13,
 1331 Ljubljana-Črnuče
 tel./fax: 01/426 32 72
 e-mail: tehnooptika@siol.net
 www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**
 Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarchs
8x42**
 Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

CRISPI

NEVADA LEGEND GTX

info@jerman-l.si 04 519 20 20

KOŠARA ZA PREVAŽANJE DIVJADI Proizvajalec: BP Metal d.o.o. Kontakt Jože: 041 693 550

IZDELANO IZ NERJAVEČEGA JEKLA
 Cena: 280,00 €
 Dimenzije: 1000 x 400 x 125 mm (odprta),
 600 x 400 x 125 mm (zaprta)
 S pokrovom lahko služi tudi kot piknik miza.

PRIPOMOČEK ZA PRIPRAVO TROFEJ
 IZDELANO IZ NERJAVEČEGA JEKLA
 Cena: 42,00 €

Ob nakupu obeh izdelkov dobite tudi palico-stol za samo 20,00 €.

ZIMSKI LOVSKI KOMPLET
 NEPREMOČLJIV, NEPREPIHLJIV, NEŠUMEČ

Komplet je narejen za lov pri zelo nizkih temperaturah. Je izredno udoben in dokaj lahek. Zunanja in notranja stran sta iz naravnih materialov, podloga in membrana pa iz najboljših materialov za toplotno izolacijo, vodotesnost in neprepihljivost. Zaradi njegove funkcionalnosti ga boste radi nosili tudi v vsakdanjem življenju.

Cena kompleta: **262,00 EUR**
 Jakna: **172,00 EUR**
 Hlače: **131,00 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Omara za orožje VIRO

Kapaciteta: 10 pušk
 Ločen predal za strelivo
 5 točkovno zapiranje
 Teža: 68 kg.

Modrosiva 610,00 €
549,00 €

Imitacija lesa 636,00 €
572,40 €

Poskrbite za varnost z omaro za orožje

AVANTURA

www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
 05 726 40 70 | info@avantura.info

Darilni paketi za vaše najbližje že od 20 € naprej!
Celotno ponudbo si oglejte na www.lovskaoprema.si

Mirne praznike in srečno v letu 2024 vam želi kolektiv Puškarstva Vute.

VUTE PUŠKARSTVO

Puškarstvo Vute | Krempljeva ulica 2, 2000 Maribor | lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 059 108 495

HAENEL JAEGER NXT COMPOSITE

HAENEL JAEGER NXT

Haenel Jaeger10 Lady_Timber

MERKEL K5 Exxtreme

MERKEL HELIX Black

**Srečno, zdravo in veliko
lovskih užitkov v letu 2024!**

V mesecu Decembru novoletni popusti
na izdelke iz zaloge!

AU
ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, ...

Puške: Blaser, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, Rottweil, Sax, LFB, ...

Oblacila: Chevalier, Sitka, Blaser, Merkel Gear, ...

Izvajamo vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

www: guns-spendal.si

email: puskarstvo@siol.net info@guns-spendal.si

PULSAR
IMAGE.QUALITY

PULSAR TALION

Kompaktni termovizijski strelni daljnogledi

Možnost
nakupa s 3
montažnimi
rešitvami

- ⚡ **Kompakten in lahek**, primeren tudi za krajše puške
- ⚡ Domet zaznavanja do **1750 metrov**
- ⚡ **Magnezijevo** ohišje
- ⚡ **Izmenljiva APS 5T baterija** z delovanjem do 9 ur
- ⚡ **Izdelava in servis** v EU

**Možen
nakup na
obroke**

Na voljo sta **2 modela:**

XQ35 Pro

2.290 €

XG35

3.590 €

Poskenirajte
kodo za več
informacij

**SHOOTING
TRADE**

Nakup je možen v **trgovini Shooting Trade**
ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za
več informacij nas pokličite na **064 243 255**
(Shooting Trade) ali **031 770 520** (Optics Trade).

BAR MK3 Eclipse Fluted, .30-06, .308 Win.
REDNA CENA: 2.183,80 €
CENA S POPUSTOM: 1.883,80 €

-300 €

MARAL Compo Nordic Adj. HC THR, .308 Win.
REDNA CENA: 2.232,60 €
CENA S POPUSTOM: 1.932,60 €

-300 €

BAR MK3 HUNTER Fluted, .308 Win.
REDNA CENA: 1.647,00 €
CENA S POPUSTOM: 1.397,00 €

-250 €

MARAL SF Fluted HC THR, 9,3x62
REDNA CENA: 2.696,20 €
CENA S POPUSTOM: 2.396,20 €

-300 €

BAR MK3 Reflex Compo HC, 308 Win., 9,3x62
REDNA CENA: 2.232,60 €
CENA S POPUSTOM: 1.932,60 €

-300 €

M70 EXTREME WEATHER SS, NS, .30-06
REDNA CENA: 1.354,20 €
CENA S POPUSTOM: 1.104,20 €

-250 €

BROWNING

WINCHESTER

Želimo vam vesele praznike in srečno ter zdravo 2024!
Ancelj d.o.o.

SELECT SPORTING II, 12M, 71 INV+
REDNA CENA: 1.695,80 €
CENA S POPUSTOM: 1.495,80 €

-200 €

SXR VULCAN BATTUE S, .308 Win.
REDNA CENA: 1.256,60 €
CENA S POPUSTOM: 1.056,60 €

-200 €

SX3 Raniero Testa, 12
REDNA CENA: 1.634,80 €
CENA S POPUSTOM: 1.334,80 €

-300 €

WILDCAT STEALTH SA, .22 LR
REDNA CENA: 549,00 €
CENA S POPUSTOM: 449,00 €

-100 €

XPERT, .22 LR
REDNA CENA: 488,00 €
CENA S POPUSTOM: 388,00 €

-100 €

XPR THUMBHOLE THR, .308 Win.
REDNA CENA: 994,30 €
CENA S POPUSTOM: 844,30 €

-150 €

* Akcija velja za izdelke iz zaloge od 01.12.2023 do 31.01.2024 in ob ohranjenosti zalog. SKLČ in vrnitve!

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
e-mail: info@ancelj.si
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

ANCELJ d.o.o.

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Colt - Meopta
- Sellier & Bellot - Alfa Proj
- KMR Precision Arms - MAK
- Huglu - Norica - Niggeloh

SLOVARMs

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

POSEBNA AKCIJSKA PONUDBA

termovizija + adapter

~~4.068€~~ **3.390€**

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE

- leča 50 mm, dolet 2.500m
- OLED zaslon 1024 x768
- zmogljiv termični senzor 640x512
- osveževanje zaslona 50 Hz
- robustna konstrukcija, enostavna in zanesljiva uporaba
- primeren za nočno opazovanje ali montažo na strelni daljnogled

L I E M K E

MERLIN 50

Cena velja do odprodaje zalog!

NIELSEN SONIC

DUŠILCI DANSKE KVALITETE

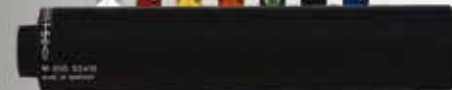
- ROBUSTNA KONSTRUKCIJA
- MODULARNA ZASNOVA
- VISOK NIVO DUŠENJA POKA
- PRIMERNO ZA VELIKO ZAPOREDNIH STRELOV
- IDEALNO ZA VSE VRSTE LOVA

LINIJA SONIC GHOST

- IZREDNO LAHKA KONSTRUKCIJA
- EN DUŠILEC ZA VEČ KALIBROV

**VRHUNSKI DUŠILCI
ŽE OD 229€ DALJE**

freyr & devik

Izredno lahki in učinkoviti dušilci z jedrom iz titana. Teža že od 149g.

RCC

J.P. SAUER & SOHN

ESTABLISHED 1751

RÖWA
Röbler | AUSTRIA
**SIGNATURE
TITAN⁶**

MINOX

L I E M K E

Blaser

STRASSER

VECTOR OPTIC

HAWKE

sako FINLAND

Aimpoint

SWAROVSKI OPTIK

TIKKA

DD Optics Präzisions Optik

Vixen®

PARD

Niggeloh

Verney-Carron

GunCoating®

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE, HITRO IN ENOSTAVNO